

PNL Gh.Brătianu -II-

mart.1934 - 1935 - 1936

PNL Gh.Brătianu -II-.....	1
mart.1934 - 1935 - 1936.....	1
Guvern Gh.Tătăărăscu .Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34 - 28 apr.'34.....	7
-continuare - vezi fișier anterior.....	7
1.) Gh.Brătianu , interpelare : protecția muncii naționale, 10 mart.'34.....	7
▣ Problema elementului străin.....	7
▣ Întreprinderile legate de apărarea națională.....	8
▣ Pericole externe.....	8
▣ "Strigoii" trecutului.....	9
▣ Cetățenia românească.....	9
▣ Străini camuflați.....	9
▣ Românii de peste hotare.....	9
▣ Soluția întăririi elementului românesc.....	9
▣ Minorități.....	10
2.) Victor Iamandi (subsecretar Interne) , răspuns la interpelări, 10 mart.'34.....	10
▣ Interpelările.....	10
▣ O.Goga, GH.Brătianu.....	10
▣ Prelungirea campaniei de calomnii electorale.....	10
3.) Gh.Deleanu (PNL-georgist) : Legea pentru protejarea industriei naționale, 26 mart.'34...11	11
▣ Industria națională.....	12
▣ Legislația protecționistă.....	12
▣ Ridicarea protecției financiare.....	12
▣ Introducerea Tarifului vamal.....	12
▣ Industrii "neprotejate" : meserii, mica industrie.....	12
▣ Industrii "supraprotejate" : cartelurile și trusturile.....	12
▣ Cartelurile.....	13
▣ Prelungirea legii.....	14
4.a) Gh.Brătianu / 28 mart.'34.....	14
▣ Georgiștii din culoarea de " Verde " - Capitală (cca 300) trec la PNȚ , 30 mart.'34.....	14
4.b) Gh.Brătianu , replică la răspunsul lui Titulescu : politica externă , 4 apr.'34.....	14
▣ Colonizarea din Dobrogea Nouă.....	14
▣ Români peste hotare.....	15
▣ Mișcarea antirevizionistă.....	15
▣ Imperfecțiunile sistemului nostru de alianțe.....	15
▣ Sistemul de alianțe românești - concluzii.....	16
5.) CCGiurăscu * (PNL-geogist) , la <i>Legea pentru apărarea Statului</i> , 5 apr.'34.....	17
▣ Comportament de opozant obiectiv.....	17
▣ Conceptul de "ordine " în stat.....	17
▣ Momente din istoria PNL.....	17
▣ Conceptul de "ordine organică".....	18
▣ Legea Vict.Antonescu.....	18
▣ Regimul monarhic.....	18
▣ Legea Vict.Antonescu.....	19
▣ Regimul parlamentar.....	19
▣ Legea Vict.Antonescu = apărarea partidelor de "guvernământ".....	19
▣ Nu legea apărării ordinii	20
▣ Legi de vindecare a relelor	20
▣ Neîncrederea în conducători.....	20
▣ Promisiunile neonorate ale guvernului.....	20

▣ Dezechilibrul demografic.....	21
▣ Ideea națională.....	21
▣ Colonizarea românească.....	21
▣ Dezechilibrul demografic.....	22
▣ Înstrăinarea orașelor.....	22
▣ Problema armatei.....	22
▣ Învățămintul și cultura românească.....	22
▣ Înstrăinarea păturii intelectuale.....	22
▣ Instituțiile de stat.....	23
▣ Înstrăinarea funcțiilor administrative.....	23
▣ Presa de " stânga" și de "dreapta".....	23
▣ Întreținerea atmosferei de tulburare.....	23
▣ Politica externă : Titulescu !.....	24
▣ Motive de neliniște și tulburare.....	24
▣ Concluzie- la legea ordinii în stat.....	25
5.b) Aurelian Bentoiu (raportor) , <i>legea apărării statutului</i> - concluzii -.....	25
▣ În apărarea legii.....	25
▣ Franța - <i>Legea asociațiilor</i>	26
▣ Reprimarea libertăților anarhice.....	26
▣ Drept comparat.....	26
▣ Ordinea politică și socială.....	26
▣ Evoluție istorică și juridică.....	26
▣ Ordinea politică și socială.....	27
▣ Drept pozitiv.....	27
▣ Ordinea în stat.....	28
▣ Regimul constituțional.....	28
5 c) Ata Constantinescu (PNL-georg) , Declarație , 5 apr.'34.....	28
6.) Legea asanării datoriilor rurale și urbane (IV) , 2-3 apr,'34.....	29
6a.) N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georg).....	29
▣ Legea Sassu.....	29
▣ Datoriile rurale.....	30
▣ Datoriile urbane.....	30
▣ Art. 65 : excepțiunile.....	30
▣ Tratatamentul privilegiat al creditorilor străini.....	30
▣ Art. 65 : excepțiunile.....	31
▣ Comercianții și industriașii.....	31
▣ Industria românească.....	31
▣ În apărarea burgheziei mici și mijlocii.....	31
▣ Va vota legea.....	32
7.)Reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34.....	32
1 a) G.Deleanu (PNL-georgist).....	32
▣ Consiliul Superior Bancar.....	32
8.) Legea pregătirii premilitare , 28 apr.'34.....	32
8.a) CCGiurăscu / 28 apr.'34.....	33
▣ Legea premilitară.....	33
9.) " <i>Afacerea Skoda</i> " în dezbaterile parlamentului, 28 apr.'34.....	33
.....	33
Vacanță parlamentară.....	33
.....	33
10.)Gh.Brătianu,ședința C.C.al PNL/denunțarea tratatelor de reântregire/,9 mai '34.....	33
▣ Alegerile comunale și județene.....	33
▣ Tratatelor de reântregire a PNL.....	34
▣ Espectativa , eșecul, perspectivele.....	34
▣ Declarațiile lui Dinu Brătianu.....	34
▣ Să luăm noi steagul partidului !.....	34
▣ Lupta împotriva guvernului.....	35

11.) Gh.Brătianu - mareșal Averescu : acord de opoziție , 12 mai '34.....	35
.....	36
Gh.Tătărăscu. Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară .14 nov.-.....	36
.....	36
12.) Ședința festivă în cinstea lui Louis Barthou , Senat și Cameră, 21 iunie .'34.....	36
▣ Tradițiile româno-franceze.....	36
▣ Demnitatea și loialitatea României.....	37
13.) Radu Lascu (PNL-g) : starea spitalelor și cabinetelor medicale , 25 iun.'34.....	37
14.) G.Deleanu , întrebare : situația pensionarilor CFR , 28 iun.'34.....	38
15.) Gh.Brătianu : interpelare : Reluarea relațiilor diplomatice cu URSS , 28 iun.'34.....	38
16.) PPNegulescu (P.P.-Averescu) , declarație, Ploești, 26 iun.'34.....	38
17.) ing. N.Todorescu (ministr. Industr. și comerț) , Eug.Titeanu (raportor) , 2-3 iul.'34.....	39
Deleanu /.....	39
▣ Personalul din întreprinderi.....	39
▣ Proporțiile.....	39
▣ Șomajul.....	39
▣ Elementul românesc.....	39
▣ Psihoza naționalistă.....	40
▣ Amăgirea tineretului.....	40
▣ Soluția : întărirea activității industriale și de credit.....	40
18.) Congresul georgiștilor, Iași, 9 sept.'34.....	40
19.) Dezacorduri în PNL , partid- guvern , 13- 26 sept.'34.....	41
Iamandi / retro.'30.....	41
▣ Uzurparea lui Gh.Brătianu.....	41
▣ Gruparea H.....	41
▣ Tinerii liberali.....	41
20.) Gh.Brătianu , adunări liberale, Tighina și Chișinău , 24 sept.'34.....	42
Gh.Pânteia /.....	42
▣ Gh.Brătianu.....	42
George Brătianu /Tighina.....	42
▣ Adevăratul PNL.....	42
21.) Gh.Brătianu, ședința CC al PNL-g , București, 5 oct.'34.....	42
▣ Forța PNL- g.....	43
▣ Revendicarea guvernării.....	43
▣ Programul național al PNL-g.....	43
22.) Gh.Brătianu , congres georgist, Oradea, 5 nov.....	43
.....	44
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară.....	44
.....	44
23.) C.Leancă (PRȚ) , discurs la mesaj, 29 nov.'34.....	44
▣ PNL-Gh.Brătianu.....	44
24.) Aurel Neguș (PNL-g) , discurs comemorativ, 1 dec.'34.....	45
25.) gral Arthur Văitoianu (PNL-g) , discurs comemorativ , Senat , 1 dec.'34.....	45
26.) gral Arthur Văitoianu, discurs , Liga Antirevizionistă, Ateneul Român, 1 dec.'34.....	45
27.) CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34.....	46
▣ Ideea națională în Programul PNL-1.....	46
▣ Ideea națională.....	47
▣ Spirit de toleranță.....	47
▣ Stat național unitar.....	47
▣ Stat național unitar.....	47
▣ Unificarea administrativă.....	47
▣ Unificarea legislativă.....	48
▣ Realitatea demografică.....	49
▣ Politica demografică.....	50
▣ Colonizarea românească !.....	50
▣ Realitatea demografică a orașelor.....	50

▣ Politica demografică orășenească.....	51
▣ Dobrogea, Cadrilaterul.....	52
▣ Români peste hotare	52
▣ Primatul ideii naționale.....	53
▣ Burghezie românească !.....	53
▣ Naționalism economic.....	53
▣ Legea protecției muncii naționale.....	53
▣ Politica de Stat a PNL polemică înveninată.....	53
▣ Tradiție și continuitate.....	53
CCGiurescu - Vict.Iamandi / 12 dec.'34.....	54
▣ PNL1 - PNL2.....	54
▣ Colaborări și compromisuri.....	54
CCGiurescu / 12 dec.'34.....	56
▣ Naționalism economic.....	56
▣ Legea protecției muncii naționale.....	56
CCGiurescu - Eug.Titeanu - Vict. Iamandi / 12 dec.'34.....	57
▣ Răfuieli inter- liberale.....	57
▣ Naționalism ?! Antisemitism ?.....	57
CCGiurescu / 12 dec.'34.....	58
▣ Primatul ideii naționale.....	58
▣ Arcul de Triumf.....	58
▣ Primatul ideii naționale.....	58
▣ Suport istoric.....	58
▣ Primatul ideii naționale.....	59
▣ Solidaritate națională !.....	59
28.)Dezbatere în parlament : Destituirea lui Antonescu , cenzura , 14 dec.'34.....	60
f.) George Brătianu / 15 dec.'34.....	60
▣ Declarație.....	60
29.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	60
▣ Sistemul de partide	60
▣ Partidele mici.....	60
30.) Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	61
▣ Consens parlamentar	61
▣ Solidaritate guvernamentală.....	61
▣ Naționalism ▣ Naționalism exclusivist.....	61
▣ Minoritățile.....	62
▣ PNL-georgist.....	62
▣ Iamandi - Gh.Brătianu.....	62
▣ PNL și Restaurația.....	63
▣ Gh.Brătianu și Resataurația.....	63
▣ PNL-Carol II.....	64
▣ Gh.Brătianu -Carol II.....	64
▣ PNL- g = escroci, impostori.....	65
▣ Complicitatea partidelor adversare.....	65
▣ Gh.Brătianu și Garda de Fier.....	65
31.) Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) , 22 ian.'35.....	66
CCGiurescu / replică la Victor Iamandi / 22 ian.'35.....	66
▣ Răspunderea lui Iamandi.....	66
▣ Răspunderea guvernului.....	66
▣ Naționalizarea orașelor	68
▣ Continuitate istorică la minorități ?!.....	68
▣ Singura continuitate istorică : cea românească.....	68
▣ Reacțiile Budapestei.....	70
▣ Psihoza naționalistă ?.....	71
32.) Eug. Titeanu (subs.de Stat Interne) : problema macedoneană , 12 febr.'34.....	72
33.a) Eug.Titeanu /.....	72

▣ Tradiția PNL în problema macedoneană.....	73
▣ Legislația pentru macedoneni.....	73
▣ Guvernul și-a făcut datoria.....	74
33.b) Gh.Brătianu.....	74
▣ Replică lui Titeanu.....	74
Eug.Titeanu / replică la replici / 12 febr.'35.....	75
▣ Replică lui Gh.Brătianu.....	75
.....	75
Vacanța parlamentară.....	75
.....	75
33.)D.I.Suchianu, <i>Polemica Iorga -Giurescu</i> ,chestiuni istoriografice / 24 iun.'35.....	75
.....	76
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36.....	76
.....	76
34.) Gh.Brătianu , Întrebări , Comunicări, 26 nov.'35.....	76
▣ Întrebare adresată ministrului Titulescu :.....	76
▣ Întrebare adresată priului ministru și ministrului de Interne.....	77
▣ Frontul Constituțional , Iași.....	77
▣ Vigilența cenzurii !.....	77
35.) ACCUza (PNC) , discurs la mesaj , 12 dec.'35.....	78
Eug.Titeanu (subsecretar de Stat Interne) / 12 dec.'35.....	79
▣ Replică : "colonizarea" evreilor din Basarbia.....	79
▣ "Jewische Colonisation".....	79
36.) Nicolae Titulescu , răspuns lui Gh.Brătianu : negocierile cu URSS , 13 dec.'35.....	79
▣ Întrebarea lui Gh.Brătianu.....	80
▣ Pedagogie diplomatică.....	80
▣ Trecerea trupelor străine.....	80
▣ Relațiile cu URSS	81
37.) CCGiurescu , Comunicare : către ministrii Instrucției și Af.Ext., 17 dec.'35.....	82
38.) Gh.Brătianu , replică la răspunsul lui Titulescu (13 dec.) / relațiile cu URSS / 19 dec.'35.....	83
▣ Contratimpul replicilor.....	83
▣ Buna credință , cenzura , suspiciunile.....	83
▣ Sistemul de alianțe : introducerea unui element nou !.....	84
▣ Factorul sovietic.....	84
▣ Recunoașterea hotarului de către URSS !.....	85
▣ Propaganda sovietică , doc.PCR.....	85
▣ Nesinceritate, echivoc, joc dublu	85
▣ Antecedentele politicii rusești.....	85
▣ Învățămintele istorice românești.....	85
▣ România : nu câmp de trecere pentru armate străine !.....	86
39.) V.Răutu : <i>Gh. Brătianu și politica noastră externă</i> , (articol-profil) 15 febr.'36.....	86
.....	88
Vacanța parlamentară , 1936.....	88
.....	88
40.) Gh.Brătianu, noul program al PNL (9 puncte) , apr.'36.....	88
41.) Gh.Brătianu , Interpelare adresată lui Nicolae Titulescu , 18 iun.'36.....	89

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

Guvern GH.Tătărăscu .Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34 - 28 apr.'34

- **continuare** - **vezi fișier anterior**

1. **Gh.Brătianu** , interpelare : **protecția muncii naționale**, 10 mart.' 34

2. **Vict.Iamandi** (subsecretar de stat) , răspuns la întrebare , 10 mart. '34]
3. **Gh.Deleanu** (PNL- georgist) , la **Legea protejării industriei naționale**, 26 mart.'34 /industria mică și mijlocie / legislația protecționistă / anti- industria mare /
- 4 a. **Gh.Brătianu** , martor la **procesul Gărzii de Fier** , 28 mart.'34
- Georgiștii** din culoarea de " Verde "- Capitală (cca 300) trec la PNȚ , 30 mart.'34
- Vezi la fișier PNT X**
- 4.b. **Gh.Brătianu** - declarație : **politica externă a României** , 4 apr.'34
5. **Legea pentru apărarea Statului**, 5 apr.'34
- 5a) **CCGiurăscu** (PNL-georg.)
- 5 b.) **Aurelian Benteoiu** (raportor) ,
- 5.c) **Ata Constantinescu** (PNL- georg)
6. **Legea asanării datoriilor rurale și urbane** , 2-3 apr.'34
- 6a.) **N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-georg)
7. **Reglementarea comerțului bancar** , 26 apr.'34
- Victor Slăvescu** (ministr.Finanțelor) **Barbu Dimitrescu** (raportor)
- a) **Gh.Deleanu** (PNL-georgist)
8. **Legea pregătirii premilitare** , 28 apr.'34
- G-ral N. Uică** (ministru Apărării) , **Pompiliu Bădeanu** (raportor)
- a) **CCGiurăscu** (PNL-g)
9. **"Afacerea Skoda "** în dezbaterile parlamentului, 28 apr.'34
- a) **N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-g)

Vacanță parlamentară

10. **Gh.Brătianu** , ședința C.Ex.al PNL / denunțarea tratatelor de reînțregire / , 9 mai '34
11. **Gh.Brătianu - mareșal Averescu** : acord de opoziție , 12 mai '34

Gh.Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară .14 nov.-

12. **Ședința festivă** în cinstea lui **Louis Barthou** , Senat și Cameră, 21 iunie .- '34
- f.2) **Gh.Brătianu**
13. **Radu Lascu**, întrebare : **situația sanitară a țării**, 25 iun.'34
14. **G.Deleanu** , întrebare : **situația pensionarilor CFR** , 28 iun.'34
15. **Gh.Brătianu** : întrebare : **Reluarea relațiilor diplomatice cu URSS** , 28 iun.'34
16. **PPNegulescu** (PP-Averescu) - guvern de autoritate , 26 iun.'34
17. **ing. N.Todorescu** (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor) , 2-3 iul.'34

Legea **Utilizarea elementului românesc în întreprinderi**,

- a) **G .Deleanu** (PNL-g)

Vacanță parlamentară

18. **Gh.Brătianu** , congres georgist, **Iași**, 8 sept.'34
19. **Frământări în PNL** în legătură cu revenirea lui **Gh.Brătianu** , sept.'34
- Dinu Brătianu - Vict .Iamandi - Grup H**
20. **Gh.Brătianu** , adunări liberale, **Tighina și Chișinău** , 24 sept.'34
21. **Gh.Brătianu**, ședința CC al PNL-g , **București**, 5 oct.'34
22. **Gh.Brătianu** , congres georgist, **Oradea**, 5 nov.

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară . 15 nov.'34 - 20 apr.'35

23. **C.Leanca** (PȚR) , discurs la mesaj / PNL-Gh.Brătianu / , 29 nov.'34
24. **Aurel Neguș** (PNL-g, ardelen, Brașov) , discurs comemorativ,Cameră, 1 dec.'34
25. **gral Arthur Văitoianu** (PNL-g) , discurs comemorativ , Senat , 1 dec.'34
- N.Iorga** - intervenție

26. **gral Arthur Văitoianu**, discurs , Liga Antirevizionistă, Ateneul Român, 1 dec.'34
 27. **CCGiurescu** (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34
Vict.Iamandi , **Eug.Titeanu** (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice
 28. **Gh.Brătianu** (PNL) / la destituirea lui Antonescu / cenzura / , 14 dec.'34
 29. **C.Tătăranu** (PNL, raportor) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34
 30. **Vict.Iamandi** (secretar de stat) , discurs final la mesaj, 17 dec.'34
 Gh.Brătianu - PNL / Gh.Brătianu -Iamandi / Gh.Brătianu -Restaurația /
 Gh.Brătianu -G de F / Gh.Brătianu -Carol II / Gh.Brătianu - escroc, impostor/
 31. **Victor Iamandi** , precizări la **discursul de la Mesaj** (17 dec.'34) , 22 ian.'35
CCGiurescu (PNL-2) - replică
 32. **Eugen Titeanu** (subsecretar de Stat Interne) : **problema macedoneană** , 12 febr.'35
Răspuns la comunicarea lui **Gh.Brătianu** ;
Gh.Brătianu - replică la răspuns. **Titeanu** -contrareplică

Vacanța parlamentară , 1935

33. **D.I.Suchianu**, **Polemica Iorga -Giurescu** , / chestiuni istoriografice / 24 iun.'35
 ▀ Vezi obligatoriu doc. Gărzii în perioadă , la **Fișier Garda de Fier I și VII (scrieri)**
 CZCodreanu : supărarea pe PNL-georgist - 30 sept.'35

Guvern Tătăărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

34. **Gh.Brătianu** , Comunicări : ptr.Tătăărăscu,. Titulescu, Inculeț , 26 nov.'35
 Convenție **de trecere a trupelor sovietice** prin țara noastră ?
Cuvântările lui și ale g-ral Averescu (Iași) - **cenzurate!**
 35. **ACCuza** (PNC) , discurs la mesaj / problema jidănească / , 12 dec.'35
CCGiurescu (PNL-g) - intervenție consensuală .
 36. **Nicolae Titulescu** , răspuns lui Gh.Brătianu : relațiile cu URSS , 13 dec.'35
Gh.Deleanu -intervenție :Gh.Brătianu (absent) , va da replică.
 37. **CCGiurescu** , **Comunicare** : către ministrul Instrucției și al Af.Ext., 17 dec.'35
I.Hudiță, **Constantinescu -Bordeni**, **Virgil Solomon** - Comunicări identice
Operele de artă și tezaurul românesc din arhivele de la Viena și Budapesta
 38. **Gh.Brătianu** , replică la răspunsul lui Titulescu / relațiile cu URSS / 19 dec.'35
 39. **V.Răutu** : **Gh. Brătianu și politica noastră externă**, (articol-profil) 15 febr.'36

Vacanța parlamentară , 1936

40. **Gh.Brătianu**, **noul program al PNL (9 puncte)** , apr.'36
 41. **Gh.Brătianu** , Interpelare adresată lui **Nicolae Titulescu** , 18 iun.'36
 Vezi fisierul urmator

Guvern Gh.Tătăărăscu .Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34 - 28 apr.'34

-continuare - **vezi fișier anterior**

LD: atenție ! trece la sesiunea următoare !

1.) Gh.Brătianu , interpelare : protecția muncii naționale, 10 mart.'34

(DAD, MO 21, șed. din 10 mart.'34 , p. 710-711
 " Universul" , 12 mart.'34)

[**LD** : interpelarea lui , se adaugă interpelărilor lui **Goga** , **ACCuza** și **N.Iorga (Senat)** ;
 răspunsul lui **Iamandi** , se adaugă răspunsurilor lui **Ion Nistor** în discursul final la Mesaj .]

Vezi context, **fișier Minorități**

Gh.Brătianu / 10 mart.'34

▣ Problema elementului străin.

Nu vrea să sporească printr-o nouă serie de exemple , bogata documentare a lui **Goga**,nici să se urce atât de departe , în timp, [**probl.evreească**] cum a făcut-o înaintea lui , **ACCuza**.

" **Obiectivul meu** de astăzi este mult mai **mărginit , și în spațiu și în timp** și constă în **a stăruie asupra unei laturi** a acestei probleme pe care o consider **mult mai actuală** ,decât cele dezbătute până astăzi. Într-adevăr, s-a vorbit de **prezența elementului străin** , și de **cetățenie și de origine etnică** , în **administrația de stat** și și în **întreprinderi** și poate că era cazul să se stăruie mai mult asupra acestei probleme .

DI.Goga a atins aceste probleme în legătură cu **Telefoanele, cu Poșta, cu Căile Ferate** , și ieri, **di Iorga** , **la Senat**, a atins **unele părți** ale acestei chestiuni în dezvoltarea interpelării sale. Nu voi reveni asupra unor fapte care vă sunt cunoscute , deși le-am ridicat eu însumi acum un an în fața Camerei, când s-au discutat aici **sângeroasele incidente în Calea Griviței** și faimoasa **chestiune Skoda**.

Când se discutau incidentele din Calea Griviței, era încă viu în amintirea tuturor **cazul celor 14 spioni bulgari** ce fuseseră prinși în administrația Poștei Centrale ;iar atunci când s-a discutat chestiunea Skoda, am avut ocaziunea să insist asupra acestei probleme , pe care o denumeam < **a securității naționale în administrația de stat** > ."

Gh.Brătianu / 10 mart.'34

▣ Întreprinderile legate de apărarea națională

" Dar nu este vorba numai de securitate în administrație ; **este vorba de securitate națională** , în **anumite întreprinderi** care sunt în strânsă și directă legătură cu chestiunile apărării naționale și aici să-mi dați voie să întregesc , în câteva scurte observațiuni , afirmațiunile predecesorilor mei la această tribună .

" **DI Goga**, este adevărat , **a atins această problemă a industriilor** , dar , copleșit de bogăția materialului său documentar , **a dezvoltat-o numai în parte**.

Eu insist asupra întreprinderilor în legătură cu apărarea națională și aici cred că ar fi cazul să se dezvolte o interpelare deosebită asupra acestei probleme .

Înadevăr, **unele întreprinderi** , **direct legate de apărarea națională**, cum sunt **fabricile de avioane, întreprinderile de armament** , și , în special, acel complex de întreprinderi , care poartă numele de < **Uzinele și Domeniile Reșița** > ,trebuie să rețină mai deapropae atenția noastră.

În aceste întreprinderi, în **personalul lor de conducere, în personalul lor inferior** -[-----] putem consta **o proporție îngrijorătoare** nu numai de **străini, de origine etnică**, dar și de **străini de cetățenie**. În această privință , se pune o problemă , pe care eu o consider mult mai actuală [-----] într-un **Memoriu** pe care l-am primit dăunăzi , care cred că **trebuie să umple de îngrijorare** pe oricine are o conștiință vie a interesului național al acestei țări :

< Poate cineva avea încredere , în momentele grele , în tot **personalul străin** de acolo ?

NU ! Poate cineva susține că acest personal se poate înlocui în 24 de ore , **cu un personal etnic românesc** ? **NU** , fiindcă nu are pregătirea necesară .

Dar cine garantează că, în momemntul suprem, toate **aceste instalațiuni** nu vor fi **distruse de elementele străine** ?

A se lua sancțiuni contra lor, atunci, este târziu și inutil ! >

"**Nu vreau să atac aici competența** unora din specialiștii pe care i-am găsit în aceste întreprinderi , în momentul **când stăpânirea românească** s-a întins asupra acestor regiuni.

Era firesc , poate, în **primii ani după Unire**, pentru o continuitate în activitate , **să menținem personalul** pe care îl găsisem acolo , **dar, suntem în al 16-lea an** după Unire și este cazul să **repet întrebarea** pe care o puneam aici anul trecut : **unde ne sunt inginerii , unde este corpul tehnic** ?

Oare **această națiune** nu are în sânul ei **destule competențe** , ca, după 16 ani, **să fi putut să înlocuiască** , în aceste posturi de comandă , **elementele străine** , **care mâine pot deveni elemente ostile ?"** (**aplauze la PNL-georgist**)

G.Brătianu / 10 mart.'34

▣ Pericole externe

▣ "Strigoii" trecutului

Goga spusese că " peste ziduri dărâmate , se ridică strigoii "

" Nu este un secret pentru nimeni că , peste zidurile dărâmate de la Viena, plutește astăzi **strigoiiul restaurării Habsburgice** și al **dualismului austro-ungar** .

În acest pericol imediat, eu văt o primejdie mai mare pentru toate statele Micei Înțelegeri , **deci și pentru țara românească**, decât chiar unirea Austriei cu Germania , prin așa zisul Anschluss. "Ei bine, vă întreb : într-o asemenea împrejurare, **când Mica Înțelegere s-ar ridica împotriva acestei primejdii , care ar fi rolul acestor elemente străine** , rămase în întreprinderile noastre ?

" O veche zicătoare românească ne vorbește de **cui străin în casa românului**. Dar, vă întreb : **aceste cuie străine** nu ar deveni atunci **pumnale dușmane** înfipite în trupul țării noastre ?

(**aplauze la georgiști**)

G.Brătianu / 10 mart.'34

▣ Cetățenia românească

▣ Străini camuflați

" Vreau să relev în fața dvs un aspect îngrijorător : contrastul între **ușurința** cu care **pătrund** în țară și **se stabilesc** în rosturi însemnate ale economiei naționale ,**străini, indiferent de origine**. [-----]

Avem de a face cu un adevărat mimetism al naționalității și cetățeniei , care poate însă deveni , în anumite cazuri, **un camuflaj al naționalității** , în paguba statului român. [example]

DI. Iorga denunța ieri, în Senat ,**traficul misterios și rușinos** care se face cu **permisele de ședere în țară a elementelor străine**.

G.Brătianu / 10 mart.'34

▣ Românii de peste hotare

În schimb, **ce greutăți întâmpină cererile de intrare în țară a elementului românesc din Macedonia !** Victor Papacostea l-a povestit multe asemenea cazuri .

Ex.: unui negustor bogat aromân din Salonic i s-a refuzat vreme îndelungată permisiunea de a veni în țară pentru o operație medicală la București !

Deși **d.Iorga a atins problema la Senat** , dorește și el să stăruiască asupra **elementului românesc din Macedonia**, asupra rolului pe care l-ar putea juca în țară .

În Iugoslavia, aceste elemente aceste elemente **au format burghezia** (care lipsea) .

Burghezia de astăzi din Iugoslavia este , în mare parte, **de origine română**.

Acum un secol, **monarhia habsburgică** avea o mai justă concepție a rostului acestui **element de viață** ,decât o are astăzi statul român.

Monarhia habsburgică **favoriza imigrarea acestui element** pe teritoriul său, **Ea recunoștea rostul orașelor , rostul util al burgheziei românești**

În aceste orașe, **români proveniți din Peninsula Balcanică**.

"Și atunci , iarăși , **un contrast tragic** de relevat în sensul acesta : **înțelegerea foștilor stăpânitori** ai dublei monarhii față de această problemă și **neînțelegerea statului românesc** , care **lasă acest element să se piardă** ,în folosul altor națiuni , în folosul altor stăpâniri, care **știu mai bine să-l prețuiască** " (**aplauze PNL-georgist**)

Gh.Brătianu / 10 dec.'34

▣ Soluția întăririi elementului românesc

"Îngăduiți - mi să **ajung la soluție**, întrucât **este foarte frumos de aruncat aici lozinci răsunătoare** , dar aceasta trebuie **să cuprindă într-insele și soluțiunea practică a problemei**

" Pe lângă proporționalitatea despre care s-a vorbit atât în administrație și întreprinderi, proporționalitate care să dea, în sfârșit, elementului românesc întâietate în țara sa, pe lângă asigurarea punctelor de comandă , administrative și economice și insist asupra acestei laturi militare în mâna românilor . (**aplauze la PNL -georgist**)

" Pe lângă aceste chestiuni , socot că se impune , pe primul plan al preocupărilor noastre , o

politică de colonizare internă , care trebuie să fie, în primul rând, o politică de colonizare urbană , nu numai de fruntarii , unde s-a risipit atâta energie.

Aici, în această viață orășenească , apare în întregime rostul acestui element românesc de peste hotare , pe care , noi, din nenorocire, l-am tratat așa de vitreg . (**protestări la PNL, zgomot**)

Gh.Brătianu / 10 dec.'34

▣ **Minorități**

"În sfârșit, pe lângă o politică de colonizare internă, se impune în preocupările noastre o politică a minorităților , care să nu fie numai o politică de supralicitare electorală, între guvern și partidele de opoziție, ci o politică de stat , care să ne permită acea deosebire , pe care o socotim necesară ,

între acele **elemente utile și adaptabile** vieții de stat și intereselor naționale.și acele **elemente pe care trebuie să le îngrădăm**, care sunt **fără legătură cu țara, elemente dușmănoase** , câteodată **de-a-dreptul periculoase** acestui stat și acestei națiuni "

(**aplauze la PNL-g**)

GH.Brătianu / 10 dec.'34

2.) **Victor Iamandi** (subsecretar Interne) , răspuns la interpelări, 10 mart.'34

// **protecția muncii naționale** //

O.Goga : pericolul străin // naționalism integral //

ACCuza : pericolul evreesc // xenofobie antisemită //

Gh.Brătianu (PNL-g) : pericolul străinilor // naționalism moderat //

("Universul " , an 51, nr.69, 12 mart.'34 ;

DAD, MO 21, șed. din 10 mart.'34, p. 710- 718)

[**LD : subiect de prim -ordin în dezbaterile din sesiune** ; în discursurile la Mesaj , care au atins problema : **Cuza, Goga, Iunian** , ș.a.în interpelările lui **Octavian Goga** (Cameră, 3 mart.) și **Nicolae Iorga** (Senat , 9 dec.) ; în interpelările lui **ACCuza** și **Gh.Brătianu** (Cameră, 10 dec.')

Tratase pe larg problema **Ion Nistor** , în discursul -concluzie la Mesaj

Iamandi ține un discurs remarcabil. **Exceptând pe Gh.Brătianu** (căruia nu-i acordă nici un semn de aprobare sau respingere) el demontează și respinge toate ideile naționaliste emise de Goga, ACCuza, Manoiescu, și naționaliștii extremiști.

Discursul : mostră de argumentare a tuturor problemelor prin prisma **doctrinei naționale , democratice și liberale a PNL**]

Vict Iamandi / 10 mart.'34

▣ **Interpelările**

" Dle președinte , d-lor deputați, **am ascultat** cu foarte multă atenție **interpelările** , care s-au rostit **asupra chestiunii naționale** , și în sâmbăta trecută [**Goga**] și astăzi.

Le-am ascultat cu foarte multă atenție , fiindcă **vroiam să descifrez sensul exact** al acestor interpelări. Îmi dau seama de **importanța problemelor** aduse în discuțiune și de **oportunitatea acestei desbateri** asupra unei chestiuni pe care **noi, ca partid de guvenământ serios,**

n-am considerat-o nici o dată ca **ieșită din preocupările clasei noastre conducătoare** .

Am ascultat aceste interpelări , și acum, la sfârșitul lor, dați-mi voie să împart pe **interpelatori** în două categorii :

prima categorie este aceea pe care o reprezintă d-l profesor **Alexandru Cuza** ,

iar **a doua categorie** este aceea pe care o reprezintă **cele două grupări** , care **merg aproape pe aceeași linie** și al căror **prim exponent a fost d-l Goga** , iar cel de-al doilea , **antecesorul meu** de la această tribună "

[**LD : nu rostește numele lui Gh.Brătianu !**] [-----]

Victor Iamandi / 10 mart.'34

▣ **O.Goga, GH.Brătianu**

▣ **Prelungirea campaniei de calomnii electorale**

[LD : faptul că cei doi sunt mai "recenti" în lansarea naționalismului , în sine , nu este o culpă.

În fond, este vorba de o anume evoluție a problemelor , de apariția unor fenomene noi .Interne și internaționale.De ce n-ar fi avut voie Goga și Gh.Brătianu să le abordeze ?

Faptul că Iamandi îi tratează , pe cei doi, împerecheați, numai pentru a evita rostirea numelui lui Gh.Brătianu, mi se pare penibil și de un politicianism ieftin.

În realitate , în cazul lui Gh.Brătianu este vorba de o reală " concurență " doctrinară , iar în cazul lui Goga ... de posibilitatea nedorită a apropierii acestuia de ACCuza .]

"Cea de a doua categorie , pe ai cărei exponenți i-am amintit adineauri , sunt silit să constat , foarte obiectiv și fără nici un fel de preocupare personală [! ?!] **departe de a angaja un trecut** [**Goga nu are trecut ! ? , Gh.Brătianu nu are ?!**] unul din cei doi interpelatori nici nu are un trecut politic - departe de a avea la activul lor o luptă serioasă și continuă, desfășurată pe tărâmul creator din viața acestui stat , oricât am căuta să găsim asemenea condițiuni îndeplinite , nu le vom găsi.

"Atunci **ce rost au avut aceste două interpelări** , chiar la începutul acestei sesiuni parlamentare ,menită, după cum bine știți, să deschidă o eră de realizări pozitive și de rezolvare a tuturor problemelor rămase în suferință, în urma greșelilor și împrejurărilor cunoscute în ultima vreme ? "

Nu este decât o singură explicație, justificată de ceea ce s-a petrecut în ultimele luni începând o dată cu venirea PNL la guvern și până astăzi .

Cele două interpelări **au fost** la această tribună **ecoul unor angajamente electorale** și aceasta pentru trecut - iar pentru viitor **singura posibilitate de afirmare și singura speranță** , de pe urma căreia , **în extremis**, s-ar mai putea găsi **unele poziții** în viața publică a acestei țări " (**aplaude la PNL**)

"Nu vreau să intru în polemică personală cu nimeni , dar , pentru că , în momentul când se discută cu atâta aprindere necesitatea și valoarea parlamentarismului , trebuie să apărăm această instituție, suntem datori să aducem unele aspecte destul de regretabile ale vieții noastre politice , la această tribună.

Într-adevăr , **ne întrebăm)): de unde a ieșit această urgentă problemă a muncii naționale , această gravă dezbatere** asupra unei chestiuni **pe care, noi, aceștia, care ne găsim astăzi la cârma țării , nu am încetat un singur moment de a o apăra** cu toată hotărârea și cu toată vrednicia ?

A ieșit din lupta electorală dusă.

În timpul campaniei electorale noi **am fost acuzați** că suntem **guvernul străinilor :**

Se mergea până acolo încât cei ce reprezentau **tradițiile liberale** , în frunte cu **șeful** pe care îl aveam atunci , **Ioan Duca** ,erau considerați niște **zdrăneci ale Partidului -Liberal**, și **ni se arunca** cu dezinvoltură , aș putea să spun , deadreptul inconștientă, zilnic, **acuzațiile cele mai grave** ,calomniind **că am venit la cârmă cu prețul vinderii intereselor naționale ale țării** și **că nu vom face altceva** în această guvernare,**decât că vom strivi**, cu aceste angajamente ,**toate posibilitățile de dezvoltare națională ale statului român "**

[---]

Vict.Iamandi / 10 mart.'34

3.) **Gh.Deleanu** (PNL-georgist) : **Legea pentru protejarea industriei naționale**, 26 mart.'34

(DAD, MO 32, șed. din 26 mart.'34, p. 1166-1167)

[LD : explică simplu, clar, logic și obiectiv , **evoluția legislației de protejare a industriei , -1887, 1912, 1923-** de pe poziția apărării industriei mici și mijlocii .

Structura industriei românești :

industria mare -carteluri- trusturi- "superprotejate" ;

industria mică și mijlocie, meseriile - "neprotejate" , lovite .

Reflecția socială : **capitaliștii mari** versus **clasa mijlocie ;**

Cauzele mentalității anti- industrialiste românești : creșterea tarifelor vamale și , în consecință , **scumpirea produselor industriale.**

Critică deosebit de semnificativă , pentru că vine **din partea unui liberal.**

Este de văzut în ce măsură **ea reprezintă și opinia șefului partidului,Gh.Brătianu**, care nu

obișnuia să conteste , în nici un mod, politica PNL de până la 1930 .

În orice caz, interesantă este ...]

// 1887, 1912 : industria națională ; legislația protecționistă : //

// 1923 : Ridicarea protecției fiscale ; introducerea tarifului vamal protecționist // industrii supraprotejate - industrii neprotejate // industria mare - carteluri -trusturi- 18 carteluri monopoliste // industria mijlocie și mică // Prelungirea legii din 1912 //

Deleanu / 26 mart.'34 / retro ' 1887, 1912

▣ Industria națională

▣ Legislația protecționistă

[LD : atenție ! aceasta a durat 25 de ani , până în 1912]

" Încă de acum 50 de ani, s-a simțit **nevoia înființării unei industrii naționale** în țara noastră, și pentru această industrie , fiind la început , să se poată înfiripa și să poată progresa mai ușor, **s-au făcut legi de încurajare a ei.**

/ **Prima lege, s-a făcut în 1887 , s-a modificat , într-o dată în 1912,**

cu importanta dispoziție că **industriile nu mai au scutire de taxe vamale** [**atenție !**] pentru **materiile prime pe care nu le găseau în țară .**

În afară de aceste dispoziții, **celelalte avantajii** de care se bucurau, prin legea din 1912, **erau destul de importante și permiteau înființarea unei industrii naționale la noi ."**

Deleanu / 26 mart.'34 / retro' 23

▣ Ridicarea protecției financiare

▣ Introducerea Tarifului vamal

[LD : atenție ! prima a durat 36 de ani , până în 1923 a doua , s-a introdus în 1923 și se tot prelungește ...]

În adevăr, **lucrurile au mers foarte bine de la 1912 până la 1923 când, prin reforma fiscală** ce s-a făcut atunci la noi, **s-a luat cel mai mare avantaj** de care se bucurau industriile noastre , în baza legii din 1912 , **scutirea de impozit către stat , județ și comună .**

[**atenție!**]

Prin legea din 1912 , **se fixase o obligație fiscală ușoară** , pe care **industriile care aveau avantajii de 30 de ani** , trebuia să plătească **3 % în primii zece ani** , din beneficiu net ; în a doua perioadă , tot de **zece ani** , **4 %** , iar în **a treia perioadă** , **5 %** .

Industriile ce-și aduceau **materii prime din străinătate** , acestea aveau **să plătească 26 ani** , la beneficiul net realizat , **4% în primii opt ani ; 4% pe a doua perioadă de șapte ani și 6 % în ultimii șapte ani .**

" Aceasta era **sarcina cea mai grea** pe care o aveau de suportat industriile, pe baza legii existente-**avantajii fiind destul de importante** și eu pot să vă spun că, **grație acestei legi, au luat naștere** în acest timp, **foarte multe industrii mari, mijlocii și chiar mici ateliere de meseriași, căci se bucurau și ei în anumite condiții, de avantajii acestei legi.**"

" Am spus că **această situație a durat până la 1923**, când , cu ocazia **reformei fiscale, s-a ridicat acest avantaj** și **s-au impus tuturor industriilor să plătească dări către stat , conform impozitul progresiv pe venit**, și , mai mult, chiar **către județ și comună . "**

"**Odată cu reforma fiscală pentru a se permite industriilor să poată merge mai departe, li se dă o protecție nouă** așa încât **să nu fie concurate de industriile din afară , de industriile străine , pentru care considerație s-a modificat și s-a urcat vertiginos tariful vamal.**"

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

▣ Industrii "neprotejate" : meserii, mica industrie

▣ Industrii "supraprotejate " : cartelurile și trusturile

[LD : simt că omul acesta spune un lucru important .

Poate chiar explicația fundamentală privind profilul industriei românești]

"Această modificare a adus cea mai **mare nemulțumire în sânul populației : ridicând-o în contra industriilor**. În adevăr, chiar **și astăzi**, când este vorba de prelungirea legii de încurajare a industriei, **se poate constata**, în sânul populației, oarecare nemulțumire, spunându-se **că industriile nu se mai satură de atâtea avantagii și de atâtea câștiguri** pe care le realizează pe spinarea populației."

Nu numai la orașe, dar și la sate, există o nemulțumire a populației față de produsele industriei noastre pe care le plătește atât de scump.

"În loc să asistăm la **fenomenul petrecut în alte țări**, când populația întreagă a contribuit la **susținerea industriei naționale**, la noi, dimpotrivă, **asistăm în mod regulat la atâtea manifestațiuni de protestare**, trimise miniștrilor și guvernelor, cu privire la **speculația care se face de către industria noastră națională cu produsele ei**."

"Trebuie să împart industriile în două părți :

Unele industrii spoliatoare ,arhiprotejate și alte industrii moderate ,care însă **nu sunt destul de apărate** .

Dacă vom lua **ca punct de plecare epoca de la 1923**, vom constata **un regres la industria mijlocie și la meserii** .

Pe măsura ce anii au trecut, **meseriașii și industriașii mici au rămas fără ocupație sau au dispărut**, nemaivând destulă protecție .

În schimb, din momentul în care s-a schimbat sistemul de protecție și încurajare a industriei, **au apărut o serie de industrii care au acaparat în mâinile lor fabricația anumitor producții** , au realizat acorduri între ele, **asa numitele carteluri și trusturi** .

La adăpostul tarifului vamal , **au impus un preț de vânzare a produselor lor** , nerezit din calculele lor de rentabilitate, ci de prețurile stabilite prin tarifele vamale, la care au adăugat costul mărfii similare din străinătate.Și atunci, pe de o parte, **aceste câteva industrii, să le denumim industrii grele , cu capitaluri mari și organizate în trusturi , s-au ridicat, au progresat și au făcut sume fantastice** ; [**Atenție!**] iar , pe de altă parte , **toate celelalte industrii, care au fost obligate să-și procure materia primă de la aceste industrii cartelate, au mers în regres, au dat îndărăt, iar unele au dispărut [atenție !]**

Aceasta este situația în urma măsurilor din 1923, prin care s-au anihilat completamente avantajele legii din 1912 , recurgându-se la o protecție dată sub forma tarifului vamal.

[---]

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

▣ Cartelurile

Industriile mijlocii și mici sunt speculate de industriile grele, cari s-au organizat în trusturi și carteluri , scumpind produsele lor, pe care industria mijlocia și mică trebuie să le cumpere - **Sunt vreo 18 carteluri mari** , care lucrează de o asemenea manieră , încât **nu mai lasă celorlalte industrii mici, și meseriașilor nici o posibilitate de lucru și de existență**.

Iată lista lor :

Oficiul de Vânzare a **hârtiei** Cartelul Fabricilor de **geamuri** , Biroul de Vânzare a **cimentului**
Sindicatul **zahărului** Cartelul Vânzătorilor de **clei** ...Cartelul prețului **romului** Cartelul **berei**
din Banat și Ardeal ...Societatea Distribuția de **petrol** Sindicatul **Spirtului** ...Filiera **Cuie și Sârmă** Socomet , **laminat mașini** ...Cartelul fabricilor de **postav** Sindicatul Fabricilor de **Uleiuri Vegetale** ...Sindicatul Fabricilor **Băuturi gazoase** Biroul de Vânzare a fabricilor de **cărămizi**

Mai sunt și alte carteluri, nedeclarate. Lor li s-au creat avantaje speciale, iar ele speculează , fără milă, pe consumatori , mai ales pe țărani.

Ex. fabricile de postav.Li s-a dat o protecție vamală de 600 lei / per kg de stofă.

S-a crezut că vor produce stofă bună , cu material din țară.

Știți cu ce lucrează ? : vagoane de zdrențe din străinătate , iar pentru lâna noastră oferă prețuri de batjocură !

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

▣ Prelungirea legii

A luat cuvântul pentru că , **se cere prelungirea unei legi care nu sprijină deloc pe cei ce ar trebui ocrotiți** , deoarece **principalul concurs** pe care trebuiau să-l capete industriile , - **scutirea de impozit progresiv, impozitele către stat, județ, comună - a dispărut** . Cere ministrului să se grăbească **cu legea protejării industriei naționale**, care să permită și **industriei mici și mijlocii și meseriașilor**, să progreseze.

Nu reglementarea și controlul trusturilor și cartelurilor , ci lupta contra lor.

Deocamdată, **deși foarte mică protecția pentru industriașii mici și mijlocii**, va vota legea , **ca să nu se zică că din cauza lor ...** (PNL georgist)

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

4.a) Gh.Brătianu / 28 mart.'34

("Universul " , 29 mart.'34)

av.Vasiliiu -Cluj : Ce crede **despre dizolvarea Gărzii de Fier ?**

-**Gh.Brătianu** : **Mi-am spus părerea** imediat după dizolvare .

-Vasiliiu : ce condiții i s-au pus martorului în ce privește colaborarea la guvern ?

- **Brătianu** : În afară de motivele care m-au îndemnat să refuz participarea și la alte guvernări, **guvernul Duca nu întrunea condițiunile de stabilitate** .

-Vasiliiu: Arestările legionarilor erau necesare ?

-**Gh.Brătianu** : **Mi-am spus părerea** imediat după dizolvare .

-Vasiliiu : **Au dat concursul partizanii dvs , să salveze membrii Gărzii de Fier ?**

-**Gh.Brătianu** : **N-aș putea preciza cazuri speciale** .

Gh.Brătianu / 28 mart.'34

▣ **Georgiștii** din culoarea de " Verde " - Capitală (cca 300) trec la PNȚ , 30 mart.'34
Vezi la fișier PNȚ X

4.b) Gh.Brătianu , replică la răspunsul lui Titulescu : politica externă , 4 apr.'34

(DAD, MO 38 , 4 apr.'34, p. 1616-1618)

[LD : de fapt Gh. Brătianu vrea să arate că **preocuparea lui pentru această problemă este mai veche, este argumentată, și se simte frustrat că lui nu i s-a răspuns** , iar astăzi i se răspunde lui Maniu. **Argumentele lui sunt interesante** ,poartă pecetea istoricului care era , și , în orice caz , erau izvorâte dintr-un fierbinte patriotism . Dacă nu era apludat ... se datora numai rupturii de trunchi !]

Mulțumește lui Iuliu Maniu pentru inițiativa întrebării sale, care a dat Parlamentului Român prilejul unei expuneri largi de politică externă, a cărei nevoie era simțită de multă vreme.

D-sa este răsplătit și de **privilegiul unui răspuns din partea unui ministru titular, lucru atât de rar în această Cameră** .

"Din vara trecută , când circulau în presa străină anumite zvonuri revizioniste , **am depus** pe biroul acestei Adunări **o întrebare adresată d-lui ministru de externe** [---]

Ne fiind atunci sesiune, **am primit** din partea secretarului general al Ministerului Afacerilor Străine, **acest răspuns** (21 august): **< Drept răspuns , dl ministru de externe a binevoit să mă însărcineze să vă remit Comunicatul din Praga, din 30 mai 1933, asupra hotărârii Consiliului permanent al Micii Înțelegeri împotriva modificărilor de frontiere. Acest comunicat oficial și solemn dispensează de a da desmințire oricăror știri de presă contrarii . >**

Apoi , în dec.'33 , el a trimis un memoriu [din el va citi pasajii întregi]

Iată , însă , că astăzi s-a socotit că acest comunicat solemn și oficial nu mai era suficient.

[---]

Gh.Brătianu / 4 apr.'34 , retro dec.'33

▣ Colonizarea din Dobrogea Nouă.

▣ Români peste hotare.

[Din Memoriul lui , dec.'33]

" În cuprinsul granițelor de astăzi , **noi reprezentăm o realitate etnică, o aplicare a principiului naționalităților**, care a dat viață Europei noi.

" Nimeni nu contestă , de sigur, că **există minorități importante înăuntrul acestor hotare**.

Dar mai sunt **importante minorități românești peste hotare**.

La răsărit, dincolo de Nistru, a luat ființă în Uniunea Republicelor Sovietice ,o **Republică Moldovenească** .

La apus,Banatul, pe care Ion ICBrătianu l-a revendicat în întregime, cuprinde și astăzi, dincolo de hotare , **numeroase sate românești**, ca și **regiunile de graniță ale Ungariei** .

În **valea Timocului** , și pe tot **malul drept al Dunării**, se vorbește românește de veacuri.

" S-a vorbit despre **colonizarea noastră în Dobrogea Nouă** , fără să țină seama de două **împrejurări fundamentale**.

În primul rând, **acest teritoriu** , cuprinzând chiar Varna și Rusciucul, **ne-au fost oferite în 1878** , înainte de constituirea statului bulgar independent, și că **România nu l-a primit pentru a nu-și pierde printr-o tranzacție , dreptul ei asupra Basarabiei de miază zi**.

În al doilea loc, în 1913, **elementul românesc din Macedonia** , trecând sub altă stăpânire, era firesc să se dea statutului român puțința de a așeza acest element , **de care se îngrijea din punct de vedere cultural și bisericesc, pe teritoriul său. "**

" Dl ministru de externe a recunoscut el însuși la Kosice , prin declarațiile făcute presei , la 11 decembrie '33, că **Tratatul de la Trianon a fost o tranzacție pe care Ion ICBrătianu a refuzat să o semneze** deoarece **nu însemna recunoașterea integrală a drepturilor teritoriale ale Națiunii Române**. (**aplauze**)

Noi am făcut păcii generale concesiunea de a nu cere ceea ce e dincolo de hotarul tranzacționat la 1920; cu atât mai absurdă este pretențiunea de a discuta dreptul nostru dincoace de aceste margini "(**aplauze la PNL-g**) [---]

Gh.Brătianu / 4 apr.'34

▣ Mișcarea antirevizionistă

" Dlor, dar iată cum considerăm că trebuie privită această problemă : **nu agitând-o numai în întruniri vehemente de protestare** ,a căror repetare , până la urmă, riscă să se banalizeze ;

Nu creând , după recenta formulă a d-lui De Jouvenel, o mentalitate de asediați ,ci această conștiință permanentă , limpede și liniștită a dreptului nostru ." (**aplauze la PNL-g**)

Gh.Brătianu / 4 apr.'34

▣ Imperfecțiunile sistemului nostru de alianțe

[Nu am nici un dubiu că , la această capitol, **judcățiile lui GH Brătianu au fost mai realiste, mai lucide, decât ale lui Titulescu** .

Dar , în contingent, european și românesc , Titulescu era ... favoritul .

Numai că **în 1940 , exact aceste puncte vulnerabile au cedat !**]

Împotriva curentului revizionist, s-a ridicat bariera unui **sistem de alianțe** și de **pacte de neagresiune** , asupra cărora am fost lămurii în ședința de astăzi.

Îm dau ivoie să fac aici o scurtă examinare .

Rusia Sovietică ...

"Nu mă voi opri decât puțin la **definiția agresorului de la Londra** , despre care se spune că ea constituie un progres formal în raporturile noastre cu Uniunea Sovietelor .

Dacă nu mă înșeală amintirea, în toamna trecută , dl Litvinov , trecând la Roma, a declarat acolo că Uniunea Sovietelor **nu are cunoștință oficială de tratele încheiate**

În al doilea loc, nu este mai puțin adevrat că , **dacă în ultimul timp se manifestă către noi, de la răsărit, tendințe de conciliațiune, aceste tendințe se manifestă însă sub presiunea unei îndoite amenințări** : una din Extremul Răsărit și alta de Apus.

Și atunci, este locul să ne întrebăm : **dacă cumva ar slăbi cleștele acestei îndoite presiuni , s-ar menține pentru noi aceste tendințe de conciliațiune și de apropiere ?**

Bulgaria ...

" Trecând la Pactul Balcanic, la tratatul din Atena, de sigur , **dacă** nu sunt singur în a constata că lipsa Bulgariei este o lacună regretabilă , voi admite că semnătura Greciei și cu deosebire a Turciei - fără nici o aluzie la Ștefan cel Mare - constituie un folos pentru securitatea noastră în Orientul apropiat ."

Dar vreau să fac o observație de un caracter mai general.

Greutăți economice....

"Alianțele și pactele noastre rămân formule politice ,**dacă** nu le întregim prin întregul lor conținut . Forma lor poate atinge , de sigur , perfectiunea condițiilor de caracter politic, juridic sau moral ; conținutul însă, fondul, îl determină realitățile și aceste realități nu pot fi privite decât sub îndoita latură a intereselor militare și a celor economice .

(aplauze la PNL-g)

" În ce privește latura militară, mi-am impus mai de mult să nu ating această chestiune în dezbaterile publice ale acestei Adunări.

Din nenorocire , ea este și aici și peste fruntarii , destul de bine cunoscută .

Mă opresc , însă, asupra punctului de vedere economic.

Polonia ...

"Am mai avut prilejul să semnez în dezbaterile Camerei unele lipsuri cu privire la regimul economic al alianței noastre cu Polonia .

Cehia , Iugoslavia...

Asupra unor contradicții de ordin economic sau monetar în cadrul chiar al Micii Înțelegeri , am vorbit la dezbaterile la Mesaj , și nu mai revin asupra lor.

Ceea ce țin să semnez aici este că lipsa de solitudine pentru producția noastră pe care o semnalam atunci - nu o întâlnim numai în cadrul acestei alianțe, ci și din partea altor state de care ne leagă trainice legături de amicitie și alianță " (aplauze la PNL-g)

Franța ...

Iar **dacă** constatăm acest fapt, că exportul nostru nu este stânjenit numai de lipsa lui de calitate ,nu este stânjenit numai de defectuoasa lui organizare ,ci întâmpină imense greutăți prin regimuri diverse de contingentări , de taxe și de tarife de-a-dreptul prohibitive , atunci este locul să formulăm acest deziderat :

dacă situația economică sau situația politică a țărilor aliate și amice nu îngăduie o ameliorare a acestor raporturi , atunci să obținem de la ele o înțelegere deplină pentru nevoile noastre externe, sau, altfel , libertatea de a găsi aiurea debușuri pe care ele nu le pot oferi " (aplauze la PNL-g)

Rusia , Iracul ...

" În ce privește Pactul Balcanic, eu vreau să vă semnez numai două aspecte.

Unul din acestea, este exportul nostru petrolifer.

În ultimul timp, în statele din Balcani, ca și în tot orientul apropiat,suntem concuși la fiecare pas de exportul sovietic .

Nu va trece decât puțină vreme și vom fi complet înlăturați de produsele petrolifere ale Iracului care vor inunda toate ținuturile Mediteranei orientale, prin dubla conductă de la Haifa și Tripoli .

Schimb de populație ...

" În al doilea rând, fiind vorba de înțelegeri balcanice, noi ne amintim că între statele balcanice au intervenit , cu deosebire după Tratatul de Laussane , o serie de convenții pentru schimburi de populație .

Această problemă consider că , pentru noi, este de o importanță capitală.

Ea trebuie să constituie mijlocul de a aduce și a așeza în țară ,acele elemente răzlețe ale românilor din Balcani , cu deosebire din Macedonia, care altfel riscă să-și piardă până și conștiința etnică,sub afluxul tot mai constant al imigrării grecești din Asia Mică ."

(aplauze la PNL-g)

Gh.Brătianu / 4 apr.'34

■ Sistemul de alianțe românești - concluzii

"Vreau să închei scurtele mele observații prin această încheiere :

țara noastră face parte din trei sisteme , din trei blocuri de alianțe :

de o parte, Mica Înțelegere , orientată spre centrul Europei ;

de altă parte, Pactul Balcanic , spre sud -estul continentului , și , în sfârșit, spre răsărit și miază -noapte , sistemul polon și al statelor baltice .

De sigur, prin situația ei geografică ,țara noastră ar putea fi un admirabil element de legătură , dacă alianțele ei ar cuprinde, pe lângă formula politică, și întregul ei conținut militar și economic.

Altfel , ele riscă să rămână simple documente diplomatice "[---]

" Deci - și aceasta este concluzia la care vreau să mă opresc - nu înțelesul și direcția alianțelor noastre sunt de criticat sau de modificat, dar trebuie adâncit și precizat conținutul lor " (*apaluze la PNL-g*)

Aceste alianțe nu trebuie să fie numai compatibile cu interesele politic al momentului, ele trebuie să fie compatibile cu condițiunile permanente ale economiei și vieții naționale " (*aplauze*)

Gh.Brătianu / 4 apr.'34

5.) CCGiurăscu * (PNL-geogist) , la *Legea pentru apărarea Statului*, 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed. de joi, 5 apr.'34 , p. 1693- 1694)

[LD :era " joia mare " , din săptămâna patimilor ; cu o zi înainte, vorbise Titulescu , despre politica externă ; la Consiliul de război... ultimele zile ale procesului Gărzii de Fier.

Deși legea era îndreptată explicit, împotriva Gărzii de Fier, **CCGiurăscu nu spune absolut nimic despre G de F** , evocată , aluziv, sub expresia ... "neliniști și frământări"]

[LD: sublinierile, subtitlurile problematice , comentariile îmi aparțin]:

// Opozantul obiectiv // Conceptul de ordine în stat ; momente PNL : 1848, 1914 //

// PNL geogist : conceptul de **ordine organică, profundă, reală** //

// Legea Antonescu - Monarhia ; Parlamentul /

// Legea Antonescu - favorizează partidele mari ; discriminează partidele mici /

// Legea Antonescu - vis-a vis de moravurile politice , aspecte etice : neîncrederea în conducători ;promisiuni neonorate // Neliniști naționale : Armată ; Învățămant ; Administrație ; Presă ; Politică externă // Legea Antonescu = lege represivă /

Notă * -----

CCGiurăscu . n. la ; istoric, fiul istoricului C.Giurăscu,

[LD : *introdu aici detenția sub comuniști*]

CCGiurăscu / 5 apr.'34

▣ Comportament de opozant obiectiv.

"Nu fac parte din aceia care consideră că în lupta politică , **nici binele nu trebuie să-l accepți de la adversari** ; și iarăși , **nu împărtășesc catehismul bunului opozant** , după care **tot ce vine de la guvern trebuie criticat cu orice preț** ,și invers, **tot ce este afirmat de opoziție** constituie prin aceasta însăși **un merit**.

"Țin să vă încredințez , deci , din capul locului ,că acelea ce voi spune de la această tribună , vor fi animate de **spiritul celei mai perfecte obiectivități**.Nu cred că aducem un serviciu , **nici regimului parlamentar și nici țării, deformând realitățile** , mai ales când , prin aceste deformări, **urmărim scopuri meschine de partid.**"

CCGiurăscu / 5 apr.'34 , retro' 1848, 1914 ,

▣ Conceptul de "ordine " în stat

▣ Momente din istoria PNL

Nu va face observații de ordin juridic - au făcut-o antevorbitorii .

Noțiunea de " ordine în stat" variază , după epocă și după p.d.v. în care o privești.
În statul austro- ungar , conceptul , înțeles în sens administrativ și polițienesc, era realizat la modul superlativ, încât puține state puteau concura cu el. Rulajul birocratic funcționa perfect , ideal. Această ordine aparentă, de suprafață, n-a putut împiedica căderea imperiului, din cauzele cunoscute.

El se va referi la **istoria contemporană românească**, la anume **momente legate de PNL**, legate de numele întemeietorului acestui partid, **Ion Brătianu**.

1848 : De o parte, **un regim, autoritatea de stat** , care considera că **situația trebuie să rămână așa cum era în acel moment** ; de cealaltă parte , **un tânăr** - avea atunci 27 de ani - **Ion Brătianu** , care a socotit că **ceea ce este în momentul acela nu corespunde ordinii interne sau organice** a ființei noastre etnice, **că este numai o ordine aparentă** , de suprafață , **care trebuie răsturnată** .

"În momentul acela , **într-un moment decisiv al istoriei noastre contemporane, elementul de dezordine a fost Ion Brătianu**.

Dar, după cum sunt **ordini care paralizează** și pot să ducă în cele din urmă la moarte , tot așa sunt **dezordini care vivifică , desordini creatoare** .

1914 : **Ion I. C. Brătianu** a venit cu un întreg **program de reforme sociale și economice**.

Era vorba de **împroprietărire și votul obștesc**.

Într-o ședință din februarie , **un important grup de deputați național-liberali**, în frunte cu **Mihai Orleanu**, au prezentat o **Moțiune** , cerând urgență în **modificarea Constituției**, **pentru ca acele reforme să se poată face**.

Petre Carp, care era pe băncile opoziției , a făcut o **Declarație** , în care spunea că **ori** ceea ce vor **este nereserios**, și atunci **de cer cer urgență** ; **ori** este **serios**, și atunci va avea **asemenea consecințe** pentru ordinea existentă , încât va duce la **mari frământări sociale** , mai mult, la **pierderea Dinastiei însăși, și chiar la minarea statutului nostru**.

"În acel moment , **Petre Carp** considera ca **un act de mare dezordine**, care pune în cumpănă însăși existența statutului național , ceea ce mintea lui **Ion I. C. Brătianu** , considera să fie **temelia noului stat democratic al României Mari** "

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Conceptul de "ordine organică"

" **Vedeți dar**, d-lor deputați, **cât de relativ este acest concept de ordine**, ce poate să însemne ordinea **într-un anumit moment** al dezvoltării unui popor, și cum **acceptia de ordinioară** , nu se mai potrivește deloc cu **acceptia din alt moment** al dezvoltării sale istorice.

" Dacă această premisă este adevărată , atunci , **cu rigoare matematică** , **trebuie să fie și concluzia**. Să nu ne oprim deci la această concepție de ordine , cum v-am spus, **de suprafață** , de caracter administrativ și polițienesc.

Să căutăm să analizăm și să pătrundem adânc **sensul noțiunii de ordine**, și veți vedea atunci la ce rezultat ajungem ."

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Legea Vict. Antonescu

▣ Regimul monarhic

[LD : până aici i-a fost " obiectivitatea" : privind trunchiul comun !

Acum, devine, **" opozantul de partid " prin excelență !**

Acum este vânturată sabia frustrantă și complexată a unui partid-mlădiță , veleitar , **care se rupsese de partidul-trunchi doar în speranța captării bunăvoinței regelui Carol** .

Ceea ce este stânjenitor , în cazul lui **CCG** , este faptul că el nu era un tânăr deputat "de rând" , era istoric , ceea ce presupunea o cultură politică și un minim discernământ

Zelul pro-carlist al lui CCGiurăscu ... era destinat aceluiași urechi regale.

Altfel, totul poate fi "obiectiv" .]

Am spus că nu voi intra în analiza juridică a textului de lege prezentat în fața Parlamentului.

Nu mă pot totuși opri să nu **relev un fapt** , care mi se pare **deadreptul extraordinar** .

Vă mărturisesc că, atunci când am citit **expunerea de motive** și am văzut , sub semnătura d-lui

ministru de justiție Antonescu, mi-am zis că trebuie probabil să fie un *"lapsus calami"*, o inadvertență, atât de extraordinară, mi s-a părut afirmația.
Citesc în expunerea de motive - și vă rog s-o judecați dvs - fraza în care se afirmă următoarele :
<Dorim să apărăm instituțiile fundamentale ale statului și în primul rând monarhia și regimul parlamentar >

"Dle ministru, d-lor deputați, vă mărturisesc că această frază pentru mine a constituit un motiv de profundă nedumerire, ca să nu spun altfel. Cum adică ?

Avem nevoie de o lege pentru apărarea ordinii în stat, ca să garantăm și să apărăm monarhia în statutul Românesc ?

Dar cine ar fi acela care, cu gândul măcar, ar îndrăzni să se atingă de ființa celui care simbolizează însuși statutul românesc, și a cărui prezență este garanția de dezvoltare a acestui stat ?

Mi se pare, d-le ministru, că e necesar **să dispară acest fragment** de frază din expunerea de motive.

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Legea Vict.Antonescu

▣ Regimul parlamentar

[LD : nu auzise, nu cunoștea CCGiurăscu atacul agresiv antiparlamentar din programele și acțiunea partidelor extremiste, de stânga și dreapta ?! Puțin probabil.

Mai degrabă ... pare un gând -subversiv - incipient, destinat tot lui Carol, și mirările lui să fie pline de ipocrizie. Poate, mă înșel, acesta este doar un gând.]

" De asemenea mi se pare cel puțin stranie și partea cealaltă de frază, care vorbește de **apărarea regimului parlamentar.**

Regimul parlamentar se apără **nu cu legi excepționale**, pentru garantarea ordinii în stat, ci **se apără prin virtuțile proprii ale acestui regim.**

Una din două : **sau regimul parlamentar**, în stadiul în care este astăzi, are în sine virtuțile necesare și atunci **nu are nevoie să fie apărată în felul acesta ;**

sau, dacă nu le cuprinde, dacă prin componența lui și prin curente de care este agitat **sau dacă**, prin tehnica, metoda defectuoasă a lui, **acest regim parlamentar se dovedește o instituție anachronică**, atunci, dle ministru, **nu cu asemenea legi se va putea salva o instituție anachronică.**

Așa că socotesc că și în ce privește punctul al doilea - regimul parlamentar - el trebuia să lipsească din expunerea de motive.

Nici regimul parlamentar și " a fortiori", monarhia, nu pot și nu trebuie niciodată să fie apărate prin asemenea măsuri excepționale " (aplauze la PNL -Georgist)

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Legea Vict.Antonescu = apărarea partidelor de "guvernământ"

[LD : CCGiurescu spune "off-ul" partidelor mici, ignorând fondul solidarizării între PNȚ și PNL : măsurile anti - Garda de Fier - despre care nu spune nimic !]

"Ce este această lege pentru apărarea ordinii în stat ?

Este o lege pentru **garantarea puterii**, în favoarea unor **anumite partide de guvernământ.**

Aceasta este realitatea pe care proiectul de lege caută să o garanteze.

Am asistat adineauri la **spectacol edificativ** : am văzut pe d.Călinescu într-o dulce armonie cu Partidul Național-liberal ...

-G.Bogdan - Duică : Și cu documente în mână .

-CCGiurăscu : Nu infirmă cu nimic aceste documente, adevărul afirmațiilor mele.

Ele se referă la o epocă din trecut [?! ?], iar eu vorbesc pentru **clipa de față.**

Am văzut - zic - **această idilică apropiere**, această **reciprocă acoperire și apărare.**

Eu nu înțeleg, vă mărturisesc, și în orice caz **nu admit** partea cea de a doua, în care d-l Călinescu și-a permis să arunce calificative și certificate unor anumite partide politice din

această incintă . "

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Nu legea apărării ordinii ...

▣ Legi de vindecare a relelor ...

"D-lor, **este o stare de neliniște** în societatea românească este **o stare de frământare** în această societate și, evident, **neliniștea**, **frământarea** se exteriorizează , **își caută căi de manifestare** .

Dvs încercați să combați aceste manifestări exterioare , exprimarea **stării de neliniște** , **de nesiguranță** , **de greutate** , în care se află societatea românească contemporană.Vă preocupă manifestările exterioare ale ei.

Cred că procedeul este greșit.

În adevăr , ce ați zice dvs de **un medic** care, văzând că pe corpul unui bolnav apar **pete de roșeață** , simptom precis al unei maladii, nu ar căuta să afle boala de care suferă bolnavul, racilele adânci , organice,ale acestui organism, ci **ar spune : să aplicăm câteva plasture** pe punctele în care s-au ivit **petele de roșeață** , pentru ca **acestea să nu se mai vadă ?**

Este un procedeu , mi se pare - iertați-mi cuvântul - **simplist** .

Eu nu socotesc că dacă **acoperim printr-o lege de asigurarea ordinii în stat , câteva manifestări exterioare** , am rezolvat chestiunea , am vindecat boala adâncă , grea, de care suferă societatea românească în momentul de față.

Nu legi de apărarea ordinii în stat , ci legi pentru curmarea situațiilor primejdioase , dăunătoare , **în care se găsește elementul etnic în statul românesc** , **legi pentru îndreptarea** relelor de care suferă - și suferă adânc și de multă vreme ,de ani de zile, această societate - ne trebuie."

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Neîncrederea în conducători

▣ Promisiunile neonorate ale guvernului

[Pentru CCGiurescu , rezultatul alegerilor . care desemnaseră , totuși, încrederea în anumite formațiuni politice , nu are nici o importanță !

Este o aroganță greu de explicat , decât ... din ambițiile politice ale grupului georgist ...]

"...**Este o stare de neliniște** în societatea românească .

Această stare are, înainte de toate , **o cauză de ordin moral : societatea românească nu mai are** , în momentul de față , **încredere în conducătorii actuali ai ei.**

-**G.Bogdan -Duică** : Chiar în toți conducătorii ?

-**CCGiurăscu** : "Poate nu m-am exprimat destul de tare . Eu am spus că nu mai are încredere în conducătorii actuali

-**Crist.I.Elefterescu** : a dovedit-o alaltăieri, cu ocazia alegerilor , despre care cred că nu puteți spune că nu au fost absolut libere.Și atunci, de sigur,**ceea ce Bucureștii au exprimat pe calea alegerilor de alaltăieri**, este **exprimarea exactă a cugetării și simțirii românești.**

- **N.Constantinescu - Bordeni** (georgist) : Ce are de-a face scripca cu iepurele ?

DI Giurăscu tratează altă chestiune și spune că **poporul a ajuns la exasperare** ,că **nu mai are încredere în conducătorii de azi**, oricare ar fi - d-ta , eu sau altul - pentru că **a fost înșelat în speranțele lui.** [---]

- **CCGiurăscu** :va da fapte ."**Criza de neîncredere este reală** . [---]

Ați avut **o serie de întruniri** înainte de a veni la guvern, la care **au participat toate competențele** dvs și ați exprimat **o serie de deziderate."**

Au trecut 8 luni de când sunt la guvernare .Ce au făcut ?

/problemele aparatului administrativ - nu s-a făcut nimic ;

/ economii riguroase - au mărit nr.miniștrilor în guvern ;

/ aducerea bugetului - încă nu l-au făcut ;

- **Chr.I.Elefterescu** : Așteptați propunerile bugetului, să vedeți dacă se fac sa nu economii ,

/ ieftinirea vieții - au scumpit zahărul ș.a. ;

/ sancționarea vinovaților ; pedepsirea defraudatorilor banului public - faimoasa chestiune Skoda !
De ce nu a început ancheta parlamentară ?

- **N.Batzaria** : dl primministru nu a decalat că aduce, după vacanța parlamentară ,dosarele afacerii Skoda ?

- **Justin Stănescu** (vicepreșed.) : Vă rog veniți la legea pentru apărarea ordinii !

- **CCGiurăscu** : Asta o discut .

- **Leonida Dumitrescu** : Faceți critica politicii guvernului, în loc să vorbiți de proiect .

- **CCGiurăscu** : Vorbesc de ordinea internă . Aici este una din temeliile ordinii

Ordinea reală, organică, despre care vorbeam.

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Dezechilibrul demografic

▣ Ideea națională

▣ Colonizarea românească

[LD : aceasta era o consecvență preocupare lăudabilă a PNL -georgist,
Neglijențele statutului român s-au plătit scump, la acest capitol]

"Una din cauzele care contribuie la neliniștea de astăzi a populației , a societății românești,este **problema demografică , complexul de probleme demografice** în legătură cu **poporul românesc**.

Ideea națională care se manifestă în ultimul timp, formele de manifestare pe care le ia, pe care **dvs le considerați îngrijorătoare** , nu sunt **decât reacțiuni ale unei mase etnice care se simte** , în anumite părți ale teritoriului național, **primejduită**.

Toate lucrurile se leagă și vă închipuiți dvs că se poate face o discriminare între acest element de apărare a masei etnice și între conceptul de ordine ?

Este iluzoriu . Am în fața mea pe **dl Bogdan-Duică** , care **știe foarte bine** la ce vreau să mă refer , **știe cât de acute și cât de importante** sunt aceste **probleme demografice**, în ceea ce privește statul român.

" Aș putea spune , d-lor deputați, că ele constituiesc **prima problemă care se impune atenției conducătorilor noștri** în momentul de față, fiindcă **masa etnică constituie elementul cel dintâi , bunul primar al oricărui stat** . Îndată ce această masă etnică se simte amenințată , o serie de manifestări vor decurge de aici.[-----]

Eu afirm aici , pe bază de documente , că , de decenii , **se produce o operațiune de dislocare a elementului românesc** în anumite regiuni și că **statul românesc n-a făcut în 16 ani de la unire nimic ca să împiedice acest fenomen de dislocare ;a asistat impasibil la continuarea procesului** care își are rădăcinile în epoca de dominație austro-ungară. .

Dacă populația alogenă de acolo ar fi existat din timpuri străvechi , **n-am avea nimic de obiectat ; această dislocare , însă , se face în timpul nostru**.

Sunt rezultatele unei acțiuni de stat concertate

și **statul român n-a făcut nimic** să împiedice dezvoltarea acestui proces.

Mai mult , când s-a încercat o remediere a acestei situațiuni primejdioase de la graniță, **printr-o colonizare a elementelor românești din afara hotarelor , s-au pus în ultimul timp tot felul de piedici acestui proces**.

Se ajunsese , în timpul guvernării național-țărăniste , că putea să intre în România oricare dintre străinii de peste hotare , **dar nu puteau să intre frații noștri din Macedonia ;** aceia parcă ar fi fost ciudați.

Este o politică națională . Să fi vrut dușmanii noștri să ne facă atâta rău și n-ar fi izbutit mai bine." (**aplauze la PNL -georgist**)

În loc să dăm toată atenția acestor **probleme demografice**, cu care **se leagă ordinea în stat** , noi ne-am ocupat de cu totul alte probleme , și **am lăsat-o pe aceasta pe ultimul plan**.

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Dezechilibrul demografic

▣ Înstrăinarea orașelor.

[LD : în principiu, CCG avea dreptate. Numai că , în context, **aceste exemple erau aduse pentru a legitima lozincile Gărzii**, și , implicit , **de a le scoate de sub incidența represiunii** . Nici aceasta nu ar fi fost grav, dacă ... le-ar fi susținut deschis.]

S-a arătat **situația din orașele noastre** .

"Dvs socotiți că **nu este nici o legătură** între **această situație maladivă** , în care **centrele nervoase ale unui stat , orașele** - fiindcă orașul este centrul motor , centrul nervos - **au încăput pe mâna altora** ,și între situația de **neliniște a populației majoritare ?**

Credeți că această **așa -zisă dezordine** , care există astăzi în societatea românească, nu are nici o legătură cu **problemele demografice** , privind granițele teritoriului nostru național și problema foarte importantă **a orașelor noastre ?**

"D-lor , să nu ne oprim la suprafață, la aparențe, **să mergem în adânc, acolo unde este buba.**

Numai dacă vom aduce **o soluție, un leac**, acestor probleme, vom putea să avem **garanția unei ordine durabile** ; **altfel totul este paliativ.**(**aplauze la pNL -georgist**)

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Problema armatei

Asupra problemei militare nu va insista .**Ordinea se garantează** și printr-o **puternică organizare a armatei**. " Dvs știți **câte îngrijorări inspiră această situație** și că prima datorie este de **a se proceda la o înzestrare cât mai puternică a armatei** și la **o educare a poporului** în vederea apărării naționale ; **nu o întărire a corpului polițienesc** , în special **a corpului jandarmeriei** , cât mai ales **o întărire a părților esențiale combatante din armată** , a acelora cari sunt chemate , în primul rând, la apărarea țării ."

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Învățământul și cultura românească

▣ Înstrăinarea păturii intelectuale

[LD : **argumente pentru acordarea de circumstanțe atenuante pentru G e F**]

Și această problemă este generatoare de dezordine , **unul din motivele fundamentale ale situației turbure de azi.**

"Vedeți dvs, **este foarte simplu** să ne mărginim la **litera unui text de lege** ,dar **dincolo de această literă stau realitățile naționale.** Ele sunt generatoare de ordine sau de dezordine.

Să nu ne mărginim să criticăm cuvântul dintr-o lege, să vedem ce se ascunde dedesubt.

Și în privința aceasta , a problemelor culturale, a **direcției care se dă generației tinere, este o permanentă primejdie pentru statul național românesc** ; trebuie luate **măsuri imediate** pentru remedierea acestei situații ,**înainte ca ea să fie catastrofală pentru generațiile care urmează.** "

S-au adus date din învățământul secundar și superior.

Chiar într-un text oficial s-au publicat date care ne umpliu de îngrijorare.

În broșura care însoțește **proiectul de lege** a prof.Angelescu , privind concentrarea **învățământul farmaceutic**, un domeniu în care **elementul național se vede dislocat** .

Cifrele care se dau aici , pe care nu le contestă nimeni, **socotiți că nu sunt elocvente** în ce privește **cauza dezordinii ?** Aflăm că **suntem într-o infimă minoritate** , în această ramură, când constatăm că **acei care posedă farmaciile** , acei care aplică , deci, pe teren practic cele învățate la facultate, **apartin altor elemente , elemente alogene**, credeți că **aceasta nu creează în generațiile tinere un motiv de îngrijorare și de tulburare ?**

La Facultatea de științe din Cluj , în anul școlar 1931 -1932 : 317 români și **146 alogeni** ;

În anul școlar 1932-1933 : 364 români , **211 alogeni** ;

în anul 1933-1934 : 221români, **233 alogeni.**

- **Bogdan -Duică** : Din cauza anulării burselor .

- **CCGiurăscu** : Aveți dreptate, dar este un motiv al dezordinii .

Într-un studiu al prof.univ. Gabrea, se spune că **proporțional cu populația**, în învățământul superior sunt de **5 ori mai numeroase procente la populația alogenă**, decât la elementul românesc.

Se poate astfel presupune ca , treptat, **intelectualitatea va aparține tot mai puțin elementului românesc.**

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Instituțiile de stat

▣ Înstrăinarea funcțiilor administrative

S-a arătat în Parlament , cu cifre precise, situația foarte îngrijorătoare a unor ramuri din administrație. La **CFR, la Poștă, Reșița** ... În posturile de conducere , elemente alogene. **Pamfil Șeicaru** , în ziarul său, **dă o serie de date neliniștitoare** din domeniul **navigației maritime** ---

Au trecut 16 ani , și n-am reușit să realizăm **nici o joncțiune nouă cu calea ferată din Transilvania și Basarabia !**

- **Bogdan - Duică** : **S-a votat ieri !**

- **CCGiurăscu** : S-a votat ieri, dar cine știe când se va executa

- **Justin Săvescu** : **vă rog reveniți la proiectul de lege .**

Afirmațiuni din acestea se pot face la infinit

- **CCGiurăscu** : Constat că nu vă interesează decât litera legii , iar nu ceea ce trece dincolo de ea.

- **dr.N.Hasnaș** : **Aceasta este obstrucție**

- **CCGiurăscu** : Avem dreptul să ne spunem punctul de vedere. [---]

Vorbesc de lege , pentru cei ce înțeleg că o lege trebuie discutată **în legătură cu toate realitățile naționale pe care le implică.**

Este regretabil că atunci **când se cercetează cauzele adânci ale stării de neliniște** a societății de astăzi, când trecem la **ceea ce mișcă masele**, la ceea ce constituie **motiv organic de tulburare** în această țară, nu se găsește în Cameră ecoul necesar .

Iată, dv înșivă , **justificați o parte din neîncrederea cu care este privit regimul parlamentar .**

Legea este discutată numai în ceea ce privește paragrafele ei, caracterul ei juridic, de fapt **trebuie mers până la realitatea cu care se leagă această lege** [-----]

- **Justin Stănescu** Dle deputat Giurăscu, la orice lege se pot face considerații de asemenea natură , dar ele **trebuie să fie în cadrul obiectului legii (Sgomot)**

- **CCGiurăscu** : Eu sunt în cadrul subiectului.

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Presa de " stânga" și de "dreapta"

▣ Întreținerea atmosferei de tulburare

[LD : criticile lui sunt subordonate aceluiaș gând : de a stabili răspunderile pentru **atmosfera de neliniște și tulburare** - și , indirect , de a găsi **circumstanțe atenuante pentru G de F** ..Numai că , în cazul presei, el este foarte sibilinic, vorbește cu subînțelesuri ...din care rezultă că este contra presei care a "exagerat" comentariile privind asasinarea lui Duca. Exprimându-se ambiguu și aluziv, nu cred că greșesc dacă calific ca **principal atac atacul îndreptat contra presei de "stânga" , acelei pro-semite , și a celei liberale .**

Și are , parțial , dreptate .

Îi întunecă , însă , judecata ... **propria ură și propria răspundere** a partidului georgist , întreținută contra lui Duca .Am citit , și eu, "**presa cealaltă** " , ca să vorbesc în stilul lui .]

"D-lor, constat că pe lângă aceste **cauze**, care au dus la **o stare de tulburare a opiniei publice**, mai este o alta, în legătură cu **))) : felul cum se face difuzarea ideilor noi , difuzarea principiilor ; mă refer la presă .**

Știu că ating un domeniu foarte gingaș , despre care , de obicei , **mulți se fereșc să vorbească** , dar aceasta nu este pentru mine un motiv , care să mă oprească de **a spune**

lămurit ceea ce cred în această privință.

- **Bogdan -Duică** : Are multe bătături

- **CCGiurăscu** : Aveți dreptate, numai că eu **nu aș fi așa de indulgent** să le calific de bătături , ci aș întrebuința alt termen.

Situația de tulburare , de neliniște , în care se găsește societatea astăzi, se explică, în parte, și prin felul în care se face răspândirea știrilor, prin sensul care se dă acestor știri, **de o anumite parte din presă.**

"Eu împart presa în două categorii : este una care pune pe primul plan preocupările de ordin național , și o alta care insistă în special asupra preocupărilor de ordin social ; există această diferență de preocupări.

În ce privește **probema națională** , se constată la **o anumită parte din presă , un fel de jenă** - să-i spunem așa , nu în altfel, de câte ori se pun în discuțiune probleme de ordin național.

Sunt curioase aceste atitudini - și **această presă are o parte de răspundere** -în ce privește situația de astăzi a societății românești .Nu aveți decât să cercetați o colecție de ziare , ca să vedeți **diferența de tonalitate.**

"S-a vorbit - și știți cum s-a vorbit - de **atentatul care s-a comis împotriva lui Ion Duca.**

Au mai fost atentate [!!!] împotriva oamenilor de stat ai Țării Românești ,dar am constatat **o diferență de limbaj curioasă** , în ce privește **calificarea și aprecierile.** [-----] care au **o salvare specială** , din care se poate vedea **diferența de atitudine și diferența de limbaj** , când este vorba de **anumite probleme naționale.**

A fost **o încercare de asasinat** împotriva fostului ministru național-țărănesc , **dl Vaida .**

Cercetați, vă rog , **limbajul de atunci** a unei **anumite părți din presă** , ca să vedeți **diferența de atitudine .**

Campania presei de stânga

Toată campania de atățare care s-a făcut înainte de a se comite atentatul , **crea legătură cu dezordinile de la Lupeni.**

Vă aduceți aminte **represiunea care s-a făcut atunci**, care a fost comentată timp de luni , într-**o parte din presă** , și care a determinat articole care se terminau într-un **chip atățator.**

Am aici o serie întreagă de extrase , între altele **se afirmă că guvernul este dator să dea satisfacție opiniei publice** în ce privește acele **masacre de la Lupeni.**

Se spunea apoi : **< A sosit ceasul ultim ! >** iar la urmă, în legătură cu tulburările antisemite :

< Guvernul nu trebuie să nesocotească legile etice , care dirijează sufletul mulțimii , altfel își sapă singur mormântul .>

La câteva zile după acest articol, se produce **atentatul împotriva d-liui Vaida -Voevod.**

Ei bine, nu i-a trecut nimănui atunci prin gând **să cheme în fața justiției și să închidă pe cei cari au iscălit articolele** care au premers **atentatul împotriva d-lui Vaida**

-Voevod.

Acest articol , pe care l-am citat aici, este iscălit de **Scrutator [Blumenfeld]** și a fost publicat în "**Adevărul**".

Campania presei de dreapta ...

" Constatăm , deci , **o anumită atitudine** în ce privește tratamentul.

Ați văzut ce s-a întâmplat atunci [cazul "Adevărului"] și ce s-a întâmplat în alte împrejurări.

[**nu dă nici un exemplu , nu se referă la campania care a prefațat asasinarea lui Duca !**]

Eu nu vreau să insist prea mult asupra acestei probleme, dar constat că **există motive de îngrijorare permanentă în opinia publică.**

Sânt racile adânci care rod acest popor, și ele **nu se pot lecu**i prin măsuri de suprafață, cum este aceasta a **apărării ordinei în stat . "**

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ **Politica externă : Titulescu !**

▣ **Motive de neliniște și tulburare**

[**LD : atenție , cu o zi înainte, pe 4 aprilie, Titulescu** își ținuse expozeul privind **politica externă** a României. Știut fiind rolul ce se atribuisse **incitării făcute de Titulescu contra G de F** , și la

acest capitol , CCGiurăscu emite **circumstanțe atenuante pentru curentul naționalist**

Asta nu înseamnă că , pe fond, nu avea dreptate !

Greșește doar când confundă **metodele de realizare a "naționalului "** .

De fapt, asta a fost una din marile dileme ale generației interbelice .]

"O boală se vindecă combatând cauzele adânci, nu simptomele de suprafață .[----]

Ordine de stat, da , dar ordine creatoare ,)): **nu ordine de aceasta polițienească.**

DI Titulescu , în cuvântarea de ieri, **schita seria dezvoltării statelor : de la național, prin regional , la mondial .**

Evident aceasta este linia de dezvoltare pe care trebuie să o ia **organismele etnice** : de la național, la regional și apoi la mondial ; **dar , pentru ca să se facă cu putință asemenea evoluție**, trebuie întâi de toate , **naționalul să fie o realitate puternică.** (aplauze la PNL-georgist)

Până nu realizați naționalul , în toate manifestările lui, până nu faceți ca acest național să-și capete o expresie în diferite domenii de activitate , până atunci nu poți să treci la treapta următoare , la regional, necum la mondial !

< **Spiritualizarea granițelor** > spunea d-l Titulescu .

Incontestabil, **dar , înainte de toate**, astăzi , **apărarea granițelor , armarea națiunii și mai ales realizarea acestei nații** , în anumite domenii de activitate .

Trebuie să existe o concepție precisă în ce privește naționalul, să se caute realizarea acestui național în diferitele domenii de activitate, fiind că , în viața națiunilor, momente ca acelea prin care trecem noi azi, sunt rare.

Sunt puține momentele în care o națiune are posibilitatea de a se manifesta deplin. Noi trecem astăzi printr-un atare moment.

De îl vom lăsa să treacă, fără să realizăm conceptul de național în toate domeniile, se poate întâmpla ca să nu se mai întâlnească poporul românesc cu asemenea conjunctură istorică."

CCGiurăscu / 5 apr.'34

▣ **Concluzie- la legea ordinii în stat**

" Acesta este sensul pe care trebuie să-l urmărim, accentuez încă o dată, **nu prin legi de suprafață, prin legi de poliție, prin legi represive, care să privească numai superficialitatea vieții noastre publice, ci printr-un complex de legi cari să privească problemele esențiale ale neamului nostru**" (aplauze la PNL-georgist)

CCGiurăscu / 5 apr.'34

5.b) Aurelian Bentoiu (raportor) , legea apărării statutului - concluzii -

(DAD, MO 39, șed .din 5 apr.'34, p. 1708-1714)

Aurelian Bentoiu / 5 apr.'34

▣ **În apărarea legii**

" Dle președinte, d-lor deputați, într-o **situație îngrijorătoare** , neputând s-o calificăm altfel, dacă avem curajul să privim realitatea în față, **guernul vine cu proiectul acesta de lege, pentru apărarea ordinii politice și sociale periclitate.**

"S-au adus **critici numeroase** de oratorii opoziției , cari s-au perindat la această tribună, întemeiate unele **pe considerațiuni sociologice-juridice** - dl Andrei -altele **pe considerente istorice** -dl **Giurăscu** și Petrovici -altele filozofice - dl Petrovici , unele diletante și simplist opoziționiste.

"Este o lege de un covârșitor interes . **Voi combate aceste obiecțiuni** rând pe rând, **demonstrând legitimitatea legii** în rațiunea și în cadrul dreptului pozitiv, demonstrând **necesitatea ei** din cauza **insuficienței mijloacelor de represiune** ,rezidând din legiferările anterioare - le voi combate toate aceste obiecțiuni ,presupunând că ele au fost făcute în numele partidelor de opoziție din pură convingere.

" A presupune că , cel puțin în parte,)): aceste obiecțiuni se datorează oportunismului și dorinței de captare a simpatiei unei anumite grupări [**Garda de Fier**] ,rezultat al unei deraieri morale care ne reamintește dureroase evenimente recente , ar fi să ne aducem aminte de acea **catastrofă de cale ferată de la Ciucea**, unde s-a văzut că în vaietul morții și în iadul durerii muribunzilor , s-au găsit , totuși , unii indivizi , cari să prindă prilejul de a realiza anumite profituri . "(**aplauze la PNL**)[---]
Aurelian Benteiu / 5 apr.'34, retro '1901

▣ **Franța - Legea asociațiilor**

▣ **Reprimarea libertăților anarhice**

▣ **Drept comparat**

[LD : probabil din această lege a lui Rosseau Waldeck , s-au inspirat și guvernele românești, când, prin Jurnal de Consiliu, au dizolvat asociații și partide politice.
Este categoric însă că această prerogativă acordată guvernelor ...poate da naștere la abuzuri din partea executivului][---]

Asemenea fapte și asemenea primejdii când se produc, nu pot să fie ,în ce privește **represiunea lor**, decât de **resortul puterii publice politice, a executivului**.

Judecătorul nu are nici viziunea integrală și reală a realității, în care trebuie să dea soluțiunea, și **nici căderea constituțională**.

E aceasta o zonă interzisă judecătorului , de litera precisă a **Constituției** ,care s-a invocat de atâția colegi din opoziție,diletanți în dreptul public, dar de altfel foarte loquaci.

Consiliul Legislativ

-**CCGiurăscu** (PNL-g.) : **Cei din Consiliul juridic sunt tot diletanți ?**

-**Benteiu** : D-le Giurăscu, **dacă** în mod sincer **vrei să te documentezi** asupra acestei chestiuni a neconstituționalității, fă-mi cîstea și mă ascultă cu atenție, și-ți voi arăta **nu incompetența Consiliului Legislativ, ci pripirea în redactarea avizelor pe care le dă**.

E regretabil pentru membrii Consiliului Legislativ **că au trecut această opinie** în aviz .

Vei fi de acord cu mine la terminarea concluziunilor mele. (**aplauze la majoritate**)

-**CCGiurăscu** : Dle Benteiu, dacă **nici opinia Consiliului nu face autoritate** în materie de lege, nu știu cui să mă adresez.

-**Benteiu** : **Este un aviz consultativ**, nu obligatoriu .

-**CCGiurăscu** : Și dacă este consultativ, nu este mai puțin **organ de specialitate** .

-**Benteiu** : Dle Giurăscu, aceasta nu înseamnă că oricine nu primește leafă ,în calitate de membru în Consiliul de Stat , nu cunoaște dreptul public, și că **avizul Consiliului de Stat este o dogmă** , care se impune acelor care și-au dat mai multă osteneală în cercetarea unei probleme de drept public.

Vă voi demonstra geometricește **greșala Consiliului de Stat** .

-**Leon Pșepelinski** : Dle Giurăscu, **este un aviz, dar nu o sentință** .[---]

Aurelian Benteiu / 5 apr.'34, retro' 1848 , 1914

▣ **Ordinea politică și socială**

▣ **Evoluție istorică și juridică**

[LD : este foarte interesantă polemica juristului cu istoricul, privind argumentele istoricului ,față de argumentele juristului.Dacă această argumentare este pe terenul ideilor.
În orice caz , este un semnal privind măsura, ponderea , relativitatea exemplelor ,în ambele cazuri.]

" S-au făcut **variațiuni interesante pe noțiunea ordinei** , pe care vrem s-o apărăm,și, analizându-se această noțiune de **ordine politică și socială** ,afirmându-se apoi , ceea ce este exact în principiu și în generalitate ,că **noțiunea are un sens relativ**, s-a zis :

nu cumva concepeți ordinea într-un mod greșit și vă pripiti cu această lege ?

A venit dl Giurăscu cu două exemple care **nu se potrivesc** deloc cu materia care trebuie

legiferată. Ne-a spus : chestiunea de a ști ce trebuie înțeles prin ordine politică și socială, prin ordine publică, **variază cu timpul**, variază **după complexul împrejurărilor** sociale și politice. **Idealul însăși al unei societăți**, nu este același astăzi ca peste 10, 15 ani. Ne spunea d-sa : **nu cumva această lege devine cătușe pentru pașnica și necesara evoluțiune a statutului nostru ?**

"D-sa , ca orice istoric, firește, caută să verifice **primejdia legii actuale** ,referindu-se la anumite **evenimente din trecut** .Ne spune d-sa :**aduceți-vă aminte la 1848 exista o ordine stabilită** contrariantă pentru poporul nostru , un regim de umilință, un regim care nu era de dorit , nu constituia un ideal. Atunci drapelul revendicărilor l-a luat **Ion Brătianu** ,el a fost acela care **a inițiat insurgența împotriva ordinii stabilite**,iar ceea ce a rezultat din această **revoluțiune** , hotărât nu poate dezaproba nimeni.

D-lor este incontestabil,dar să vedem **ce se poate înțelege** , în această privință, **prin ordine publică** , ordine care-și legitimează dreptul de a se apăra .

La 1848, în patrimoniul omenirii din acel timp, intraseră , în ceea ce privește drepturile publice, cuceririle revoluției franceze . **Regimurile opresive nu mai erau legitime** și erau subminate în toate țările. Prin urmare, exista o ordine stabilită , dar împotriva a ceea ce , **în conștiința omenirii de atunci** , se adâncise , deci **reprezenta o întârziere** ,care **ducea la opresiune**.

A doua împrejurare . **Ne spunea d.Giurăscu** : **nu vă aduceți aminte că înainte de război existau în această țară latifundii și vot restrâns ?**

Aceea era ordinea stabilită.Or, **Ion I.C.Brătianu a luptat pentru înfăptuirea acestor două reforme** și era **calificat atunci** , de Carp , drept revoluționar,care se însurge împotriva ordinii stabilite .

"Ei bine, d-lor, situațiunea este aceeași. **Era spiritul public câștigat și în toate spiritele intrase convingerea că este ceva morbid în repartitia proprietății funciare**
Acest regim, ca și votul restrâns, era virtualmente condamnat .

Atât este de adevărat aceasta , încât **legea de expropriere** pentru **cauză de utilitate națională** , a fost **numai aparent o lege de constrângere** .

Ea a fost votată, tocmai de aceia cari aveau să-și vadă, mai târziu, moșiile amputate .(**aplauze la majoritate**) Prin urmare,**exemplele aduse nu se potrivesc** cu situația și, în această privință , îmi îngăduiți, d-le Giurăscu să vă spun că **această chestiune este tranșată în doctrina dreptului public**, și , tocmai de aceea, cred că , **la cercetările dvs de istoric,dacă ați fi consultat**, cu acest prilej, și această disciplină , neapărat necesară,**disciplina științifică a dreptului public,altele erau să fie cuvintele rostite de dvs de la această tribună.**"[---]

Bentoiu /

▣ **Ordinea politică și socială**

▣ **Drept pozitiv.**

[Citând tot din Houriou]

"În sfârșit, trebuie să pornim de la acest principiu , că **dreptul pozitiv < est un composé d'ordre social ,saupudré de justice > ,un compus de ordine socială** ,care este **imperativul suprem și categoric în domeniul dreptului, presărat cu justiție.**

Un ideal de justiție, total, **nu poți să-l realizezi ;justiția realizează cât este posibil și progresiv.**

Dar ordinea, aceasta nu mai constituie un imperativ condițional, ipotetic,ca toate celelate norme ale dreptului, **ea este un imperativ categoric ,considerat chiar de Constituție deasupra ei însăși."**

"În sfârșit , **< Ordinea socială stabilită** este aceea care **ne separă de catastrofă.**

Ordinea socială reprezintă **un minimum de existență** și **justiția socială este un lux** ,de care , într-o oarecare măsură , **te poți dispensa , în măsura în care n-o poți realiza . >**

PNL-1 PNL-2

[CCGiurăscu dorește să intervină ; Bentoiu nu- i mai dă voie ,vrând să-și continue pledoaria pentru lege ;Giurăscu îi replică că nu a demonstrat nimic .]

-Bentoiu : " Dacă vă place să credeți așa, **fiți fericit cu această afirmație**"[---]

Bentoiu / 5 apr.'34

▣ Ordinea în stat

▣ Regimul constituțional

[---]

Ei, dle Goga , "mulțimea" dacă o lași pradă tuturor dezorientărilor ,elaborează două forme de salvare : unele colorate în roșu - și nu știu dacă le vreți pe acelea - și alte, acelea pe care le-ați dori [naționaliste] , dar când se deslănțuie furtuna este foarte greu , d-le Goga , care copaci vor fi desrădăcinați.

PNL-1 PNL-2

-CCGiurăscu : Cei mai putezi !

-A.Bentoiu : Dle Giurăscu, să nu discutăm ...

-CCGiurăscu : Este mai preferabil pentru dvs ...

-Bentoiu : Fiindcă poate v-ași găsi foarte multe puncte găunoase în propriul partid,și nu v-ar plăcea. Lăsați vă rog aluziile deoparte .

De altfel, se pare, ideologiile sunt pe același plan :nu sunteți de partea sistemului dictatorial al d-lui Goga ; sau mărturisiți-o ! [---]

Pe planul ideologic democrația este atacată .

Atăcarea democrației în chipul acesta și difuzarea în mase a unor asemenea idei , nu constituie netăgăduit o primejdie care trebuie reprimată ?

Dacă se oprește la discursuri , desigur, nu.

Dacă trece la organizarea violenței, netăgăduit, da.

Asemenea primejdii , numai în starea lor de virtualitate , pot fi prevenite ;dar dacă ai naivitatea și inconștiența să aștepti să dea roadele, nu mai poți să le reprimi.

D-lor, suntem democrați , toți din această incintă. Eu unul, și generația căreia îi aparțin,sunt democrat prin sânge , prin ereditate , prin extracțiune socială și prin convingere ; căci , din tot ce am citit ca teorie politică , de la cei mai mari gânditori , care au abordat problema , considerând aprecierile și pro și contra , mi-a rămas convingerea că tot regimul democrat este cel mai preferabil " (aplauze la PNL)

Aurelian Bentoiu / 5 apr.'34

5 c) Ata Constantinescu (PNL-georg) , Declarație , 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed din 5 apr.'34 , p. 1715)

[LD : după concluziile la dezbatere - Bentoiu și Vict.Antonescu -,la votarea legii pe articole. Destul de pe ocolite , din această intervenție s-ar putea deduce că **PNL-georgist - și probabil nu numai el ! - ar fi urmărit să atragă în partidul lor pe persecutații legionari** . Deocamdată nu am altă probă, dar intervenția lui Ata Constantinescu mie asta mi-a relevat]]

Și-a spus cuvântul la votarea stării de asediu , protestând contra unui regim anormal .

Cu art. 1 al legii prezente, acea stare anormală se permanentizează .

" Probabil că intenția legiuitorului a fost ca să înăbușe unele porniri care ar putea deveni periculoase pentru ordine în stat

Dar, în loc de aceasta , legiuitorul înlătură cea mai bună cale pentru ajungerea acestui scop,prin faptul că împiedică pe toți cei ce ar fi făcut parte dintr-o grupare dizolvată ,să activeze în viața politică sănătoasă ,încurajând astfel pe aceștia de a face o acțiune solidară clandestină

Astfel de încălcări ale drepturilor cetățenești,sunt și contrarii Constituției și incompatibile cu spiritul de tradiție al PNL

"De aceea, PNL de sub conducerea d-lui Gh.Brătianu ,protestează cu cea mai mare energie și votează în contra unui asemenea proiect de lege ,care poate deveni un instrument de groaznică opresiune în mâini , pe care astăzi dvs , poate , nu le bănuți.

"Tot astfel , cum am apărat ideea liberală , suntem astăzi împotriva unui asemenea proiect de lege , menit să o ucidă " (aplauze la PNL-georgist)

Art 1 se votează cu textul comisiunii nemodificat

Ata Constantinescu / 5 apr.'34

6.) Legea asanării datoriilor rurale și urbane (IV) , 2-3 apr,'34

6a.) N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georg)

(DAD, MO 36 , șed.din 2 apr.'34 , p 1502- 1505)

[LD : Era unul din susținătorii legii ; luase cuvântul și la celelalte variante ale **Conversiunii** (Iorga-Argetoianu , PNT) ; participase și la dezbaterile din Comisia mixtă

Începuse săptămâna patimilor . Acum că Conversiunea părea ajunsă la capătul drumului, se dădea o bătălie strașnică pe pe paternitatea ideilor, care trebuia să evidențieze meritele partidelor în adoptarea unei legi care ierta de datorii ! Nu -i de mirare .

După cum nu surprinde "**generozitatea**" **partidelor care nu aveau și răspunderea guvernării, care supralicitaiau amplexarea iertării datoriilor !**

Notă aparte : **în apărarea burgheziei mici și mijlocii , în apărarea industriei neaoșe, românești; adversitate față de capitaliștii străini.**]

Supratitluri , sublinieri , comentarii - îmi aparțin.

// Legea Sassu (IV) - aprobare de principii //

// Datoriile rurale - aproape satisfăcător //

// Datoriile urbane . parțial satisfăcător //

// Art.65. excepțiuni regretabile :

- Creditorii străini privilegiați

- Comercianții și industriașii români - în pericol

- Burghezia mică și mijlocie - defavorizată

// PNL-georgist - va vota legea //

Constantinescu -Bordeni / luni 2 apr.'34

▣ Legea Sassu

Consideră expunerea de motive prea sumară - probabil că dl prim-ministru s-a temut să nu ne prindă clopotele din Noaptea Învierii - găsește însă Raportul (Bentoiu) complet și alcătuit cu multă îngrijire .

Cum a spus și la Comisie, **PNL -georgist consideră rezolvarea acestei probleme** ,pe baza a **trei principii** :

I. Conversiunea să fie generală , fără categorii , automată și cu procedură simplă .

II. Repercutarea creanțelor asumate să se facă asupra tuturor instituțiilor de credit , inclusiv Banca Națională.

III. Extinderea conversiunii și asupra datoriilor urbane.

Dacă aceste principii **ar fi fost adoptate** , problema **ar fi fost rezolvată** încă cu 3 ani în urmă. "**Suntem bucuroși că aceste idei de bază au triumfat după trei ani ; avem însă regretul că acest triumf este cam tardiv.**

Am pierdut 3 ani în care multe **patrimonii s-au irosit**, multe **venituri au dispărut**,iar **ideea de credit a suferit lovituri de moarte** ,pentru că noțiunea de credit, după concepția noastră, nu este numai o noțiune juridico-economică, ci esențialmente psihică și morală.

Constatăm însă cu mândrie că **proiectul guvernului este așezat pe principiile de bază ,pe care noi le-am pus** de la început în materia asanării datoriilor

-**Vasile P.Sassu** (ministrul Agriculturii) **Aceste principii** , pe care **vi le însușiți dvs**,știți foarte bine că **le-am expus eu** , în numele **Partidului Liberal** , în comisiunea care cerceta proiectul conversiunii , înainte ca dvs să fi vorbit.

Așa că , astăzi, noi suntem consecvenți cu acele principii.

-**Constantinescu -B** : La Comisiunea care lucra la Ministerul Agriculturii ,**faceați o deosebire** între proprietarii până la 10 ha, și peste 10 ha,iar **de datoriile urbane nici nu voiați să auziți .**

-**Sassu** : Dta știți f. bine că **am propus un tratament uniform.**

-dr.N.Hasnaș : dl ministru **Sassu s-a arătat omul cu vederile cele mai largi**

-**Constantinescu -B** : **Aceasta este foarte exact , și nimeni n-o contestă .**

În comisiunea de primire a amendamentelor, d-l ministru **Sassu a avut vederi foarte largi** ,
Și recunosc de la această tribună , că majoritatea amendamentelor prezentate de noi în comisia

mixtă , au fost acceptate , fiind tocmai de la început **aprobate tocmai de dl ministru** . [---]
Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ Datoriile rurale

În ceea ce privește datoriile rurale ,proiectul este **sever prin sancțiunile** pe care le prevede El stabilea două sancțiuni dacă debitorii nu achitau ratele : la prima rată neachitată ,era urmărit în fructele, **în roadele pământului** ; la a doua rată neplătită ,i se scoteau **bunurile la vânzare** .(**georgiștii erau mai indulgenți**)
Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ Datoriile urbane

" Ceea ce **regretăm astăzi** când urmărim proiectul depus de guvern, este că **el nu rezolvă problema** cum s-a cântat de la această tribună în nenumărate rânduri .
S-a spus că Partidul Liberal vrea o conversiune largă, s-a făcut chiar cunoscuta gradație : **mai largă, cât mai largă , foarte largă .**
Ei bine , dacă **suntem mulțumiți** în ce privește **categoria debitorilor rurali**,asupra cărora avem puține observațiuni de făcut, **socotim , însă**, că în ce privește **datoriile urbane** , proiectul guvernului este **prea strâmt**.
În ce privește datoriile urbane ,ele **se reduc numai cu 20 %** , (georgiștii propuseseră 30%) moratoriul este **numai de 10 ani**(georgiștii propuseseră 15 ani, cele rurale fiind de 17ani)
[**LD : moratoriul acesta ... până în 1944, respectiv până în 1951 ... cred că n-a mai intrat nicicând !**] iar **dobânda este de 6 %** , (georgiștii propuseseră cel mult 3 %) **egală cu scontul Băncii Naționale** .
Ar mai fi trebuit ca **veniturile din salarii , pensii și profesii să nu intre în calculul venitului global**, cum s-a procedat și pentru veniturile provenite din locuința proprietarului [**mai înșiră și alte cazuri, plafoane , de fiecare dată pledând pentru scutire, iertare**]
Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ Art. 65 : excepțiunile

▣ Tratatul privilegiat al creditorilor străini.

[**Sunt deziderate pe care le ridică în plen, pentru că a constat la Comisie că și unii membrii din guvern aveau opinii asemănătoare.**]

A fost **impresionat neplăcut** văzând că **s-au scos unele excepțiuni** de la art.65 : : creanțele invalizilor, orfanilor și văduvelor de război ... dar **au rămas ale străinilor !**

Prin urmare, un creditor străin poate să scoată la vânzare averea unui debitor român, în timp ce românul nu are acest drept !

S-a spus că s-ar supăra cercurile de peste graniță .Nu văd nici un motiv de supărare.

Eu socotesc că dacă **am da dovadă de un pic de demnitate și de mândrie , nu am putea permite ca această excepție să mai rămână la art. 65.**

Aduceți-vă aminte că **bunicii noștri la 1866** , când au făcut **Constituția, au interzis străinilor să dobândească imobile rurale în România** .

Credeți că atunci străinii nu au făcut obiecțiuni ?

S-au supărat și atunci dar **li s-a spus** : în ce privește bunurile care compun **teritoriul național** , se aplică "**Lex rei sitae**", ele **țin de suveranitatea națională** , iar **legile care organizează proprietatea sunt de ordine publică** și nimeni n-are cuvânt să facă vreo obiecție.

Prin urmare, **această excepțiune trebuie eliminată din lege** .

Nu este suficientă " îndulcirea" care s-a prevăzut :că dacă străinul locuiește în țară , nu este exceptat .

Noi propunem ca **debitorul urban străin să intre în beneficiul legii** , iar creditorul urban străin să nu fie privilegiat și exceptat .

E o măsură egală . : debitorul străin ne-ar fi spus : " merci " , pentru că ar fi intrat în beneficiul legii ; iar creditorul străin nu ar fi avut de ce să se supere ,pentru că-l tratăm egal cu debitorul străin.

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ Art. 65 : excepțiunile

▣ Comercianții și industriașii

[LD : da , este un **accent deosebit național**, dar eu nu l-aș numi naționalist .

Oare nu aveau dreptate ? Trebuie ținut seama de epocă , de perioada de consolidare a statutului național . Și așa orașele erau ale cui erau ...

Dă o serie de detalii juridice prin care ar trebui **modificate și în codul comercial și cel civil** , în același sens și scop ; Cum , trebuia să se schimbe întreaga legislație ?!]

Dacă se lasă excepțiunea , așa cum este în lege, **negustorii și comercianții vor fi urmăriți silit , în imobilele lor.**

Vă întreb :cine este destoinic astăzi să se prezinte la o **licitație publică** de imobile importante , ca **să obțină o ordonanță de adjudecare ? Noi sau cei străini de neamul nostru ?**

De sigur străinii, ei se vor prezenta să le cumpere .

De aceea noi am cerut amendamentul : **să păstrăm în mâinile noastre imobilele de la orașe , altfel vor fi acaparate de străini.**

[**dă o serie de detalii juridice care ar trebui modificate și în codul comercial** , în același sens **dă o serie de ex. de felul cum au procedat unele bănci când au acordat credite, condiționându-le de contracte ipotecare . LD : Dar se poate pune problema și altfel :de ce făceau românii astfel de împrumuturi ?]**

" La vremuri excepționale trebuie texte excepționale.

Textele pe care le avem noi în codul civil și comercial , au fost destinate să-și aibă aplicația lor în vremuri normale, nu pentru vremuri ca acestea , în care suntem **obligați să legiferăm problema datoriilor rurale și urbane.** "[---]

Gândiți-vă dvs. și la industria noastră cu caracter național și capital național.

Departa de mine ideea de a mă **gândi la industria care se reazămă pe capital din afară** și care lucrează la noi în țară cum i se dictează de peste graniță.

Nu vreau să vorbesc, bunăoară, de societăți petrolifere ca Româno-Americana ,care primește ordine de la **grupul Standard Oil** , nici de **Astra Română** care se bazează pe **capitalul imens al lui Royal Dutch .**

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ Industria românească

... dar **vorbesc de industria noastră neaoș românească** ,cu caracter pur național și cu capital național.

Dacă proiectul acesta nu o ia în considerare , eu mă gândesc cu groază la **micii exploataitori** de toate categoriile și în special la **micii exploataitori de petrol.**

Nu uitați că avem țărani care , după expirarea vechilor concesiuni ale lor, **s-au apucat ei să exploateze ;au câte un puț din care extrag țiței, cu mijloace primitive** - un cal care se învârtă în jurul puțului -**alții au chiar sonde** , din care lăcăresc - cum spun ei - adică scot țiței. Toți aceștia **au contractat datorii pentru dezvoltarea industriei lor**, atunci când vag. de țiței era evaluat la 23-25.000 lei .Azi vag.de țiței a ajuns la 3.000 lei , și de aceea **societățile cu caracter național** , cum sunt IRDP.Petrol -Govora, Petrolul Românesc, Creditul Minier, și altele , **în care sunt interesați mii de cetățeni de - ai noștri ,meseriași, ingineri, diverși acționari, aceste întreprinderi neproteguate de nimeni, nevăzute de nimeni,vor merge la ruină , la vânzare silită, la lichidare!**

Nu avem interes **să distrugem până în temelii bruma de industrie** cu caracter național din această țară .

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ În apărarea burgheziei mici și mijlocii

▣ Va vota legea.

" Altfel ajungem o țară cum erau înainte : jos muncitorii de pământ , sus boierii ;iar clasa burgheză ,a comercianților și industriașilor ,pentru care a luptat bătrânul Ion Brătianu , ca să avem o societate normală ,formată din : plugari, comercianți și industriași,adică burghezia , și din clasa înaltă, o să dispară cu totul.[---]

Întrucât noi nu putem să refuzăm o conversiune care **dacă** nu este "cât mai largă" sau "foarte largă " , declarăm că votăm proiectul de lege . (aplauze la PNL-georgist)

-I.N.Drăghici : Sângele apă nu se face (**ilaritate**)

N.Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

7.)Reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34

Victor Slăvescu (ministr.Finanțelor) , **Barbu Dimitrescu** (raportor)

a) **Gh.Deleanu** (PNL-georgist)

[LD : trebuie de subliniat că, după conversiune, după legea chiriilor - care vizau protecția debitorilor dar și sprijinirea creditorilor - **guvernul PNL a venit cu o lege menită să reglementeze și să controleze activitatea bancară** ,pentru a se preveni anomaliile și abuzurile practice de bănci , care au dus la criza bancară .

Este însă de remarcat , totodată , că legea exprimă ... și **o anume neîncredere în mecanismele justiției** (târâgâneala, lentoarea) **prin crearea unei noi instituții ,Consiliul Superior Bancar** , investit cu atribuții speciale .]

1 a) **G.Deleanu** (PNL-georgist)

▣ Consiliul Superior Bancar

Principial , este de acord cu legea.

Are unele nelămuriri privind **Consiliul Bancar** , căruia i s-au atribuit foarte multe și mari răspunderi. Se teme că, **dacă PNT va reveni la putere, va modifica legea.**

-**Ion Răducanu** : Dar acest proiect este o copie , este inspirat dintr-o lege a noastră.

-**Victor Slăvescu** :Ce pretenție, d-le coleg !

-**Deleanu** :Art.56 este prea drastic, **ar trebui suprimat sau modificat**,pentru că **Consiliul Bancar** are dreptul să decidă limitarea operațiunilor unei bănci,sau chiar lichidarea ei !

Acest lucru **nu este constituțional și legal**,deoarece **singura care are acest drept este justiția**

Concluzie : întrucât **legea urmărește să reînvie creditul**, să aducă oarecare liniște și normalizare în viața noastră economică, după felul cum se prezintă,**nu reușește să realizeze aceste deziderate.**

Dacă nu se va veni la timp și cu o lege **care să anuleze toate legile excepționale** ,cred că nu se va putea reînvia creditul românesc.

Atâta vreme cât Legea concordatului preventiv va sta în picioare, vă asigur că **instituțiile comerciale** de orice categorie ar fi, **nu vor putea să progreseze** ,din cauza acestei **săbii a lui Damocles** ,care stă deasupra capului lor.

Din această cauză , cred că **este necesar să se vină cu o lege** pentru completarea legiuirilor noastre economice , care **să aducă normalizarea în viața noastră economică . "**

Gh.Deleanu / 26 apr.'34

8.) Legea pregătirii premilitare , 28 apr.'34

G-ral N. Uică (ministru Apărării) , **Pompiliu Bădeanu** (raportor)

a) **CCGiurăscu** (PNL-g) b.) **PCAndrei** (PNT) c) **Pamfil Șeicaru** ("Curentul")

d.) **M.Plătăreanu** (PNL)

(DAD , MO 50, șed. de sâmbătă , 28 apr.'34 , p. 2638- 2643)

[LD : se discută în sâmbăta Paștelui , după legea OETR , în ultima zi a sesiunii parlamentare
Extrag informații de la discuția generală ...]

8.a) **CCGiurăscu** / 28 apr.'34

▣ Legea premilitară

-**CCGiurăscu** : Această lege prevede pregătirea premilitară pentru tinerii din toate straturile sociale, atât de la orașe cât și de la sate ,atât din licee cât și de la sate ?

-**P.Băbeanu** : Pe toți cetățenii români

-**N.Popescu** : Aceasta nu este o lege de înarmare a tineretului român!

-**CCGiurăscu** : legea prevede o amendă modică (2.000 anual) pentru tinerii care absentează , ceea ce nu este o sumă mare ...

Speră ca ministrul să dea explicații .

9.) **"Afacerea Skoda "** în dezbaterile parlamentului, 28 apr.'34

a) **N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-g)

(DAD, MO 50, 28 apr.'34, p ?)

El s-a asociat interpelării care a cerut anchetă parlamentară în cazul " Skoda-Seletzki "

Astăzi , dl C.Dimitriu , a cerut anchetă parlamentară , și banca ministerială a acceptat.

Vinovate că nu s-a făcut lumină în acest caz, sunt cele două partide guvernamentale PNȚ

și PNL .[amintește de interpelările din 23 mart.'33 ,când au cerut anchetă

parlamentară :dr.Lupu , IGDuca, Gh.Brătianu, Goga și Iunian ; Citează din declarația lui IGDuca ; citează din declarațiile lui Tătăărăscu]

Ceea ce interesează opinia publică nu este Seletzki, ci ... cine sunt mituiții ?

Care sunt personalitățile politice care au avut denumirea de " cauciuc " , " gutapercă " , în registrele lui Seletzki ? **Subscrie la ancheta parlamentară .**

Vacanță parlamentară

10.)**Gh.Brătianu**,ședința C.C.al PNL/denunțarea tratatelor de reântregire/,9 mai '34

(" Dimineața " , 10 mai ' 34 ; "Adevărul" , 12 mai '34 . + foto Gh.Brătianu)

[LD : în aceeași zi, la Dinu Brătianu , acasă, se ținea consfătuirea ministerială ,cu participarea întregului guvern, demonstrând armonia perfectă partid- guvern .

Presa timpului a numit episodul **Gh.Brătianu** ca fiind **" criza din Mai "** .

Ea a făcut oarecari valuri și... s-a stins, făcând parte din atâtea și atâtea fapte efemere ,care apar contemporanilor ca având proporții de "eveniment " .

În evoluția ulterioară , episodul nu a fost decât un puseu de furie , fără consecințe.]

Gh.Brătianu a convocat **toți șefii de organizație** . În cursul dimineții, **el a primit și discutat** , pe rând,**cu fiecare șef de organizație**. După amiază, la clubul din str. Brezoianu ,a avut loc **ședința CC** (între 18-20) la care au luat parte **președinții tuturor organizațiilor**.

La ora 9, o masă comună la restaurantul Enescu

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ Alegerile comunale și județene.

Momentul este hotărâtor, deoarece au început **alegerile comunale și județene**,care hotărăsc viitorul administrației locale.

A înregistrat cu mândrie **frumoasa izbândă a partidului său ,la Iași .**

Lupta continuă și, de aceea , el **se simte dator să le prezinte poziții ferme și situații limpezi**

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ Tratatativele de reântregire a PNL

▣ Espectativa , eșecul, perspectivele

" În ultimul timp, **o problemă** a dominat preocupările opiniei publice, și **ne-a impus o expectativă** , care **trebuie să ia sfârșit** și pe care **vreau să v-o lămuresc** astăzi.

" **S-a vorbit** cu insistență de **reântregirea partidului național liberal** .

Această chestiune nu este nouă pentru noi, ea s-a așezat de mai de mult printre **preocupările noastre esențiale**.

Față de împrejurările din ultimul timp, și de **dorințele** incontestabile ale **opinie publice** ,am socotit că **nu era numai o datorie către un nume și o tradiție** ce îmi sunt scumpe ,**dar o rațiune superioară de stat** , că din partea noastră **să nu se ivească nici o piedică** unei **regrupări de forțe politice** , care să așeze viața noastră publică pe **temelii mai sigure și mai sănătoase**.

" Sunt astăzi în măsură să afirm , **după mai bine de 4 luni** de la ultima noastră întrunire ,că **am făcut în acest scop tot ce era politicește și omeneste posibil**.

Nu noi, ci alții au recunoscut [**aluzie la Dinu Brătianu**] că , pentru a nu împiedica o apropiere , atitudinea noastră în parlament a fost de **o desăvârșită obiectivitate** ,prea adesea **am stăpânit o pornire legitimă** împotriva samavolniciilor din trecut ,ca și în contra greșitelor îndrumări de guvernare ale prezentului

Pentru acest obiectiv, **am amânat alte propuneri și alte soluții** de o mare însemnătate ,ce se ofereau acțiunii noastre

Ne-am abținut de la o serie de **alegeri parțiale** , pentru ca , nici pe această cale,să nu deslănțuim , în aceste momente, o luptă de la partid la partid.

Am lăsat să treacă evenimente de o deosebită gravitate , fără a da expresiunea deplină punctului nostru de vedere , **în speranța** că o reacțiune sănătoasă va trebui să se producă în rândurile partidului , care suportă actuala formațiune guvernamentală . "

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ Declarațiile lui Dinu Brătianu

[**LD : Atenție la ce ar fi dorit Gh,Brătianu ! Sigur , nu se pot trage concluzii de pe această declarație, dar ... este foarte greu de înțeles înverșunarea lui Gh.Brătianu.Poate, poate , cu timpul o voi deslega .**]

" La un moment dat , **am avut nădejdea că această reacțiune se produce** ; ea s-a manifestat nu numai în ochii noștri , ci ai țării, **în declarațiunile** făcute de **d. Constantin I.C.Brătianu** , la **recenta sa întoarcere în țară** .

Fără să fi avut loc nici o înțelegere , **instinctul de viață al partidului a vorbit în d-sa** ,și l-a **îndemnat la o atitudine** care **deschidea țării și partidului perspective de înnoire și nădejde mântuitoare** .

" Eu mă refer aici atât la cuvintele care priveau acțiunea noastră ,cât mai ales la **afirmațiunea d-sale că nu-și mai ia răspunderea alături de guvernul actual**

Pentru motive pe care nu vreau să le cercetez acum, **acest glas al instinctului și al conștiinței național -liberale** , care așezase această problemă în cadrul intereselor permanente ale vieții de stat , ce întotdeauna au călăuzit pe înaintașii noștri ,**acest glas a fost înăbușit** . "

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ Să luăm noi steagul partidului !

[**LD : față de un asemenea atac pătimaș, critica istorică nu are ce opera .**

Prezint documentul și ... Dumnezeu să- l ierte pe Gh,Brătianu pentru această furie.]

" **Precumpănește**, desigur, o constatăm cu durere , **presiunea acelor care vor să folosească peste orice limită și cu orice preț ,avantajele trecătoare ale unei guvernări compromise.** "

Sunt liberi s-o facă , **noi însă, nu putem rămâne indiferenți față de procesul tragic de descompunere și înstrăinare al partidului**, din care **și noi ne tragem obârșia**, și al cărui trecut se identifică cu dezvoltarea însăși a României .

" Printr-o potrivire a împrejurărilor , se împlinesc acum aproape zi de zi, **4 ani de când străzile**

Capitalei au văzut în jurul regretatului **Vintilă Brătianu** acea demonstrație uriașă care a fost ultima manifestare a forțelor unite ale partidului național liberal .

" La această aniversare , atunci când **)! totul în jurul nostru pare zdruncinat**, când **institutiile fundamentale ale țării sunt amenințate** , ne este dat nouă, ca și în alte clipe grele, **să luăm cu hotărâre în mână steagul partidului național liberal**, pe care nu-l putem lăsa răpit și întinat de profitorii unor situații de guvernare fără răspundere și fără conștiință ."

Gh.Brătianu / 9 mai '34

▣ Lupta împotriva guvernului

"Am făcut până acum toate **sforțurile și toate sacrificiile** , pentru ca să nu ridicăm piedici în calea întregirii , pe care **alții o doreau mai mult decât noi**

Lupta pe care o începem , cere însă **un drum neted**, și **un obiectiv lămurit** .

Înlăturând din preocupările noastre o problemă pe care nici timpul, nici împrejurările, nici bunăvoința noastră n-au putut-o rezolva , **noi continuăm lupta fără cruțare și fără șovăire împotriva guvernului** care , **prin directivele și atitudinile sale,știrbește prestigiul unei tradițiuni și descopere așezămintele fundamentale ale statutului** ,ca și împotriva acelor care sprijină acțiunea sa nefastă. [---]

" **Vântul furtunei răscolește pleava** , dar tot el mătură la urmă și construcțiunile șubrezi[---]

Noi nu ne temem de **sufierea vijeliei** [---]

Mai hotărâți și mai uniți ca oricând , pornim la luptă încredințați că **izbânda se apropie** și că **ea va strânge în cele din urmă în jurul nostru , tot ce mai păstrează în împrejurările tulburi de azi , conștiința chemării naționale a partidului național liberal** , și credința în **destinele sale de ieri , de azi și de mâine** .

" La luptă, deci, și cu Dumnezeu înainte "

Gh.Brătianu ---

-**Eftimie Popovici** (în numele organiz.din Basarabia) : este mândru că se găsește sub comanda lui Gh.Brătianu , sperând că țara se va vindeca de rele când **Gh.Brătianu va conduce destinele acestei țări ;**

-**dr.N.Zigre** (în numele organiz. din Transilvania) : **4 ani de când luptă sub steagul lui**

Gh.Brătianu ; crezul PNL : totul pentru neam, patrie și Tron .

-**Dimitrie Cioc** : **Liberalismul va birui numai prin Gh.Brătianu ;**

-**CCGiurăscu** : " **Suntem cu toții un bloc în cuget și simțiri și alături de Gh.Brătianu "**

-**Iuliu Coste** (organiz. din Banat) : " **la dispoziția d-lui Gh.Brătianu "**

-**Grigore Nandriș** (telegramă , din partea Bucovinei) : să-l considere **prezent** .

PNL-g / 9 mai '34

11.) **Gh.Brătianu - mareșal Averescu : acord de opoziție , 12 mai '34**

(" Dimineața" , "Adevărul" (Scrutator) cf. "Mișcarea " , " Îndreptarea " , 12- 13 mai '34)

Din declarațiile pe care Gh.Brătianu le-a făcut în fața C.Ex. al partidului său,

a reieșit că d-sa părăsește , pentru moment , ideia reîntregirii cu vechiul PNL.

S-a produs un fapt politic destul de important , care arată că Gh.Brătianu **este pe punctul de a lua altă orientare politică .**

Preocupările sale s-au întâlnit cu cele ale mareșalului Averescu.

Cei doi oameni politici au avut o **întrevedere** , au stabilit **imediat o înțelegere** ,care a produs o **oarecare surpriză** .

În cele două oficioase - "**Mișcarea** " și "**Îndreptarea** " - a apărut următorul **Comunicat :**

< **Față de evenimentele politice** din ultimul timp și de posibilitatea unor **împrejurări grave** ce se pot ivi în viața noastră politică, d.**Mreșal Averescu** , președintele partidului poporului și d.

Gh.Brătianu , președintele partidului național liberal,au **examinat împreună situațiunea politică** pentru a stabili **bazele unei complete înțelegeri** și au hotărât adoptarea , pe aceste baze , a unei **atitudini comune** . >

Cercurile averescane și georgiste refuzau să dea precizări . Din informațiile care circulau, se părea că este vorba de un " **acord de opoziție** " care ar fi putut duce la un " **acord de**

guvernare ", determinat, în mare parte, de **înțelegerea ivită între liberali și țărăniști, pentru punerea în aplicare a așa zisei "rotative"**

[LD : urmau supozițiile, speculațiile : comunicatul a provocat " surprindere " în opinia publică ; ce înseamnă " împrejurări grave " ? ; comunicatul poate produce o stare de "alarmism" !]

Gh. Brătianu declarase doar că ... **hotărârea lui de a lua în mână steagul PNL**, găsise un puternic ecou în opinia publică , dovadă fiind **rezultatele de la alegerile comunale din Iași, Siliștră, Ostrov, Bacău** .

Pentru amicii **georgiști și averescani** , actul anunțat însemna **pregătirea formulei de guvernare** , când se va dovedi că liberalii nu fac față , iar țărăniștii nu sunt pregătiți să preia guvernarea ; Ar fi vorba de o **a treia forță de guvernământ** , **indicația unui succesor**.

Pentru **național-țărăniști** , actul are caracterul unei **duble presiuni : asupra Coroanei și asupra PNL** ; că nu poate fi vorba , încă de o schimbare de regim ; **Argetoianii** - pentru că Argetoianu se abține de la declarații-cred că actul a fost "**o pripeală**" ... că graba strică treaba **Vaida** - tocmai și-a reafirmat credința în partide puternice și viață constituțională ;

Liberalii guvernanți : ei , fiind la guvern , au datoria să guverneze ; cine își închipuie că este vorba de plecarea de la guvernare , se înșală ; **Gh Brătianu a făcut două greșeli** : când a respins **oferta de împăcare** făcută de IG Duca , în vara '33 și că nu a acceptat **revenirea în PNL , fără condiții**.

Dinu Brătianu afirmă, repetă , asigură constant : nu s-a întâlnit nici o dată cu Gh.Brătianu ; nu a tratat cu nimeni, deci nu au fost discuții sau convenții ; declarațiile de la Timișoara corespundea impresiilor sale ...

Gh.Brătianu - Averescu / 12 mai

Gh.Tătărașcu. Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară .14 nov.-

12.) Ședința festivă în cinstea lui Louis Barthou , Senat și Cameră, 21 iunie .'34

(DAD, MO 3, șed. din 21 iun.'34, p. p.61- 69 ; " Lupta " , an XIII , 23 iun.'34 .)

f 2.) **Gh.Brătianu** (PNL-2)

f 2.) **Gh.Brătianu** (PNL-2)

[LD : **discurs demn de un istoric , demn de un Brătianu. Accent deosebit pus pe respectul demnității și independenței României**, în relațiile cu Franța. Că acest respect era, după părerea mea, un deziderat , asta este altă problemă. În "corul " mult prea laudativ , de până atunci, parcă a făcut bine și o voce mai reținută și chiar ofensivă.]

Gh.Brătianu / 21 iun.'34

▀ Tradițiile româno-franceze

" Ne aduceți prietenia Franței, care a fost întotdeauna pentru noi garanția unei opere de justiție și pace. [...] urările noastre de bun sosir [...] către **marele prieten al României**, atât în zile fericite , cât și în **momente grele**. Nu fără emoție îmi este dat să evoc astăzi **prietenia care vă leagă de Ion I.C.Brătianu** și colaborarea dvs de la **Conferința de la Geneva**.

" În momentul în care **reprezentanții Uniunii Sovietice** luau parte pentru întâia oară la un **congres al diplomației europene**, și însemnau acolo prezența lor, prin **lovitura Tratatului de la Rapallo**, ați găsit în **prietenia franco-română** cea mai puternică apărare a securității în Europa Orientală. [---]

Anii care au văzut desfășurându-se **cariera dvs lungă și glorioasă**, sunt **aceeași în care neamul nostru a căpătat conștiința puterilor și a destinelor sale. Istoricul**, care în dvs nu a părăsit nici o dată pe **omul politic**, îmi va îngădui să-i amintesc un episod al istoriei noastre , care **conținea în germen tot viitorul poporului român**.

" Sunt acum 75 de ani de când ministrul de externe al lui Cuza Vodă era primit la Paris de împăratul Napoleon III, înainte de plecarea sa n războiul din Italia .

< Priviți, Sire, îi spunea el, arătându-i pe o hartă Banatul, Transilvania, Bucovina și Basarabia, priviți, Sire, care este întinderea adevăratei Români și ce Regat important ar putea ea construi cu cele 9 milioane de români,dacă providența ar voi să realizeze visurile și aspirațiile lor.Așezat de o mână puternică în balanța politicii moderne ,el ar putea determina soluția atât de dificilă a chestiunii Orientului. .>

Gh.Brătianu / 21 iun.'34

▣ Demnitatea și loialitatea României

"Domnule președinte, timpurile și destinele noastre s-au împlinit.Noi am crescut : o națiune de 19 milioane se ridică astăzi acolo, unde generația părinților noștri nu vedea decât umbra nesigură a revendicărilor și dorințelor lor.

Ca și Franța, România aspiră la purificarea pașnică a moravurilor sale și la afirmarea geniului său național ; ea dorește să îndeplinească în pace și libertate , ceea ce a întemeiat pe dreptul și pe sacrificiul fiilor săi.

De aceea, cuvintele care le-ați rostit aseară [la radio] în legătură cu Mica Înțelegerere și asigurarea ce ne-ați făcut, de a nu transforma o colaborare loială în tutelă,găsesc un ecou puternic în inima tuturor românilor.

" Oricare ar fi diferențele ce s-ar face între reprezentanții forțelor noastre politice, oricare ar fi problemele cari ne deosebesc în viața internă a țării noastre,Franța nu găsește aici decât prieteni.Ei știu că această prietenie se întemeiază pe respectul mutual al independenței și demnității celor două națiuni, ei știu de asemenea că ,pentru Franța și Europa, o Românie puternică și prosperă e o garanție de ordine și de securitate "

Gh.Brătianu / 21 iun.'34

13.) Radu Lascu (PNL-g) : starea spitalelor și cabinetelor medicale , 25 iun.'34

(DAD, MO 6 , 25 iun.'34 , p. 119)

[LD : pentru a exemplifica mecanismul parlamentar de control : interpelatorul lansa întrebarea , lansând chestiunea preocupantă , iar ministrul era dator să-i pună la dispoziție dosare și acte ... pentru a-și putea dezvolta interpelarea . Abia apoi el își dezvoltă p.d.v, iar ministrul se pregătea și el pentru răspuns.]

Întreabă pe ministr.Sănătății ...

La sfârșitul sesiunii ordinare, s-a votat cu o rezezițiune nepermisă,o serie de legi prin care diferite orașe au obținut împrumuturi pentru scopuri edilitare , cu o lipsă de control și cu o îngăduință nemaipomenită în trecutul parlamentului, care s-a transformat într-un birou de înregistrare !

" N-am văzut nici unul din aceste împrumuturi destinat spitalelor , dispensarelor, cumpărării de instrumente sanitare , medicamente etc etc...Se pare că este o dezinteresare fără precedent în ce privește sănătatea populației noastre .În special la țară, unde ar fi trebuit să se îndrepte toate atențiunile , nu s-a făcut din p.d.v.sanitar , decât f.puțin, găsindu-se în situație de inferioritate revoltătoare ,față de situația de dinainte de război.): Spitale nereparate, unele dărâmate,material sanitar absolut incomplet, lipsă totală de medicamente, medici insuficienți, personal sanitar insuficient, retribuit cu lefuri de batjocură.

Din lipsă de medici suficienți la țară, în cazuri de epidemii, bolnavii în loc să fie izolați, sunt purtați zeci de kilometri , în condițiuni mizerabile, până la spitale, operațiune care se termină mai totdeauna cu decesul bolnavilor,încât scade încrederea în medici.Această situație nenorocită trebuie să înceteze .

Se simte nevoia ca cel puțin toate spitalele existente înainte de război ,să fie puse în funcțiune , cu personal sanitar suficient și medicamente îndestulătoare .Circumscripțiile medicale trebuie înmulțite, în raport cu necesitățile de azi,de asemeni dispensariile etc etc.

"Rog pe dl ministru , pentru a putea dezvolta o interpelare , să-mi pună la dispoziție ,prin Biroul Adunării,următoarele acte și dosare : tabloul de spitale existente înainte și după război ; tabloul de circumscripții sanitare de la orașe și sate ;retribuțiile personalului , înainte și după

război ; **bugetele materialelor sanitare** , înainte și după război ;
- **NNSăveanu** : Se va comunica d-lui ministru al Sănătății .
Radu Lascu / 25 iun.'34

14.) G.Deleanu , întrebare : situația pensionarilor CFR , 28 iun.'34

(DAD, MO 9, șed. 28 iun.'34, p. 477)

Întreabă pe ministrul Comunicațiilor - Franasovici - dacă știe nedreptatea mare care s-a făcut funcționarilor de la CFR . Cf. Hotărârii Consil de Min. din 4 și 13 apr., de la 1 iunie, pensiile ceferiștilor urmează să se plătească pe patru categorii , în funcție de localități (de la 100% la 75%) cf. Anexei din jurnalul Consil de miniștri.

Nedreptatea mare s-a făcut celor cu pensii mici, care s-au retras la țară.

Roagă ministrul să intervină pe lângă dir. CFR , să renunțe la această măsură . Dacă trebuie făcute economii, nu trebuie loviți mai ales pensionarii cu pensii mici !

15.) Gh.Brătianu : interpelare : Reluarea relațiilor diplomatice cu URSS , 28 iun.'34

(DAD, MO 9, șed. 28 iun.'34, p. 477 - 478)

[**LD : I-o luase Cuza înainte ! Recuperează . Mult mai serios și responsabil**]

" Dle președinte, d-lor deputați, noi **aveam intențiunea de a adresa o interpelare** d-lui ministru de Externe , **înainte** ca d-sa să ia inițiativa **unei expuneri în fața Camerei**. Constat însă că **ritmul lucrărilor Adunării s-a precipitat** și că se anunță **închiderea precipitată** a sesiunii, și atunci **nu vreau ca această să se încheie înainte de a ne fi precizat punctul de vedere** .

" Am deci onoarea de a **interpela pe dl ministru al Afacerilor Străine asupra condițiilor în care d-sa a văzut posibilă reluarea legăturilor diplomatice între România și URSS** .

" De o parte , **formula întrebuințată în scrisorile identice schimbate între d-sa și d-l Litviniv , nu conține decât termenul de " suveranitate" , fără a se preciza noțiunea de " teritoriu" , ceea ce creează un echivoc și un desechilbru între situația României și a celorlalte state limitrofe ale URSS:**

" De altă parte , **intrarea în țară a reprezentanților diplomați ai URSS , departe de a aduce acum destinderea ce o dorim, în raportul nostru cu această țară , riscă prin conflictele ce se pot ivi în urma represiunii mișcărilor comuniste și al amestecului eventual al unor cetățeni sovietici , să înăsprească , dimpotrivă, relațiunile noastre cu vecinii de la Răsărit** .

" De asemenea , **interesele economice** care s-au invocat **nu s-au precizat** , pentru a înlătura **teama dampinului** , care ne-a lipsit în ultimii ani de piețele de desfacere cele mai însemnate ale Orientului apropiat .

Situația internațională, rezervele lugo-slaviei , situația din Mica Înțelegere , cer ca dl ministru să lămurească Parlamentul privind condițiile încheierii acestui act diplomatic atât de important. Totodată , se va evita astfel precedentul periculos de a nu se aduce la cunoștința Parlamentului în ședință publică sau în comisiile sale, actele importante ale politicii externe care, întocmai ca și problemele apărării naționale, aparțin națiunii și trebuie aduse la cunoștința reprezentanților ei (vii aplauze pe băncile opoziției)

- **dr. M.Mărcuș** : Se va comunica d-lui ministru al Afacerilor Străine.

Gh.Brătianu / 28 iun.'34

16.) PPNegulescu (P.P.-Averescu) , declarație, Ploești, 26 iun.'34

("Adevărul " , 28 iun.'34)

[**LD : aici , poate , introduci pasagii din " Destinul omenirii " , reflecțiile lui despre dictatură**]

PPNegulescu, fost ministru, președintele organizației averescane la Prahova, **a fost sărbătorit** de prieteni, la o masă comună , în saloanele Institutului de aplicație menajeră. Cu acest prilej, **PPNegulescu a rostit o cuvântare** , la care , printre altele , a vorbit despre dictatură.

Dictatura - a spus el - nu este în sentimentul Partidului Poporului .

" Noi nu vom fi un guvern de dictatură , ci numai un guvern de autoritate , lucru ce a

lipsit guvernelor din ultimul timp."De altfel, **dictatură a existat în România** încă de pe vremea lui Ion IC Brătianu .**Parlamentul nu făcea decât ceea ce dicta vizirul .**

Aceasta nu este dictatură ? Ionel Brătianu , întocmai ca și tatăl său, a guvernat tot prin dictatură. Iar național-țărăniștii au dat **cea mai îndrăzneată formă de dictatură** , luând demisiile în alb ale parlamentarilor.

În Austria , pe timpul recente revoluții interne, s-a decretat starea de asediu care a durat numai 4 zile.

Noi trăim , de atâtea luni , sub stare de asediu , care nici nu este măcar necesară .

" Ce nevoie mai are țara românească de dictatură ? Dictatură avem și acum .Nu trebuie să o aducă viitorul guvern. Țara cere cinste.Mulți din conducătorii ei întrebuințează banii pentru dâșii .Țara sărăcește , iar ei se îmbogățesc.Poporul nu vrea decât **un om de cinste în fruntea lui, și acesta este mareșalul Averescu** Partidul Poporului **va fi chemat în curând la guvern,și va da un guvern de ordine , cinste și moralitate . "**

PPNegulescu / 26 iun.'34

17.) **ing. N.Todorescu** (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor) , 2-3 iul.'34

Legea **Utilizarea elementului românesc în întreprinderi.**

a) G.Deleanu (PNL-g)

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 857-858)

[**LD : Industriaș. Prezintă situația cu realism, cu luciditate și consideră legea ...inoperantă, inutilă , dată în scop diversionist , putând avea consecințe grave . Pentru moment, argumentele lui mă conving ! Dar....]**

Deleanu /

▣ **Personalul din întreprinderi**

▣ **Proporțiile.**

Ar fi fost necesar ca ministrul să prezinte **tabloul personalului din întreprinderi**. Nu există Unele date au fost puse la dispoziție de DRloanițescu , fostul ministru al Muncii , în cuvântarea de la Senat . Din aceste date , rezultă că, numeric , ar fi :

Muncitori -----	1.000.000.
Funcționari particulari -----	320.000
Meseriași-----	300.000
Total -----	1.620.000

Din aceștia , tot din statistica Ministerului Muncii :

Străini -----	26.000
Pașaport Nansen (ruși, armeni)-----	8.000

Și atunci , **ce reprezintă , ca proporție, acești străini ? Nici 2 % !**

Legea în discuție, prevede **75% pentru personalul românesc și ... 25 % pentru străini .**

Legea spune că **industriașii sau patronii** au dreptul să aibă până la **20 % elemente străine,cu pașaport** . Aceasta însemnează că ei mai pot aduce cu **încă de zece ori mai mulți !**

Deleanu /

▣ **Șomajul**

▣ **Elementul românesc.**

S-a spus (Cuza) că legea nu este a șomajului ! El crede, din contra, că este a șomajului și că se datorește nu celor 2% străini ci ... crizei economice.

Sunt **tineri titrați** care așteaptă **de ani de zile** să-și găsească **o ocupație**.

Unii l-au declarat plângând că le e rușine să iasă din casă, că nu au un ban în buzunar .

-Prelipceanu (LANC) : Se datorește **relei voințe a patronilor** pentru că ,în **majoritatea lor**

fiind străini , elimină elementul românesc de la posturile de conducere ,și nu primesc decât portari de noapte , cărători de maculatură, măturători în curte și oameni de serviciu .

-**Deleanu** : Dvs aveți speranța că , cu această lege, se va îndrepta situația în Bucovina.

Vă înșelați !

Deleanu /

▣ Psihoza naționalistă

▣ Amăgirea tineretului

Legea a dat atâtea speranțe , dar când se va aplica , **va aduce multe deziluzii,o mare neîncredere** față de conducătorii țării. S-a lăsat să se creadă **că legea va lovi în dreapta și în stânga pe toți cei de altă religie sau de altă rasă ,și că va da de lucru numai elementelor pur românești .**

"Să vorbim cinstit . Așa s-au petrecut lucrurile.

Vă întreb eu : **este sănătos și bine** pentru progresul nostru ,ca **asemenea ideii să poată să încolțească în sufletul tineretului nostru ?Nu se face o greșală**, din acest p.d.v. ?

Deleanu /

▣ Soluția : întărirea activității industriale și de credit

" ... este locul să amintesc , în special d-lui **ministru al Industriei și Comerțului**, care ar trebui să fie **măsurile pentru a se îndrepta situația**, pentru **a se rezolva problema locurilor de muncă și sărăcia din marea masă a muncitorilor și a tineretului intelectual** :

[**enumeră câteva din aceste măsuri**] :

/Restabilirea creditului , pentru ca întreprinderile să poată renaște ;

/Să fie modificat sau anulat regimul contingentării , pentru a-și putea desfășura ,nestingherite, activitățile

/ Pentru porturi , încurajarea traficului , tranzitul mărfurilor străine ;

/ Încurajarea agriculturii, pentru rentabilizarea ei , încât țăranii să rămână la sate ;

/ Modificarea legislației muncitorești , încât muncitorii să nu fie asmuțiți contra patronilor ;

- **ing.Teodorescu** : Dvs , care sunteți industriaș ,mă mir că cunoașteți așa de puțin situația industriilor !

- **Gh.Deleanu** : Eu o trăesc . Și dl Rizescu o trăește, și va fi de acord cu mine...

- **Teodorescu** :Dle Rizescu , câți muncitori ați concediat dvs ?

- **Rizescu -Brănești** : N-am concediat . Aș fi putut să mai absorb.

- **Teodorescu** (lui Deleanu) : Maibine aduceai exemple reale și o soluție, decât atâtea critici .

Gh.Deleanu / 2 iul.'34

18.) Congresul georgiștilor, Iași, 9 sept.'34

("Adevărul" , 9 sept.'34)

[**LD : nu am relatări mai largi. Îl consemnez pentru a arăta că majoritatea partidelor țineau congrese, manifestații, și păreau că sunt în ajun de ... preluare a puterii !**]

Iași, 8 sept.'34

La cinematograful Phenix s-a deschis congresul PNL-g ,la care au participat delegați din toată țara .

C.Toma a salutat congresul. Vorbind de situația politică, s-a pronunțat contra rotativei guvernamentale a partidelor mari ; Atacă atât guvenul cât și PNȚ pe chestia Skoda ;Atacă pe Maniu și Vaida , pentru ceata lor .**Cere partidului să fie gata pentru preluarea puterii .**

Eftimie Popovici (Bălți) - salutul Basarabiei ;

Hanganu (Botoșani) - Când a venit în țară , **Regele a promis că se va sprijini pe tineri .** manifestație călduroasă pentru **Suveran .**

Teodor Crețu (țăran, jud.baia) omagiu lui Gh.Brătianu ;

T.Geantă (Vâlcea) (vicepreșed. Asociației învățătorilor)

19.) Dezacorduri în PNL , partid- guvern , 13- 26 sept.'34

(" Facla " , 13, 20 sept.'34 ; " Adevărul " 26 sept.'34)

Dinu Brătianu - Gh.Tătărăscu ;Grup H - Dinu Brătianu; / împăcarea cu Gh.Brătianu /
[LD : cancanuri nu lipseau .Este greu să faci istorie de pe ziare . Iau informațiile cu toate rezervele.]

Tătărăscu nu era dispus, însă, să asculte sugestiile șeful partidului său ! **Voia să guverneze!**

Nici în materie de **remaniere** , **cei doi nu erau de acord** .

În culisele liberale, se vorbea (se aștepta) ca **Tătărăscu să pretindă șefia partidului** .

Grupul H , de sub șefia lui **Victor Iamandi** - grup care **nu este de acord cu revenirea în PNL a lui Gh.Brătianu** , pentru că și-ar pierde pozițiile - **dorește "mazilirea" lui Dinu Brătianu** .

Încercaseră o " lovitură " și la **consfătuirea de la TG.Jiu** (23 august) ,dar acțiunea a fost dejucată de Brătianu , care a trimis prin **dr.Costinescu** cunoscuta "**Scrisoare** " de solidaritate , care , citită, s-a transformat în triumful lui Brătianu .

Încercaseră și o **remaniere de guvern**, încât **să nu mai rămână nici un partizan dinist !** Dar șeful partidului a dejucat și această manevră .

Grupul H , cere lui Brătianu să proclame pe **Gh.Tătărăscu vicepreședinte PNL**.

Familia Brătianu și amicii erau împotriva acțiunilor **Grupului H** .*

Notă*

Tineretul liberal, grupul H , avusese o **consfătuire la Sânicolaul Mare** (Banat) .Cu acel prilej, la banchet, **Iamandi** spusese :[---]

Iamandi / retro.'30

▣ Uzurparea lui Gh.Brătianu

La Iași, atunci când se producea **actul de felonie și încercarea de destrămare a partidului [Gh.Brătianu]** și prin aceasta **a vieții politice a țării , în 1930** , când **rămăsesem în stradă** , iar în jurul meu aproape nimeni, **am pornit înainte** cu o singură convingere că reprezentăm **cauza dreaptă**.

Pe **ruinele trădării** aceuia **[Gh.Brătianu]** ce a purtat **un nume scoborât în noroi ,Vintilă Brătianu** , adânc mâhnit dar cu sclipitul fosforescent al ochilor săi, m-a încurajat în lupta morală angajată **contra uzurpatorului** , stând în calea tuturor tentativelor de **a se uzurpa o situație** , de a se distruge o tradiție și de a se înmormânta o glorie . "

Iamandi /

▣ Gruparea H

▣ Tinerii liberali

" Astăzi este necesară **regruparea forțelor pe teren** , potolind isteria unor ariviști ce încearcă **a transforma viața țării în câmp de plasare a ambițiilor personale** .Revendicăm pentru partidul liberal **monopolul tineretului cinstit** care **nu și-a deformat conștiința și nu a scoborât tradițiile**.

" **Biruința** este a acelora care **știu să transforme datoria individuală în una colectivă** și invers. În exemplificarea obligațiilor tineretului față de imperativele zilei,numesc pe marele cugetător Fichte care a reușit , în opera de educație a poporului german ,să transforme conștiințele.

" **Rostul grupării H** , care poartă **denumirea simbolică** împrumutată din terminologia militară , adică **ora în care se va indica sosirea momentului** pentru **începerea acțiunii decisive** , este **a asigura biruința partidului**.

" **Biruință** cu colaborarea dintre tineret și bătrâni , fiindcă se știe că cea mai înaintată vârstă poate avea cea mai fecundă tinerețe. **Noi** cei de astăzi trecători, **pregătim înlocuitorii care să mențină just echilibrul** , să dea **ritm nou de viață**, și când zările se vor limpezi,cot la cot **să cucerim ultimele cetăți ale unei rezistențe încă explicabile**.Și atunci , cu drept cuvânt **voi putea spune : biruit-a gândul ! "**

20.) Gh.Brătianu , adunări liberale, Tighina și Chișinău , 24 sept.'34

("Dimineața " , 26 sept.'34)

Tighina,24 sept.

A avut loc o adunare a PNL-g , cu participarea lui G.Brătianu și a numeroși fruntași ai partidului. Au vorbit . **Vidrașcu** (șeful jud.Tighina),**Ionescu** (șeful jud.Ismail), **Drăguț** (șeful jud. Cahul) ,**Teodorescu** (șeful org. Cetatea -Albă) , **Sarry** (șeful jud. Constanța) ,**Șeinescu** (șeful jud. Ilfov) , **Cioc** (șeful org. Teleorman) , **Gh.Pânte**a (șef. Jud.Lăpușna)

Gh.Pânte /

▣ Gh.Brătianu

În jurul lui Gh.Brătianu sunt grupați toți întemeetorii liberalismului basarabean.Face apel la duciștii basarabeni să vină cu toții sub steagul lui Gh.Brătianu

George Brătianu /Tighina

▣ Adevăratul PNL

La capătul unei lungi campanii de întruniri, ține să răspundă unor bârfitori cari au afirmat că georgiștii n-au program de guvernământ .Reamintește câteva puncte din această **program** :
/ Lupta pentru **recâștigarea independenței economice** a statului român ;
/ " **Prin noi înșine**" , fără creditori străini ;
/ Satele sunt cutreerate **de tineri îmbrăcați în cămăși colorate** , cu semne împrumutate de la alte neamuri . Ei afirmă că sunt **singurii reprezentanți ai naționalismului** .
"**Noi nu dușmănim legea și graiului nimănui : Vrem să unim într-un singur cheag toți cetățenii , fără deosebire de rasă și religie, și prin eforturi să ridicăm țara .**"
"**Noi nu avem numai program** , ci avem **și oameni pentru aplicarea programului**.
Am cetit pe zidurile orașului **afișe cari contestă dreptul** de a ne numi partidul național-liberal.Nu știu dacă există un birou notarial pentru înregistrarea firmelor partidelorpolitice.**Nu suntem firmă , ci tradiție și suflet** , trăind din **încrederea masselor.Avem dreptul de a vorbi** în numele **partidului național -liberal și nu avem necesitatea** să ne manifestăm **cu vorbe goale** , spunând că am luat hotărâri grave și să trâmbițăm că vom guverna autoritari. Hotărâri grave vom lua dacă nevoia o va cere ,iar **guvernarea noastră se va sprijini pe democrație .**
Nu ne înfățișăm țării cu încrederea Coroanei ,ci regelui , cu încrederea țării.
Nu confundăm lealitatea cu slugărnicia și demnitatea cu amenințarea cu răskoale .

Gh.Brătianu / Chișinău A prezidat un banchet de 600 tacâmuri , oferit șefilor organizațiilor sătăști din jud. Lăpușna.

Gh.Pântea a anunțat diferite treceri la georgiști.

Gh.Brătianu a repetat spusele de la Tighina , afirmând că **nu este șeful " Partidului georgist" ci al Partidului Național Liberal , care e pe calea deplinei întregiri ,prin venirea sub comanda sa a duciștilor . "**

Apoi a plecat la Sinaia , pentru a participa la serbărilede acolo ...

Gh.Brătianu / 24 mart.'34

21.)Gh.Brătianu , ședința CC al PNL-g , București, 5 oct.'34

(" Dimineața" , 6 oct.'34)

Ședința CC al PNL-g .

Au participat **toți șefii de organizație** și numeroase **personalități** din partid ;Gh. Brătianu a salutat prezența **noilor înscriși** : **Mihail Sadoveanu, Dinu Stolojan , Darvari** , ș-a.

Au vorbit **Gh.Brătianu,C..Banu.,M.Sadoveanu**

[LD : din păcate nu am discursul lui Sadoveanu ; după ce fusese în Parlamentul Iorga ,

președinte al Senatului ... acum a revenit ... Brătianu era f. mândru de achiziție !
După ședință s-a hotărât **ținerea unei mari demonstrații** , înaintea de deschiderea
Parlamentului, pentru ... **a revendica guvernul !**]
Gh.Brătianu / 5 oct.'34

▣ Forța PNL- g

▣ Revendicarea guvernării

[LD : tipicul **presiunilor prin demonstrație de stradă** nu era nou. Dar ... cât de realist ,
cât de justificat , cât de cuminte , cât de patriot ... era George Brătianu ? !]
După întrunirile însuflețite din provincie, a sosit momentul unei **mari demonstrații în Capitală**, care **să ilustreze forța partidului** , și , totodată, **să însemne dezlănțuirea ofensivei pentru revendicarea integrală a răspunderilor cârmuirii.**
O campanie de răsturnare este inutilă , deoarece **guvernul este virtualmente căzut** .S-a vorbit , în ultima vreme, de întregirea PNL , și **prea puțin de înnoirea lui !**
" **Întregirea este în mers .Ea se înfăptuiește zilnic în organizațiile noastre ,care-și sporesc mereu rândurile , și câștigă tot mai mult teren în masele liberale.**
Gh.Brătianu / 5 oct.'34

▣ Programul național al PNL-g

Acțiunea partidului său este , în primul rând, națională .
Aceasta nu înseamnă însă asuprairea graiului și credinței altor neamuri conlocuitoare pe pământul României .Dimpotrivă, trebuie să fim bucuroși să vedem pe toți cetățenii țării lucrând în deplină armonie , în provinciile unite , cum muncesc la olaltă seminții diferite în vechea noastră Dobroge , **unite de iubirea comună a patriei și a rodului pământului ei primitor.**
Dar nu putem lăsa ca , de peste hotare , străinii să lipsească pe muncitorii noștri de câștigul firesc al străduinței lor , să arunce în sărăcie și deznădejde tineretul acestei țări, căruia i se închide tot mai mult putința de valorificare a capacității și puterii sale de muncă .
" Apărând drepturile inprescriptibile ale **școlii și ale bisericii ,noi vom ști însă să impunem primatul naționalului în viața economică** ,în folosința tuturor **resurselor de bogăție** , a tuturor **rezervelor de energie** ale acestei țări.
Gh.Brătianu / 5 oct.'34

22.) **Gh.Brătianu** , congres georgist, Oradea, 5 nov.

(" Universul" ,an 51, nr. 305, 7 nov.'34)
Sala cinema "**Capitol**" . Au sosit **lideri georgiști** din toate **județele și orașele ardelene** ,câțiva **frunțași** din Vechiul Regat și toți **intelectualii georgiști** din Oradea :
Nicolae Zigre (președ.) , **dr.N.Maier** (secretar general) , **protopop Munteanu,Petre Meteș și dr.Cristea** (Cluj) , **dr.Lazăr** (Chișinău) ș.a.
După congres, **un banchet cu toasturi** .
Congresul a fost **prezidat de Gh.Brătianu** .
Zigre :Istoricul P.georgist ; istoricul dinastiei ; marile înfăptuiri ale celor două instituții. **Lupta PNL - g , sub concepția naționalistă, deoarece neamul românesc este exploatat de elementele străine neamului nostru .**
Paul Iurca / despre Tătărașcu care nu a anunțat demisia guvernului....
Ioan Pelle : **necazurile plugarului din Bihor** ;
Ioan Berinde (țăran) : **adâncirea suferinței și mizeriei** ;
dr.Ispravnic (Arad) : sub ultimele guverne, **țărănimea a ajuns în sapă de lemn** ;În județele Bihor, Timiș și Arad ,sunt **2000 industriași români ...față de 11.000 industriași străini,și 27 bănci românești ... față de 1034 bănci străine.**
col. Mărășescu (Sălaj) : și în Sălaj, aceeași durere și deznădejde ;
g-ral Silviu Bordan (Timișoara) : critică ultimele guvernări, afacerea Skoda ;

dr.Neguş (deputat Braşov) : Ardealul e cuprins de o stare de dreptate socială ,guv.Tătărăscu prelungeşte starea de asediu şi cenzura ;

C.Toma (secretar g-ral al partidului) : critică guvernarea ;

Gh.Brătianu / 5 nov.'34

Au trecut 4 ani de lupte grele . Drumul a fost spinos. " Prietenii mei au atăcat guvernul.**Eu am să atac sistemul.**De câţva timp se petrec în ţara noastră lucruri pe care nimeni nu le poate lămurii.

Skoda... Ţara a fost frământată **2 ani de ruşinea Skodei.**Nici acum nu s-au stabilit **răspunderile.** Corupătorul este la închisoare . Corupţii nu s-au aflat , dar nici obiectul scandalului armamentului nu se mai găseşte . [---]

Crizele ministeriale ...

La fiecare lună o criză .Nu voi mai întreba **de ce a plecat de la guvern dl Maniu sau de ce a căzut guv.Vaida , de ce şi cum a venit guv.Duca ?**Mă voi mărgini să repet întrebările cari frământă azi opinia publică :

Cum a ajuns actualul prim-ministru şef de guvern ?

De ce căzuse în primăvară şi de ce a rămas ?

Pentru ce a demisionat în toamnă şi a reconstituit cabinetul aşa cum îl vedeţi ?

Pentru ce chiar atunci când sunt chemaţi **le este imposibil să se menţie ?**

Golul din jurul regelui , oculta ...

Unii oameni politici au început să asemenea aceste împrejurări cu acelea ale **căderii imperiului roman** . E într-adevăr o apropiere .S-a spus că **imperiul Romei s-a prăbuşit** pentru că sistematic **s-au înlăturat din jurul împăraţilor tot ce putea fi demnitate şi convingere** Procesul acesta s-a numit în istorie **stârpirea celor buni** .Nu ni se pare că **se repetă istoria** întocmai , ori de câte ori **sunt în joc interese străine ,ele sunt apărate şi ajutate să izbândească ?**

Când e vorba de interesele naţionale - nu de câteva lucrări fastuoase care aruncă numai praf în ochii mulţimei [**LD : aluzie la Sarmizegetusa ?**] - **şi permanente ale statului** şi ale neamului , **ele sunt nesocotite şi lăsate uitării .**

Cenzura şi starea de asediu ne pun **căluşul în gură dar lasă liberă propaganda împotriva liniştii şi unităţii României .** **O concluzie** se impune şi o citesc aici , oricât de dureros mi-ar fi s-o fac **la graniţă :**

o mână nevăzută unelteşte în toate împrejurările cu **diabolică insistenţă şi perfidie împotriva securităţii naţionale .Acum trei ani când am fost aici la Oradea am încheiat cuvântarea cu " Trăiască Regele !" Şi azi **am rămas credincios regelui [...D . spaţiu cenzurat , marcaj gol ...]****

Gh.Brătianu / 5 nov.'34

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară

23.) C.Leancă (PRT) , discurs la mesaj, 29 nov.'34

(DAD, MO 5 , şed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[**LD : discurs radical ţărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credinţă ,dar cu o mentalitate narodnic -steristă. Un ţărănist -marxist , fără s-o ştie şi să o spună .Pentru el , toate partidele româneşti sunt străine de interesele " neamului " ,nu sunt legitimate să conducă ţara , nu urmăresc decât puterea şi interesele.**

Leancă / 29 nov.'34

▣ **PNL-Gh.Brătianu**

" Încep cu **Partidul Liberal** nou, de sub conducerea lui **Gh.Brătianu** . Am toată admiraţia pentru strădania d-lui Brătianu şi a prietenilor d-sale , pentru cucerirea corpului electoral.

Dar, d-lor, cred că **acest partid suferă de un rău viciu originar** , care-mi impune o anumită

rezervă. Partidul acesta a luat ființă împotriva partidului Liberal de la guvern, pe motiv că acesta s-a abătut de la linia trasată de tradiția liberalismului .

" Or, tocmai aici cred că este defectul, fiindcă acele linii mari ale liberalismului ,ale tradiției liberale, cu sau fără abateri, sunt linii mari trasate în alte vremuri și pentru alte categorii sociale , care au jucat atunci un rol important , uneori frumos, **dar pe care nu-l mai joacă astăzi și , cu atât mai puțin, mâine. "**

"Din acest punct de vedere , nu cred că acesta este partidul de care țara ar putea avea nevoie mâine. "

C.Leanca / 29 nov.'34

24.) Aurel Neguș (PNL-g) , discurs comemorativ, 1 dec.'34

(" Universul " , 3 dec.'34)

[**În lipsa lui Gh.Brătianu ...**]

Aniversarea trebuie să fie un **prilej de cinstire** a făuritorilor României Întregite .Ea trebuie să fie și un **prilej de afirmare** :

" **Astăzi ni se contestă legitimitatea pe pământul Ardealului**, unde nu este colț care să nu fie stropit cu sângele și cu sudoarea noastră ,pe acest pământ unde **toți care au năvălit s-au dus**, și **toți care au stăruit au fost măcinați**, numai noi am rămas, înfruntând toate loviturile și toată vitregia vremurilor.

" De aceea astăzi noi trebuie să răspundem :

Unirea noastră nu este o întâmplare , ea este veșnică și nepieritoare ,pentru că izvorăște din resorturile adânci ale neamului românesc de pretutindeni . "

A.Neguș / 1 dec.'34

25.) **gral Arthur Văitoianu** (PNL-g) , discurs comemorativ , Senat , 1 dec.'34

[**LD : vorbește atât în calitate de fost luptător , cât și de reprezentant al PNL condus de Gh.Brătianu. Iorga, la pândă parcă, nu pregetă să atace iar partidele !**]

Evocă trecutul de lupte și sacrificii ale acestui popor ,ale armatei române ;În numele PNL , condus de Gh.Brătianu , se asociază cuvintelor calde rostite de președintele Senatului - **Leonte Moldovanu** ,cât și de președ. Academiei ,**Ludovic Mrazek** ,în ce privește sărbătorirea de astăzi. (**aplauze**)

-Iorga : Aplauzele noastre merg către generalii cari au luptat , către generalii de aici, mai mult decât către reprezentanții unui club sau altui club. (aplauze)

-Văitoianu : Aici nu facem politică , nu este vorba de aplauze adresate unui partid .

Aici eu am vorbit în numele unui partid, după cum **oricare în țara asta are dreptul să vorbească la tribună** , dacă e competente - cum spun ardelenii - să vorbească de la această tribună. Eu declar că **regret și mă mâhnește mult faptul că d.prof.Iorga a găsit cu cale să arunce o săgeată.**

-Iorga : Este un omagiu către d-ta .N-ai înțeles !

Art.Văitoianu / 1 dec.'34

26.) **gral Arthur Văitoianu**, discurs , Liga Antirevizionistă, Ateneul Român, 1 dec.'34

("Universul " , 3 dec.'34)

[**LD : vorbește în calitatea sa de fost prim-ministru , de ostaș și de reprezentant al PNL-g)**

Evocă amintiri de război ; evocă bucuria unirii ; laudă inițiativa lui Stelian Popescu de organizare a LAR , pentru cultivarea sentimentelor patriotice .

" **Die Stelian Popescu** , ați întreprins de câțva timp, **o operă măreață și plină de avântul cel mai cald** , care **duce și răspândește pe toată întinderea țării noastre iubite, izbucnirea sentimentelor de cel mai adânc dispreț** , pentru cei de peste hotare ,care cred, încă își fac iluzia , că morții se mai pot întoarce de la groapă.În capetele lor seci, goale, volbură vântul nebuniei ; **volbură revizionismul.S-ar părea că , dată firea românului, blajină,**

răbdătoare ,opera dvs pătrunde nu cu greutate ,**dar** că izbucnirile nu au investmântat încă toată amploarea , pe care o comportă ,pe toată întinderea țării, această acțiune. Nu, eu am adâncă convingere că astăzi, pretutindeni, sămânța aruncată de dvs a prins rădăcini adânci, și că prilejul va fi , spre nefericirea celor care i-ar da naștere ,ar dovedi că această fire blajină și îngăduitoare se va schimba brusc, într-o vajnică reacțiune , căreia nimic nu va putea să-i fie stavilă.

" Dar cred că , așa cum ați întreprins această măreață operă,**veți întreprinde hotărât o cruciadă** , zi de zi, ceas cu ceas, până la aducerea la îndeplinire a ei : cruciada pentru realizarea mijloacelor de apărare ,ca acolo unde înțelepciunea va lipsi, oastea să hotărăscă ." [---] Până atunci, în numele PNL-g, declară că se va asocia la toate străduințele LAR

Văitoianu / 1 dec.'34

27.) CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34

Vict.Iamandi ,Eug.Titeanu , G.Hogea, Ionel Pop, - intervenții polemice

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242)

[LD : Activitatea guvernului în lumina "ideii naționale" , a "statului național unitar" .
Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,dorind să demonstreze că PNL 1 s-a îndepărtat de ele și că PNL2 este adevăratul continuator.Demonstrația se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri ,din care nu avea de pierdut decât **sistemul democratic partidist** .

Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin]

Document integral- fișier PNL-georgist II.

/ Ideea națională , statul național unitar - în **programul de guvern al PNL 1** /

/ Ideea națională - **spiritul de toleranță - limitele toleranței** /

/ Stat național unitar : **momentele, treptele, pilonii** /

/ **Unificarea administrativă** : legislația moștenită ; legislația PNL ; legislația PNȚ /

/ **Unificarea legislativă** : codurile /

/ **Realitatea demografică** : Bucovina; Moldova dintre Prut și Nistru ; Maramureș ;

ținutul secuiesc ; Dobrogea ; Cadrilaterul /

/ **Politica demografică** : colonizarea românească /

/ **Realitatea demografică a orașelor** : orașele străine /

/ **Politica demografică a orașelor** : colonizarea ! /

/ **Români peste hotare** : Macedonia, Albania, Grecia, Serbia /

/ Primatul ideii naționale : **burghezie românească !** /

/ Primatul ideii naționale : **protecția muncii românești !** /

/ **Politica de Stat național** a PNL : tradiție, continuitate, abandonare /

(polemică Giurescu -Iamandi)

/ **Complicitatea georgiștilor cu Garda de fier** (polemică Giurescu-Iamandi) /

/ **Dizolvarea Gărzii de Fier** (polemică Giurescu -Iamandi)

/ **PNL-1 PNL-2** : colaborări și compromisuri (polemică Giurescu - Iamandi)

/ **Naționalism ? Antisemitism ?** (polemică Giurescu -Titeanu -Iamandi)

/ Primatul ideii naționale : simțul patriotic ; **Arcul de Triumf** /

/ Statul național unitar - **istorie și perspective ; semnale de alarmă** /

/ Lipsa solidarității naționale ; **respingerea Răspunsului la Mesaj** /

Giurescu / 12 dec.'34 / retro' oct '33 /

■Ideea națională în Programul PNL-1

Discuția la Mesaj este prilejul cel mai nimerit de a cerceta politica generală a guvernului,realizările și planurile de viitor. El vrea să facă această **analiză în lumina " ideii naționale"** ,a intereselor "**statului național unitar**" , deoarece el se găsește înscris în **Constituție**.

Discutând **Programul de guvernare** alcătuit în **adunările profesionale** ,ratificat de

Comit.Executiv al partidului , în oct.1933, un ministeriabil de azi [**Tătăărăscu ?**] sublinia **promovarea elementului românesc** și **repararea nedreptăților istorice** care i-au dăunat și l-au pus în stare de inferioritate;

Alt ministeriabil de azi, caracteriza regimul viitor ca un **"regim de naționalism creator "** iar altul promitea că noi **" nu vom fi niciodată în deficit față de ideea națională"**

Proiectele anunțate de guvern , trebuiau să pornească **de la acest punct de vedere .**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Ideea națională

▣ Spirit de toleranță

Nu va aborda chestiunea în "spirit sectar de paritd" , ci în spirit **" obiectiv "** ;

Nu-l însușește **" ideea de șovinism"** , deoarece poporul român nu cunoaște o astfel de extremă , caracteristic pentru el fiind **" spiritul de toleranță "** , consacrat în maxima : **< lasă-l pe fiecare să trăiască în legea lui.>**

La noi nu s-au pomenit războaie religioase care să provoace dușmănie între autohtoni și locuitorii de altă origine etnică , **dar sunt anumite limite** în viața națională **peste care nu se poate trece.**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Stat național unitar

" D-lor deputați, veți recunoaște că una dintre **problemele fundamentale** ale Statului românesc , **Stat național și unitar**, cum îi spune Constituția, este problema așa de des menționată , de atâtea ori citată și **pentru care , în realitate, se face foarte puțin** ,a unificării Statului național.
< Național unitar > i se spune în Constituție .

" Problema este de cea mai mare importanță , pentru că **statul nostru** este **rezultatul unei închegări a 4 ținuturi** care au trăit vreme îndelungată sub regimuri de drept diferite : **Vechiul Regat , Ardealul, Bucovina și Moldova dintre Prut și Nistru .**

(Să-mi dați voie să o numesc așa , **și nu Basarabia**,care este o denumire factice dată de ruși în interes propriu, pentru a se ascunde un act de răpire)

" Din aceste 4 părți, **s-a încheat Statul românesc** care , în spiritul Constituției ,este **național și unitar . "**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Stat național unitar

▣ Unificarea administrativă

[**LD : a fost atât de preocupat , pasionat și pregătit în această idee, încât o va pune în aplicare când va deveni ministru " rezident regal " sub regimul carlist.]**

" Tocmai pentru că **Statul nostru s-a alcătuit din 4 fragmente** ,ce au trăit sub regimuri de drept diferite , **existau** , în momentul întregirii Statului nostru,**hotare artificiale , create de stăpâniri străine**, care nu aveau interese favorabile nouă,ci , bine-nțeles, **urmăreau interesele lor proprii.**

Până la 1918. Legiurile străine...

În felul acesta **există Prutul ca hotar artificial** , pentru că vechea împărțire admonistrativă a Moldovei cuprindea ținuturi care treceau dincolo de Prut ;**judetele Iași și Fălciu** se știe că **se întindeau și dincolo,în Moldova dintre Prut și Nistru.**

În Carpați, linia de hotar era de asemenea artificială , pentru că austriecii ,printr-un procedeu incalificabil, de înaintare a **pajurilor imperiale**,printr-o hoție pur și simplu, **au împins hotarele Moldovei**, în veacul XVIII ,înspre noi, **furându-ne un teritoriu care echivala cam cu două județe.**

" **Ce era mai firesc decât , în momentul când s-a realizat Statul național unitar ,să se facă să dispară asemenea hotare administrative artificiale** ,hotare create de stăpâniri străine , dușmane nouă ?

1925. Legea administrativă liberală ...

Prin **legea administrativă** , votată de **PNL în 1925**, în timp când șef de guvern era **Ion Brătianu** , se pășise pe calea îndepărtării acestei nedreptăți istorice - **județele noastre treceau dincolo de Prut , treceau dincolo de Carpați - se revenise la situația veche , la situația istorică a organizării noastre administrative**. Se începuse începutul unui proces de unificare...
-**Vict.Iamandi** : Pe chestiunea aceasta este de acord cu observația lui Giurescu, care este foarte întemeiată .

1929,Legea administrativă țărănistă...

-**CCGiurăscu** : Au urmat guvernările național-țărăniste .

" Mărturisesc că **nici astăzi nu înțeleg** care a fost **rațiunea** pentru care guvernările național-țărăniste , **în loc să întărească acest proces de unificare administrativă,au făcut din nou Prutul hotar între cele două părți ale Moldovei**, și au făcut **Carpații, nu pe linia lor naturală**, aceea de despărțire a apelor,a obcinei, ci **pe linia artificială creată de austriaci**,din nou **hotar administrativ între Moldova și Ardeal !**

Ce spirit de particularism , ce interes local , va fi stat la baza acestei împărțiri ,nu înțeleg. În orice caz, faptul rămâne !

O măsură fericită , pe care un om de Stat , care avea cultură istorică și care înțelegea dezvoltarea istorică a neamului nostru, **o luase , a fost anulată !**

1934.Revenirea la legea liberală din 1925...

-**Giurescu** :Ce se impunea , d-lor deputați ? **Se impunea** ca , în momentul **când PNL a reluat puterea , să îndrepte această eroare** , să restabilească ce a fost înainte ...

-**Iamandi** : În mare parte , se reia reforma din 1925.Dar acea reformă - a spus-o și Ion Brătianu, era un experiment . Trebuia făcut cu mare grijă.

Ministerul de Interne și județele pot să ia măsurile ce se cuvin .Între 1925-1929, **lașul** avea 13 comune în jud.Bălți ; **Neamț și Bacău**, câteva comune din Ciuc .

Dar trebuie **să existe consimțământul amândurora** , să nu fie o "**naționalizare**" cu forța ! Au fost numeroase **proteste din Ardeal și Bucovina**. Nu trebuie exagerat .

Se știe, proiectul de **Constituție** a lui Stere , **preconiza un fel de federalizare a statului român ; PNL avea o politică diametral opusă celei PNL**, și de aceea,venit la guvern, a desființat legea liberală .

-**Giurescu** : Își va spune pe larg părerea când se va aduce legea...

" Nici eu **nu sunt partizanul naționalizării cu sila** " , cu " furca " , **însă dacă statul se va conduce în directivele sale mari , numai după ce vrea sau nu vrea un cetățean , nu se va mai putea face nici un pas înainte .**

Incontestabil, că **sunt unele măsuri de ordin general care jenează pe unii cetățeni ; dar tocmai acesta este rolul statului** ca ridicându-se deasupra intereselor particulare , **să ia măsuri de ordin și de interes general . "**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Unificarea legislativă**

-**Giurescu** : " În ce privește codurile , se vorbește în **Mesaj** de opera de **unificare legislativă** și se amintește **de codul penal**.Ei bine, mi se pare **un fapt extraordinar** că **acest lucru lipsește din Răspuns !**

-**C.Tătăranu** (raportor) : a fost o simplă **greșeală de tipar**. M.O a sărit acest pasaj.S-a rectificat

-**N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-g) : **în toate Mesajele se vorbește de unificarea legislativă a codurilor , fără ca vreun cod să fie adus în discuția Parlamentului**.

-**Iamandi** : Dle Bordeni, dvs , ca jurist și avocat , cunoașteți cum s-a făcut unificarea legislativă și în alte țări. Credeți dvs că **era posibil să se facă această unificare legislativă** , chiar în **cei 16 ani care au trecut de la Unire până azi** ?

-**N.Constantinescu -Bordeni** : **Dar este gata**, de atâta vreme,**codul comercial și codul penal .**

-**Iamandi** : **Codul penal** a fost depus la Senat și **va fi votat** în sesiunea aceasta .**Rând pe rând vor fi votate și celelalte**. Opera de unificare legislativă este **foarte grea**, foarte **complexă**, foarte **anevoioasă**.Trebuie să lași timpului sarcina de a **șterge toate urmele trecutului** ,ca să se poată ajunge la limpezirea situației.

-**N.Constantinescu -Bordeni** : Nu vă facem dvs o vină.Noi facem o vină tuturor guvernelor și parlamentelor de la Constituție încoace.

-**Iamandi** : **Lucrările sunt gata toate** și se vor traduce în fapt. **Există un deplin acord între**

toate partidele și competențele juridice. Începutul s-a făcut în timpul **guvernării noastre** ; el a fost continuat în timpul **guvernării PNT** ;Este o operă națională, aparține țării întregi . În Iugoslavia unificarea s-a otcroiat de sus Dacă acceptați această metodă,spuneți-ne să știm .[---]

-Giurescu :Dar în 16 ani nu se poate face nimic ? Foarte bine ! Să dea Dumnezeu atunci, să avem un răgaz de 160 de ani ca să putem face această unificare .

-Iamandi : Dacă voiți să fiți exact , nu sunt 16 ani, ci 11 , pentru că abia în 1923 s-a făcut Constituția.

-Giurescu : În orice caz , **dacă** examinăm diferite aspecte importante ale unificării Statului național, cu părere de rău , nu pot constata în activitatea de până acum , indicii în acest sens.

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Realitatea demografică

Există astăzi în Statul Român o serie de probleme de caracter demografic, o serie de puncte nevralgice , puncte care se datoresc acțiunii de Stat a puterilor care constituiau , anterior, țările vecine nouă.

Printr-o politică de Stat, și nu printr-un proces normal , organic, de dezvoltare etnică, avem astăzi unele probleme demografice în diferite părți ale teritoriului românesc.

Bucovina de nord

Bucovina de nord, care în sec. XVII și XVIII era un ținut românesc ,a fost supusă unui proces de desnaționalizare , prin acțiunea persistent urmărită și conștientă ale Statului austriac.

Pe locurile unde odinioară erau vechi sate românești ,Statul austriac a favorizat imigrarea elementelor alogene ,a elementului **rutean** și a elementului **evreesc** , alături de elementul german .

Astăzi Bucovina, țara cântată de poeți, este în jumătatea ei nordică, un tritoriu locuit , în bună parte, de **alte neamuri decât neamul românesc** ,și veți constata **sate cu nume** foarte frumoase, **specific românești** ,în care nu mai auzi nici o vorbă românească.

Și ceea ce este mai grav, veți constata **sate , unde se mai vorbea românește până acum 30-40 de ani și chiar în momentul Unirii** ,și în care **astăzi moldovenii sunt înghitiți de acești minoritari."**

Maramureșul ...

Alt caz dureros : **Maramureșul** , țara voievozilor , a descălicătorilor de țară, a acelora care , în convorbirile lor , începeau prin cuvintele : **< cinstiți boieri și frați >** Vă invit să vedeți astăzi ce au ajuns urmașii **< cinstiților boieri și frați >** din vremea strălucită a voievozilor , **care este raportul demografic** , în ce fel se prezintă situațiunea astăzi în Maramureș.

Ținutul secuiesc ...

Este adevărat că **ținutul secuiesc este tot rezultatul unei politici de colonizare** de dată foarte veche , **săvârșită prin secolul XII** dar nu este mai puțin adevărat că , **tot prin autoritatea de Stat** , s-a instalat în plin teritoriu românesc o **populație alogenă**.

Ce trebuia să facă statul român ? Încă odată, țin să accentuez : **noi nu suntem șovini** .Se știe cum au procedat **turcii** : **< poftiți afară ! >** și **au imbarcat pe toți grecii din Asia Mică** , în număr de un million și jumătate - cea mai mare strămutare de populație pe care a cunoscut-o vreodată istoria , față de care năvălirile barbare sunt un fleac ,**au imbarcat** , așa dar , **un milion și jumătate de greci și i-au trimis în Tracia și Macedonia**.

-Nichifor Robu (LANC) : Vedeți că se poate ? Ce bine ar fi **să ne facem și noi turci** , pentru o lună de zile, măcar !

4 milioane de minoritari...

-Giurescu : Problema, pentru noi, este mult mai complexă , pentru că în Statul român sunt 4 milioane de minoritari .

-Robu : Va dura 3 luni, și atât ! (ilaritate)

-CCGiurescu : Sunt 4 milioane și dintre care unii, cum sunt secuii , eu, ca istoric,nu pot ca să tăgăduesc că **stau pe pământul românesc de 700 de ani**, ba poate și mai bine.Va să zică, o asemenea soluție , într-adevăr nu se poate concepe. "

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Politica demografică

▣ Colonizarea românească !

Există, însă, alte soluțiuni, care **trebuie neapărat puse în practică.**

Statul român trebuie să aibă o politică demografică .

Statul român trebuie să urmărească accentuarea elementului românesc pretutindeni, în regiunile unde este amenințat sub raport etnic, fiind că prima avuție a Statului nostru rămâne populația .

În momentul **când ai pierdut stăpânirea sub raport etnic într-un ținut, ai pierdut ținutul.** (aplauze PNL-g și LANC) Fiindcă această populație străină pune mâna pe pământ și în momentul în care este **și pământul în mâna străinilor** - și acești străini au majoritatea sau unanimitatea chiar în anumite regiuni - poți să consideri **periclitat viitorul Statului și poporului nostru în acea regiune , dacă statul nu vine cu măsuri hotărâte.**

Sigur, este o **problemă delicată , complexă dar nu insolubilă.**

Politica liberală ...

Dacă exista o asemenea politică în ultimii 7-8 ani - pentru că **ea a existat în preocupările lui Ion Brătianu, între 1922-1926** - cu siguranță că **situația ar fi fost astăzi altfel.** Statul românesc **trebuia să aloce , anual, o sumă între 500 milioane - 1 miliard** - doar a dat 1.800.000.000 pentru șoselele suedeze! - avea această **obligație elementară ,pentru problema demografică,** și **să facă o operă de colonizare intensivă și extensivă** , în părțile amenințate ale teritoriului național. (Aplauze la PNL-g)

După **începuturile lui Ion Brătianu** - care avea **un plan , un sistem de cugetare națională ,** un sistem **din care decurgeau consecințe** în diferite domenii ... a urmat guvernarea național-țărănistă.

Guvernarea PNT ...

Sunt obligat să spun , pe dvs [PNT] nu v-a preocupat **Statul național** ci **Statul electoral.** Noțiunea de **democrație , de vot, de electoralitate , v-a fost mai scumpă decât** noțiunea **națională.**

Primatul l-a avut electoralul , nu naționalul .

PNT a oprit brusc procesul de colonizare cu elemente aromânești în Cadrilater ; nu a descurajat sfidarea elementelor rutene din Bucovina ; nu a avut grijă de compoziția națională a regiunilor de graniță ;

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Realitatea demografică a orașelor

În statul modern, orașele sunt centrele motoare , centrele nervoase, care comandă viața unei națiuni.

Dacă satele sunt **imensul rezervor de energie vitală , puterea de viață a națiunii, impulsul , directivele , formele de organizare , acelea le dictează orașele ,** prin tot ce implică ele, prin **puterea bancară, prin presă, prin tot angrenajul de elemente , de forțe, care fac din oraș citadela vieții contemporane.** Sub acest raport, Statul românesc este în **situația cea mai critică ,aș îndrăzni să spun în situația cea mai critică din statele europene.**

Statul românesc are orașele străine.

Cunoaște **obiecțiunea ministrului Iamandi,** care a reproșat că se vine cu **statisticile unor anumite orașe, unor anumite regiuni,** nu cu media pe țară, atunci când s-a discutat **legea protecției muncii naționale.**

Să luăm , de ex., **Ardealul, Moldova dintre Prut și Nistru**

Hotin ...

În **orașul Hotin,** cetatea Sfântului Ștefan, care este situația demografică ?

Sub guvernarea liberală, **s-a încercat o împroprietărire a elementelor românești .**

A fost anulat de guvernarea național-țărănistă !

-Nichifor Robu : la Hotin, , de curând, s-a dat numele de Bilec - un jidan ! - pieții centrale din oraș !

-Giurescu : **dacă se cercetează populația Hotinului** - nu funcționari , militari , alte funcții flotante , ci **a băștinașilor , a proprietarilor de pământ și de case** - veți vedea că **în Hotin nu există decât un singur locuitor român !** (**exclamații**) A, sunt cetățeni români , dar **nu există Români**, aceasta este deosebirea.

Medias...

În **orașul Medias** , în 1918 erau **400 de locuitori maghiari**. După 16 ani de la Unire , **populația maghiară a atins cifra de 4.000** , adică de **10 ori mai mare** . Timp de **3 secole** - în sec. XVI avea numai 82 maghiari ! - **ajunseseră la 400** , iar acum a **sporit de 10 ori !**

-Ionel Pop (PNT) : **Cred că faceți o greșală!** Orașul este mic, cred că are cca 12 .000 locuitori .Cifra este exagerată . Cifra mi se pare curioasă .

Dacă s-a făcut vreo deplasare ... s-a făcut în detrimentul sașilor , care , în cele trei secole, **aveau anume privilegii** , adevărate "**ziduri chinezești**" în jurul orașelor. Nu cred că este exemplul cel mai potrivit ales De ce nu vă referiți la **Cluj sau Târgu Mureș ?**

Cluj...

" În Cluj, o spun cu toată mândria, elementul românesc câștigă teren, nu numai în ce privește numărul populației ci și în ce privește punctul despre care spuneți dvs că este important, stăpânirea. Cartierele frumoase de vile care se ridică la Cluj, 90 % sunt românești.

Tg.Mureș

" De asemenea, în ce privește **orașul Târgu-Mureș**, știți ce era acolo.

Aveam 2 preoți , câțiva credincioși, 1 singur comerciant și câteva zeci de plugari. Ei bine, situația s-a schimbat cu totul. Înainte vreme , în Târgu Mureș , nu auzai vorbă românească , nu puteai vorbi într-o prăvălie în românește, fiindcă nu te înțelegeau. **S-au făcut progrese imense.** "

CCGiurescu / 12 dec.'34

▀ **Politica demografică orășenească**

-Ionel Pop : " **E bine să nu exagerăm ; s-a făcut prea puțin , este adevărat , trebuia să se facă mai mult, însă elementul românesc în Ardeal , și la orașe, și la sate, a știut să facă opera de naționalizare .**

Și dați-mi voie să vă spun că acum s-a tradus în fapt imaginea de pe o stampă veche , pe care am văzut-o o dată pe o stampă de **pe la 1700** : era o cetate văzută din afară ; **pe poarta cetății ieșea un nobil țănoș** , călare pe un cal buiestraș , **și pe altă poartă , intra un țăran român și o femeie** cu desaga în spate și cu opinci în picioare . **A fost o imagine profetică.**

Lucrul acesta s-a întâmplat .Orașul Cluj se românizează, prea încet, poate, fiindcă el este lăsat în grija soartei. Trebuie să avem preocuparea permanentă , care să fie a tuturor, de a accentua acest proces de românizare , dar nu trebuie să exagerăm , să spunem că regresăm sau stăm pe loc. "

-CCGiurescu : Nu am afirmat niciodată că regresăm sau stăm pe loc.

Dar acțiunea Statului ? Ce a făcut Statul în această privință ? (**aplauze la PNL-g**)

Colonizările rusești și ungurești ...

D-le Pop , **Rusia a întreprins o operă de colonizare care a modificat esențial aspectul Moldovei dintre Prut și Nistru .În partea ei sudică , dvs știți că astăzi, în locul vechiului Bugaz , este un mozaic etnic, găsești toate națiunile acolo,și elvețieni și francezi găsești acolo , în sud.**

Apoi statul unguresc, printr-o politică de colonizare , ne-a pus acel bloc de populație secuiască , în sec.XII , în inima poporului românesc. Și ferească Dumnezeu să fi biruit în 1918 Puterile Centrale , eu cunosc politica sistematică care urmărea dislocarea populației românești din toate regiunile de graniță- am acest document - spre a fi acolo colonizate elementele ungurești , dar s-a întâmplat ca împrejurările istorice să ne favorizeze , să fie astăzi acolo Statul românesc.

" Când toate acestea sunt adevărate , ei bine, eu cred că **se impune ca Statul acesta să aibă o politică hotărâtă sub raport demografic. A lăsa mai departe ca raporturile dintre populații să varieze - așa cum se întâmplă - după împrejurări locale, după puterea de expansiune , după tăria fiecăruia, cred că este o greșală pentru Statul nostru** și aici, d-le ministru [**Iamandi**] mă întorc și vă spun : **aș fi dorit să văd în acest an de zile un semn al unei politici**

demografice , duse de PNL, în diferite puncte, fie regiuni de graniță , fie orașe amenințate ale țării.

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Dobrogea, Cadrilaterul

-CCGiurescu : " Mă voi referi în special la un anumit ținut, la ținutul Dobrogei de astăzi, a Cadrilaterului, unde constat că s-a întrerupt o operă ce fusese preconizată și neglijată parțial de Ion Brătianu.

-G.Hogea (PNL -Caliacra) : Dle deputat , permiteți-mi o lămurire .Poate că sunteți rău informat .De la venirea noastră la guvern - și eu reprezint, alături de colegii mei, județul Caliacra - am adus cel puțin 1.000 de familii ,respectiv 3-4.000 de suflete românești, în județul Caliacra ; am definitivat cca 4-5.000 de suflete , care aveau situația nesigură acolo. Toate aceste lucruri, le-am făcut acolo. Le-am dat în această toamnă semințe, să-și poată însămânța lanurile lor. Le-am făcut 15 localuri de școală ,unde fiii coloniștilor vor putea duce mai departe cultura românească.

În afară de acești cetățeni români, sunt frați aromâni, care, din imposibilitate de drept, nu puteau stăpâni proprietățile rurale, de oarece nu aveau cetățenia română...

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Români peste hotare ...

-Giurescu : Dle coleg, cunosc situația . Dvs vă referiți la elementul existent în Cadrilater. Eu vă întreb, însă, de ce nu se continuă procesul acesta de colonizare ? Nu am să fac injuria de a socoti cele afirmate de coleg că sunt neadevărate .Dar l-aș întreba să ne spună unde s-au adus cele 4.000 de elemente,din afara hotarelor ?

-Hogea: Cum , din afara hotarelor ?!

-Giurescu : Eu nu vorbesc de colonizarea din lăuntru hotarelor.Eu întreb de ce nu se continuă procesul de aducere a elementului macedonean , care piere în Macedonia , când la noi ar putea să fie plasat ?

-Hogea : Cum o să aduceți aceste elemente la Tg.Mureș și la Brașov ?

-Giurescu : Iată cum , d-le coleg, poate nu cunoști elemente de geografie și de istorie...Există încă 400.000 de suflete aromânești în Macedonia,în Albania, în Grecia, care , cu siguranță matematică, vor dispăre , într-un timp mai mult sau mai puțin îndelungat .

Nu pot să precizez când se va termina acest proces de dispariție a elementului românesc. Însă un lucru este cert : dacă cercetăm în lumina timpului, vom vedea că acest element scade din zi în zi.

Dacă noi nu aducem acest element aromânesc aici la noi, și nu colonizăm cu el, cum spuneți dvs Brașovul, Mediașul, Clujul, Oradea-Mare, Aradul, și toate orașele din Moldova, acest element va pieri.

-Hogea : Dar ei nu se vor duce acolo !

-Giurescu : Aflați d-le coleg că multe din orașele ungurești și orașele austriace au fost colonizate , în veacurile al 18-lea și al 19-lea, cu coloniști aromâni , aduși din Turcia. Citează din enciclopedia maghiară , despre bancherul Sina și despre coloniile de aromâni din toată Ungaria. În 1782, împăratul a decorat pe Jefarovici ,pentru marele merit de a fi adus 500 de familii macedonene - cu titlul de " grecești" - și le-a așezat în centrele ungurești , care nu aveau o burghezie din cauza stăpânirii turcești...Ar trebui să se gândească la Șaguna,la Gojdu, acel mare filantrop , de pe urma căruia statul român are astăzi o avere de câteva sute de milioane ...

Dacă v-ați fi referit la tot acel element aromânesc din Serbia, care a creat o parte din burghezia sârbească - și nu o spun eu, o spune învățatul sârb Popovici , în lucrarea lui "Despre tântari " , în care arată că elementele burgheziei din Serbia, este în mare parte aromânesc - veți vedea câtă dreptate am când spun , că se impune o politică de Stat , pentru a se coloniza cu aceste elemente întreprinzătoare , cu aceste elemente comerciale și industriale - având deci tocmai însușirea care ne lipsește nouă , în parte, din nefericire , acest spirit întreprinzător - pentru a coloniza , zic , târgurile și orașele în care noi suntem în

minoritate " (aplauze)
Giurescu / 12 dec.'34

▣ Primatul ideii naționale

▣ Burghezie românească !

" Aceasta înseamnă politică de stat, conștientă, atunci când există în adevăr, **primatul ideii naționale** .Eu nu înțeleg ca formula aceasta , a ideii de **Stat național**, să fie vânturată numai ca o formulă patriotică, în împrejurări solemne .Eu înțeleg ca , **din această idee , să decurgă consecințe de ordin practic, aplicate stăruitor, pe termen lung, indiferent de partidele care se perindă la cârma țării .** (aplauze)

Aceasta nu este o problemă național-liberală, sau național-țărănistă, sau o problemă a altor partide : **este o problemă de securitate a elementului burghez român.**

" Întreb : **are cineva interes, în Statul național unitar, să împiedice întărirea burgheziei românești ? Pentru ce nu se lasă și nu se încurajează venirea elementelor aromânești ? Pentru ce se pun piedici , chiar în cazuri strigătoare , când este o neapărată necesitate , pentru anumite persoane , de a veni în țară ?**

" Eu nu înțeleg **ce interes avem noi să nu creem o burghezie românească , cu aceste elemente** care au dovedit ce pot în materie economică și financiară. Nu este o improvizație ! Aceste **elemente sunt verificate timp de 200 de ani !** Are statul român motive să se dispenseze de ele ? S-o știm atunci ! S-o spună pe față !

CC Giurescu - Eug.Titeanu / 12 dec.'34

▣ Naționalism economic.

▣ Legea protecției muncii naționale

Trece la chestiunea **protecției muncii naționale** și este mulțumit că pe banca ministerială este ministrul Titeanu , raportorul acelei importante legi.

Citează masiv din **interpelarea lui Titeanu** adresată guvernului,...*privind măsurile ce le va lua față de amenințarea de desnaționalizare a orașelor ,... privind protejarea muncii naționale , în special a elementului românesc...acțiunea legislativă preconizată...reșezarea acțiunii guvernului pe linia națională ... ritmul firesc al concepțiunilor liberale... care rămân , prioritar , naționale...* Îl felicită pentru frumusețea acelor formule , care subliniau primatul ideii naționale .

Dar aceasta este teorie ! Legea a fost publicată în Monitorul Oficial din 16 iulie 1934. Au trecut 5 luni , și Regulamentul la lege **nu este încă făcut !** Care este rațiunea pentru care, în calitate ce o are în guvern, nu a stăruit pentru aplicarea legii ?

Cunoaște o anumită **campanie de presă străină , ca această lege să nu se aplice**,dar , oare , **guvernul lucrează după indicațiuni străine ?!**

-Eugen Titeanu (subsecretar de stat la Interne) :

Mulțumește lui Giurescu pentru citatele și aprecierile date ; a ținut acea interpelare , conexată cu cea a lui Goga, iar după câteva luni, a devenit raportorul acelei legi. Camera a dezbătut-o , a votat-o ...

Regulamentul este gata, Regulamentul există. Dacă a ținut 5 luni elaborarea lui, este pentru că el **a fost dificil de realizat [explică dificultățile]** Să nu se ignore faptul că 5 ani a fost o "eclipsă de guvernare " ;

De când PNL a venit la guvernare, a continuat politica lui Ionel Brătianu...

Giurăscu - Iamandi / 12 dec.'34

▣ Politica de Stat a PNL polemică înveninată

▣ Tradiție și continuitate.

[LD : polemică provocată de Giurăscu , este adevărat . O căuta cu lumânarea de când a început discursul. Titeanu nu a căzut în capcană. Iamandi , însă , nu se poate abține și face, din

nou, discurs în discurs. În polemică , se delimitează explicit fixarea " paternității" georgiste ,la propriu și politic, care **renegă pe Vintilă Brătianu , IGDuca și Gh.Tătărăscu , cronicizând ruptura din 1930 ,** din orgoliu și ambiție. De asemenea, se afirmă fără echivocuri , **vinovăția georgiștilor** în crearea atmosferei morbide care a dus la **asasinarea lui Duca.]**

-Giurăscu : Dle președinte sunt mulțumit de această **declarațiune a d-lui Titeanu ,** în partea ei finală, fiindcă îmi dovedește că , în adevăr, **și d-sa crede hotărât că această politică începe de la ICBrătianu, că , în materie de politică națională , tot acolo trebuie să ne îndreptăm.** Spun aceasta fiind că anumite **manifestațiuni** din ultimul timp , îmi dădeau mie impresiunea că **politica PNL nu mai începe de la Ion I.C.Brătianu , ci ceva mai dincoace.**

-Iamandi : Dvs ați făcut o anumită insinuare ...

-Giurescu : Nu o mică insinuare ...

-Iamandi : O mare insinuare ...

-Giurescu : Nu am făcut nici o insinuare , am spus-o deadreptul .Mie nu-mi place să umblu cu insinuări .

-Iamandi : **Politica noastră de Stat** nu începe de la Ion ICBrătianu , ci **începe cu Ion Brătianu ,** care a făcut **războiul independenței și Regatul .**Această politică a fost **continuată decenii dearândul de PNL, sub conducerea tuturor bărbatilor politici** al căror nume îl cunoașteți.

De la 1927 și până astăzi, să-mi dați voie să protestez cu toată hotărârea împotriva afirmațiunii dvs că PNL s-ar fi găsit în carență față de ideea națională și că succesorul lui IICBrătianu, Vintilă Brătianu, și succesorul lui Vintilă Brătianu, Ion Duca , ar fi fost în afară de tradiția naționalistă, naționalistă, de sigur, însă, reală și serioasă, lipsită de demagogie și de accente , care să ne ducă la acțiuni nesocotite.

Protestez împotriva afirmațiunilor dvs. că, din acest punct de privire, **noi ne-am fi găsit în afară de tradiția istorică și de interesele permanente ale acestei țări, pe care PNL le-a apărât întotdeauna.**(**aplauze prelungite la majorități**)

Complicitatea cu Garda de Fier...

" Dvs , dle Giurescu - deși eu nu vreau să înveninez discuțiunea - sunt obligat însă să vă spun că am impresia că încercați să **repetăți articolele ce s-au scris** în ziarul dvs "**Mișcarea**" , în timpul celor **45 de zile** scurse de la 15 noiembrie și până la 29 decembrie , **când s-a produs asasinarea lui Duca, articole care au contribuit** într-o măsură însemnată la **crearea atmosferei morbide , care a înarmat brațul ucigașului de la Sinaia .** (**aplauze la majorități ; proteste georgiști**)

Am să vă servesc documente de complicitatea în această direcțiune. mai ales, d-ta dle Constantinescu -Bordeni să fii prudent ! (**întreruperi, zgomot**)

-N-Constantinescu -Bordeni : Dle ministru, vă rugăm să nu ne amenințați ! Iau act că ne provocați !

-Iamandi : Am să viu cu documente aici și am să vă dovedesc **tovărășia dvs electorală și politică cu Garda de Fier.** (**întreruperi, zgomot**) Este păcat de înălțimea cuvântării dvs , d-le Giurescu, pe care o coborâți prin asemenea insinuațiuni ... că, de la 1927 , **tradiția politică a PNL nu mai începe cu Ion I.C.Brătianu ...**

-CCGiurescu : Dați-mi voie să pun lucrurile la punct. Dacă m-ați cunoaște, ați ști că nu umblu cu insinuațiuni, când am ceva de spus , o spun răspicat și deadreptul. Prin temperament, nu umblu cu insinuațiuni. Așa dar, **când am făcut această afirmațiune**, mai întâi, ca să precizăm lucrurile, **nu mi-a trecut prin gând să contest patriotismul lui Vintilă Brătianu.**

-Iamandi : Ați mai făcut un pas, și v-ați oprit la Vintilă Brătianu, dar numele lui Ion Duca, acela nu vă convine, și de aceea , nu pomeniți de el.

Ei bine, noi aceasta nu o putem admite , pentru că **cel dintâi care a cunoscut pe Ion Duca și pe lângă care a lucrat 30 de ani, a fost Ion Brătianu, și atunci când Ion Brătianu vedea în Duca pe succesorul lui firesc la conducerea PNL ,n-aveți dvs dreptul, care , mă iertați -n-aveți cine știe ce legătură cu Partidul Liberal ...**

CCGiurescu - Vict.Iamandi / 12 dec.'34

▣ PNL1 - PNL2

▣ Colaborări și compromisuri

[LD : nu știu , între cei doi, care este mai afurisit, care este mai rău, mai cârcotaș. Nu mai știu nici care dintre ei avea dreptate. Știu un singur lucru : că ura lor este nestăpânită, că-și spun reciproc cele mai grave acuze , și că, **după 1938**, vor lucra în același front ! **Și că și Iamandi își va abandona partidul și pe Dinu Brătianu ,și Giurescu își va abandona partidul și pe Gh.Brătianu !**]

-**Vict.Iamandi** : ... eu cunosc educația dvs intelectuală , directivele care v-au condus pe dvs, acestea aparțin altei metode decât acelea a PNL - **n-aveți autoritatea să ne dați lecții asupra direcției pe care trebuie s-o urmăm și asupra felului în care noi înțelegem să aducem omagiu înaintașilor noștri .(aplauze prelungite la majorități)**

-**CCGiurescu** : Dle ministru, mă surprinde iritația dvs , iar pe de altă parte, mă surprinde că dvs cunoașteți așa de bine **structura și educația mea intelectuală. Eu credeam că atunci când cineva pășește hotărât într-un partid politic, când în fruntea acestui partid politic, se găsește Gheorghe Brătianu , când dovedește prin lupta electorală și politică pe teren și în Cameră, intrând în această Cameră ,d-le ministru - și dvs știți bine împrejurările în care am intrat - nu ca membru al unei majorități, ci luptând pentru acest scaun de deputat și câștigând în sânul PNL de sub președinția d-lui Gheorghe Brătianu , o anume situație, nu se pot face afirmări ca ale dvs .**

-**Vict.Iamandi** : Nu vreau să discut condițiunile în care v-ați ales.

-**CCGiurescu** : Țin să vă declar că **așteptăm cu cea mai vie curiozitate** documentele la care vă referiți și că **suntem gata să discutăm** oricând , cu oricine, în orice condiții , **acea colaborare** la care v-ați referit și am să vă demonstrez care a fost realitatea .Fixați dvs o oră și o zi pentru această chestiune .

-**Vict.Iamandi** : Am să vă dau răspunsul când voi vorbi la Mesaj .[---]

Garda de Fier...

De ce contestați dvs un adevăr pe care îl știe toată lumea ? Din cele **150.000 voturi** ,pe care le-ați întrunit la **alegerile din dec.'33** , cel puțin **50.000 au fost ale Gărzii de Fier**, care fusese dizolvată și din rândurile căreia s-a ridicat asasinul lui Duca ...

-**C.Zamfirescu** (georgist ?) : Și dvs ați primit 100.000 !

-**Iamandi** : Întreabă pe fratele d-tale la R.Sărat ...

-**Constantinescu -Bordeni** (georgist) : N-aș vrea să vă urez să aveți atâția adepți **câți membri ai Gărzii de Fier sunt la Prahova...**

-**Iamandi** : De ce ai scris **scrisoarea** aceea ?

-**Constantinescu -Bordeni** : Am să explic, nu te grăbi...

-**Iamandi** : Am să dau o lămurire mai precisă a afirmației că **Garda de Fier v-a votat** .Am să dau cazul d-lui **prof. Mehedinți** care s-a ales deputat la **Piatra Neamț**. În alegerile 1932

(guv.Vaida) , ați avut **1.800 voturi** , iar la alegerile'33 ... **4.300** ,într-un județ unde **erați inexistenți politicește** , județul în care , în '31 (guv.Iorga) **se alesese Corneliu Codreanu**.[---]

-**CCGiurescu** : "**Nu contestăm că voturi ale Gărzii de Fier au venit și pentru noi. Nu contestăm .(exclamații ...) Da ! Da !**

-**Vict.Iamandi** : Dle Giurescu , ați avut voturi ale Gărzii de Fier în alegeri, iar după alegeri , **prietenii dvs politici au asistat pe asasini până la Casație** , în toate împrejurările , nu din exercitarea unei simple profesii, ci **dintr-o tovărășie permanentă de convingeri** cu cei care **au asasinat pe IG Duca** la Sinaia. (**aplauze la majorități**) Sunteți singura grupare politică care ați dus până la capăt **complicitatea cu asininii "**

Dizolvarea Gărzii ...

-**CCGiurescu** :... Vă așteptăm să veniți cu documentele dvs[---] în momentul când **dvs ați dizolvat** , după părerea mea , **illegal**, ceea ce constituie un **primejdios precedent** pentru viața publică...

-**Vict.Iamandi** : D-ta spui ilegal . **Casația a spus că este legal**. Dacă ești mai presus decât forurile competente , ce să faci ! **Comisia** care a discutat asupra **legalității actului** nostru de guvernământ , de la 9 decembrie 1933 , a avut în fruntea ei pe unul dintre cei mai integri și **distinși magistrați** ai țării , pe d-l **Dimitrie Lupu**, președ. la Curtea de Casație . Această Comisie **a recunoscut valabilitatea și legalitatea** actului guvernamental.

-**Giurescu** : Este o chestiune **dacă va recunoaște și opinia publică** a țării .

-**Iamandi** : **Opinia publică** a țării, cea sănătoasă, **nu stă alături de asasini** .

-**Giurescu** : Dle ministru - și cu aceasta închei paranteza - **vreau să știu dacă dvs** ,în urma acestei dizolvări, **pe care mențin și susțin că a fost ilegală** , și vom vedea dacă și opinia publică și viitorul va avea aceeași opinie despre actul dvs.

-**Iamandi** : Bine, cel puțin , **că mărturișiți , care va fi evoluția viitoare a grupării** din care faceți parte dvs, ca **să știm și noi cu cine avem de-a-face** .

-**Giurescu** : Mă rog. **Nu ne supără nici amenințările**

-**Iamandi** : **Dvs ați călcat tradiția lui Ion Brătianu** și pretindeți că sunteți membru al PNL!

-**Giurescu** : Tocmai , pentru că știu ideile și tradiția lui Ion Brătianu , pot să spun că **Ion Brătianu** a făcut la 1848 **acțiune de revoluție** .

-**Iamandi** : Aceea era **revoluție pentru ideea de libertate** , și nu pentru asasinarea oamenilor cari apără libertățile publice .Regret că d-ta **te-ai coborât până acolo** , încât **să-l legi pe Ion Brătianu** , revoluționar în 1948, în numele ideii de libertate , **de asasinii lui Ion Duca și de prietenii asasinilor lui**.[---]

Mă mir că **dvs , ca istoric** , veniți și **dați asemenea interpretări unor acte istorice**, ca cel de la 1848 .

-**Giurescu** : Eu am vorbit de **dizolvare**, nu de asasinat !

-**Constantinescu -Bordeni** : Dl ministru **Iamandi este pornit împotriva noastră**. Mi-a spus mie, acum două zile, că **vrea să dea în noi la Mesaj...**

-**Iamandi** : Nu! Eu te-am prevenit și am spus că interesul dvs nu este să veniți cu chestiuni iritante la această tribună .Eu am avut un ton conciliant , v-am prevenit pe cale particulară. [---]

D-ta ești vechi liberal și erai în dizidență , în 1930, când s-a întâmplat defectiunea d-lui Gheorghe Brătianu . Te-ai dus la el numai pentru că **erai în conflict cu organizația de la Prahova, a d-lui Nicolaescu. Reia-ți locul în partid, și renunță la aventura în care te-ai angajat** . (aplauze la PNL-1 ; întreruperi la PNL - 2)

-**Constantinescu -Bordeni** : De câte ori ne atăcați, partidul nostru sporește. Continuați zi de zi atacurile. Opinia publică știe că **sunteți mic de statură , dar un vulcan de ură "** (aplauze la opoziție)

-**Iamandi** : **Ura și perfidia** s-o căutați în partidul dvs , sus de tot, **la acela care vă conduce** .Îl cunosc eu mai bine decât dvs. "

-**C.Giurescu** :... așteptăm pe dl Iamandi cu documentele și țin să fac următoarea declarație categorică , nu avem , în activitatea noastră politică, sub conducerea d-lui Gh.Brătianu, **nimic de ascuns , nimic de regretat** . Ca să se știe , odată pentru totdeauna. "

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Naționalism economic.

▣ Legea protecției muncii naționale

[**Revine la această problemă , după lunga polemică cu Iamandi .Se referă la industria legată de apărarea națională .Dă exemple. Seamănă cu tabelele lui Goga Să se vadă pe mâna cui este apărarea noastră națională !**]

/ Fabrica de produse explozibile - Făgăraș. Director -V.Smeu , român după nume , deși asta nu e o garanție ; Subdirector - Neuman , medicul fabricii, un sas ; Administrator șef - Kraft ; șef contabil -Fernengel ; alt contabil - Glanz ; intendent și magaziner - Schmidt Caroly (fost plutoner în armata austro-ungară, pantofar)

Apoi maiștri , muncitori specialiști ,în hale , la turbine : Toth Iozsef, Smett Rrno, Stoka Ianos,

-**Eug.Titeanu** : Aceasta este o fabrică de pulbere , legată strâns de industria națională. **Conform legii** , ea este **sub directul control al Ministerului Apărării Naționale și al Statului Major. Mai mult decât să dai în competență autorității militare calificate dreptul de a alege și de a respinge pe cineva**, cred că nu se poate face .**Aceasta este legea** pe care noi am adus-o , pe care noi **o aplicăm** , și de care **ne mândrim**.(**Vii aplauze**) Dvs știți **ce lupte au ieșit la acea lege** , și că partidul se poate mândri , și dați-i voie și **celui care vorbește în umbra acelei legi** , cu meritul redus, **să revendice și el o parte din merit , fiindcă , în definitiv, acea lege a ieșit dintr-o interpelare** , și comisia care mi-a făcut cinstea să mă aleagă raportor, **m-a ales** tocmai fiind că știa **concepțiunea mea de naționalism** totdeauna manifestat . (**vii aplauze**) [---]

când am spus : **reșezarea** Partidului Național -Liberal **pe linia națională** , eu am înțeles mai ales **o restabilire a fizionomiei naționale a partidului** , curățind zgura de calomnii , care s-a pus pe acest partid, nu de el, dar de adversari fără scrupul. **Raclarea acestei zgure de calomnii** , aceasta este operațiunea pe care înțelegem s-o facem, și **această operațiune** , pentru tot ce este conștiință românească onestă , **noi am făcut-o . "**

CCGiurescu - Eug.Titeanu - Vict. Iamandi / 12 dec.'34

▣ Răfuieli inter- libérale

▣ Nationalism ?! Antisemitism ?

[LD : Toată aceste **aluzii etniciste** , atunci când **se citau nume** , mie îmi sugerează **o străvezie ipocrizie xenofobă**, cu **accent antisemit**, pusă la bătaie, după împrejurări , ca la vânătoare : fiecare cu evreul lui compromițător ; fiecare cu un strigăt antisemit, cândva , în tinerețe ; fiecare cu un răboj . Scos la suprafață , după trebuință. Pe mine mă interesează această polemică doar pentru **datele biografice ale acestor liberali**. De data aceasta, **Titeanu**. Cum voi reuși eu din **atâtea cioburi** să le reconstitui **traectoria politică** ...este destul de greu. Oamenilor acestora **li s-a frânt cariera politică și viața , sub comuniști**, după care a urmat aproape **jumătate de secol de tăcere !]**

Eug.Titeanu : În ce privește **efectul de sedință pe care dvs l-ați încercat** citind numele **acestea străine** sau de rezonanță prea puțin românească, eu v-aș aminti un singur lucru , destul de dezagreabil pentru dvs .Vă intitulați " Partid Național Liberal" , **faceți aici etalaj de naționalism integral** și **desfășurați tricolorul** la această tribună , **vă pretindeți depozitarii exclusivi ai tradiției de demnitate liberală**, sunteți **exponenții celui mai intransigent naționalism** pe care îl **opuneți** , printr-o subtilă - și talmudică aș putea zice - perfidie , **atitudinii noastre ; dar , atunci când citați nume** , așa cum le citați , eu remarc un lucru :pentru **întâia oară în istoria PNL** , incluzând și toate dizidențele pe care le-a avut în trecut acest partid , în **presa grupării dvs își permite** , în pagina întâi a unui oficios , **să dea lecții de lialism , un publicist care semnează cu pseudonimul Sergiu Milorian !** Etnicismul acestui profesor de liberalism.vă rog să mi-l certificați dvs.; eu cred că **este de natura celui etnicism** pe care îl citați la industriile din Ardeal , când vorbești de **Neuman** .

Dvs , ca istoric , - și toți colegii dvs - când vă vedeți condamnați de a lua lecții de liberalism de la **Sergiu Milorian** , dați voie puținătății mele și umilului liberal , care sunt, și care am slujit și sub Ionel Brătianu, și sub Vintilă Brătianu , și sub regretatul Ion Duca , și sub al patrulea șef , Dinu Brătianu, să vă spun că **asa spectacol nu a văzut nici în instituțiile noastre și nici în presa liberală**, unde , totdeauna , **a existat un criteriu de selecțiune românească** . (**aplauze la majorități**)

-Constantinescu -Bordeni : aș vrea să știu **data când v-ați înscris în PNL** .

Eugen Titeanu , autobiografie ...

-Titeanu : Vă răspund imediat .Linia vieții mele politice este extrem de simplă.

Vă dau imediat și data și toată biografia politică. **Eram ziarist și publicist independent.**

Atitudinea mea era o **atitudine națională de dreapta** , de când am fost student. **Am ieșit din frământarea națională a Universităților**. Nici o dată n-am putut să cred că am găsit o mai justă și mai logică încadrare a politicii mele ideologice , decât **înscriindu-mă în PNL** . **M-am înscris în august 1926 , părăsind redacția ziarului naționalist de pe atunci, "Cuvântul "** . **Sunt 8 ani de atunci , în care am avut o singură atitudine !**

-Giurescu : v-ați înscris în 1926, când a plecat Ion Brătianu de la putere ...

-Titeanu : Eu m-am înscris în august' 26 , iar PNL a venit la putere în aug.'27 .

-Iamandi : DI Titeanu s-a înscris în PNL , în1926, când era în opoziție, deci are certificat bun !

-Bordeni : eu vreau să stabilesc o dată : vreau să știu dacă **d-l ministru Titeanu a făcut portretul lui Duca** , publicat în **" Cuvântul "** , înainte sau după înscrierea în partid ?

-Titeanu : Este foarte simplu. **Portretul regretatului Duca** a constituit , de fapt, **petiția mea de înscriere în PNL**, pentru că lui Duca îi plăcea literatura polemică și Duca este acela care , pe calea aceasta , **m-a cunoscut și m-a felicitat** .

Opt ani de atitudine invariabilă , îmi dau , cred, un drept la cetățenie în PNL. Dar mă întreb :

câți ani îi vor trebui d-lui Sergiu Milorian - profesorul dvs de liberalism - pentru a intra în **acel criteriu de selecțiune , pe bază de naționalism**, de care face caz dl prof.Giurescu ?! [---]
-CCGiurescu : eu îl cunosc pe dl Titeanu , mai dinainte , **din timpul studiilor la Paris**, și mă surprinde cum d-sa poate să ridice o asemenea chestiune .**Este primejdios**, d-le Titeanu, fiindcă **dvs faceți dintr-un salariat** al ziarului nostru, **un exponent** . Dați-mi voie să **nu primesc lecțiunea dvs** în această privință , fiind că aș fi mai în măsură să **vă fac eu proces,dacă m-aș referi** nu la un simplu salariat al unui ziar , ci **m-aș referi la senatori de ai dvs, care se numesc Bercovici , aidoma cu senatoriorii național- țărăniști care se numesc Zipstein.**
(**ilaritate, aplauze la majorități**)

-Vict.Iamndi : Dle Giurescu , pentru că **d-ta vorbești de senatorii noștri**, să-mi dai voie să întreb pe **șeful dvs de azi** , [**Gh.Brătianu**] pe vremea **când era simplu șef de organizațiune la Iași**, **câți evrei a pus** , în 1929, **pe lista pe care a prezentat-o în alegerile municipale de la Iași ?** Au fost , mi se pare , **vreo 12**. Nu numai atât , **dar a făcut un cartel cu Uniunea Evreilor Pământeni și cu alte asociațiuni evreești.**

Vedeți, eu cred că **v-ați schimbat părerile nu din convingere** , pentru că **și evreii , ca și ceilalți minoritari, sunt cetățeni români și trebuie să-i tratăm ca atare ."** [---]

-Eug.Titeanu : Dacă lui i se reproșează că este liberal doar de 8 ani , atunci ce să se spună de Giurescu care este liberal doar de 3 ani ?!

-CCGiurescu : Cei 3 ani de liberalism , în opoziție , în împrejurările în care a luptat , **fac cel puțin cât cei 8 ani ai lui Titeanu !** [---]

-Vict.Iamndi : Sunteți orice , afară de liberali !

-CCGiurescu : Viitorul va arăta aceasta ..

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Primatul ideii naționale

▣ Arcul de Triumf

Din p.d.v. al **primatului național** , al **ideii naționale**,cu titlu de **document caracteristic**, cu valoare simbolică ." Mă refer la **spectacolul degradant** pe care îl oferă tuturor românilor și mai cu seamă străinilor care trec prin Capitală, **acel nenorocit Arc de Trumf**, simbolul vistoriei , al mândriei noastre , al biruinței noastre asupra dușmanilor seculari.[-----] **nu intră în capul meu lucrul acesta** ca , pentru **Arcul de Triumf**,care simbolizează victoria armatei române , **nu s-a găsit** , dacă nu sub guvernele precedente , dar măcar sub ultima dvs guvernare, în anul de când sunteți la putere,**nenorocita sumă de 20 de milioane** , necesară ridicării Arcului de Triumf. **Nu înțeleg lucrul acesta** ;când se pot găsi în țara aceasta 30 de milioane ca să se ridice un cazinou la Mamaia , nu înțeleg cum **nu se pot găsi 20 de milioane** pentru terminarea **Arcului de Triumf**.

-Eug.Titeanu : sunteți greșit informat .Chestiunea s-a discutat în Consil.de miniștri. Există un fond de **6 milioane depus la BNR** ; s-a înființat o **Comisie specială** , sub președinția primului -ministru , cu miniștrii de Război și Interne.

-Giurescu : **Fondul acela este de pe vremea trecutei guvernări liberale** ; fusese inițiativa g-ralului Uică , ca armata să strângă acele fonduri. Acum s-a făcut o Comisie ! Este calea sigură de a se înmormânta chestiunea ! Trebuia să numiți un singur om , un ministru ... ca **să fim scutiți de spectacolul degradant** ca , după **16 ani de la victorie și 12 ani de la încoronarea Regelui Ferdinand**, să **contemplăm ruinele acestui monument hidos** , triumful lipsei de înțelegere, a lipsei de preocupare .

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Primatul ideii naționale

▣ Suport istoric.

[**LD : teribilă și lucidă premoniție la istoricul Giurescu !** Chiar dacă sub forma unor **întrebări retorice**, ele dau **un răspuns** la ceea ce se poate numi **lipsa de voință , de perseverență, de**

eficacitate a românilor ,de a consolida ceea ce au început sub asemenea auspicii favorabile, nu ?]

" În viața unui popor , ca și în viața unui individ, sunt anumite momente politice optime, sunt momente în care toate împrejurările concură pentru a crea o situație din cele mai favorabile , aceluia individ sau acelui popor. Ei bine, pentru poporul românesc , pot să spun că noi suntem în unul din acele momente politice optime. " Neamul nostru, în dezvoltarea lui istorică, a cunoscut două momente de acest fel .

Unul la 1300 , când adversarii noștri politici, ungurii și imperiul tătăresc erau la pământ și noi ne-am ridicat din mijlocul ruinelor celorlalți și am înfăptuit Statul Național al Munteniei și mai târziu al Moldovei.

Un al doilea moment optim , la 600 de ani după aceea, este în 1918.

" Printr-un concurs de împrejurări extraordinare , pe care eu nu mă sfiesc să-l calific dumnezeesc, pentru că el a întrecut chiar și previziunile cele mai optimiste ale noastre, care contam pe dărâmarea Austriei , dar nu și cu dărâmarea simultană a Rusiei , printr-un concurs de împrejurări excepțional, în 1918, toți adversarii Statului nostru au fost la pământ ; și Imperiul Austro-Ungar, și Imperiul Rusesc, și Bulgarii , au fost înfrânți , iar din mijlocul acestei înfrângeri , s-a încheiat făptura Statului Român , care trebuie să fie , așa cum scrie la Constituție, național și unitar , să n-o uităm.

" Ei bine, nu se știe cât va dura acest moment optim în viața națiunii noastre. Se poate întâmpla ca el să dureze mai mult și atunci să avem răgazul necesar pentru a face în tihnă și operațiunea de unificare , cum se spunea, și operațiunea de consolidare națională și de apărare demografică și să rezolvăm toate celelate probleme.

Dar eu vă întreb : cine ne dă garanția că va dura acest moment optim ?

De unde știm noi că mâine, poimaine , poate, nu cade iarăși trăznetul din senin , așa cum a căzut și altădată , în trecutul nostru ? Cine ne garantează că acest răgaz , pe care îl avem astăzi, va dura atât de mult , încât cu ritmul de astăzi , Statul Român, într-adevăr, să se consolideze și să se unifice ?

Vă dați seama dvs de imensa răspundere care va apăsa asupra generației de după război - și nu mă refer numai la guvernul dvs , ci la toate guvernele - dacă se va întâmpla o catastrofă , înainte ca noi să fim în măsură de a putea rezista materialmente și moralmente la orice încercare ? Ce se întâmplă dacă, mâine, poimaine, izbucnește războiul ? Vă dați dvs seama de imensa răspundere , în fața istoriei , a generațiilor care vor veni, a acestor conducători ?

Nimic mai primejdios! Îmi este groază când mă gândesc ce s-ar putea întâmpla cu Statul nostru , dacă , în felul cum suntem pregătiți astăzi , materialmente și legați moralmente, mâine ar izbucni războiul."

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ **Primatul ideii naționale**

▣ **Solidaritate națională !**

[LD : poate de bună și sinceră intenție a fost cuvântarea lui Giurescu ; dar nu-l poate absolve ... aversiunea și intoleranța față de PNL1. Omeneste vorbind , în cazul lui , poate fi vorba de faptul că intrat doar de 3 ani în PNL, era conștient că numai la georgiști putea să-și asigure o ascensiune notabilă.

Un argument la această ipoteză, a fost și faptul că ,numai peste alți 4ani, îl va părăsi pe Gh.Brătianu și se va pune la dispoziția lui Carol .În lumina ideilor avansate, însă, poate fi considerat un naționalist luminat , Preocupat doar de soarta țării, a unității și apărării ei.Pentru un istoric, acest lucru ar fi explicabil.]

" Vă rog să vă puneți o singură clipă această ipoteză [**a războiului**] și să vă dați seama din ce **fond adânc de îngrijorări** a ieșit cuvântarea aceluia care a avut cinstea să vă vorbească.

Ea nu a plecat, așa cum spuneam la început , **nici din considerațiuni meschine de partid**, nici din **considerațiuni personale**; eu n-am avut în vedere , atunci când am vorbit , **decât de interesele superioare și permanente** ale acestei țări, ale acestui neam, în fața cărora **trebuie**

să dispară tot ce ne separă , să nu rămâie decât tot ceea ce ne unește .[---]

" Am durerea să constat că, cel puțin pentru moment , nu există această integrare .

Dacă ea se va produce mâine, voi fi cel dintâi s-o recunosc.

Dar întrucât în momentul de față , nu există, declar că nu putem să ne asociem și să votăm acest Răspuns la Mesaj "

(aplauze la PNL -georgist) CCGiurescu / 12 dec.'34)

28.)Dezbatere în parlament : Destituirea lui Antonescu , cenzura , 14 dec.'34

(" Universul " , 16 dec.'34)

f.) George Brătianu / 15 dec.'34

▣ Declarație

Are de făcut următoarea declarație : **faptul în sine este foarte grav.**Nu se face fără motiv o schimbare atât de bruscă în conducerea MSt.M.

Ceea ce îndreptățește toate bănuielele este împiedicarea sistematică a oricărui comentariu și oricărei discuțiuni în presă și Parlament.

Mai există Constituție mai există Parlament ? De nu, spuneți-ne limpede să se știe.

Ce dedesubturi are desărcierea unui general dintr-o misiune așa de importantă , pentru ca ziarele să fie înăbușite și partidele împiedicate să ia cuvântul ?

Tara vrea să fie lămurită. Dar ea vrea să știe o dată, precis și limpede , pentru ce se mențin măsurile excepționale ?

Cenzura și starea de asediu le-ați introdus și în incinta Camerei ?

Pe cine acoperă cenzura ? Cui servește ea ?

La această întrebare **trebuie să răspundeți cât mai e timp,**

până ce țara nu va veni să vă constrângă și la răspuns și la răspunderi "

Gh.Brătianu / 14 dec.'34

29.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării , pe care o raportează la soluțiile avansate de partidele din opoziție.**

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Sistemul de partide .

▣ Partidele mici

Mici prin reprezentarea parlamentară și prin ecoul pe care-l au în masele populare .

" Partidele mici s-au desprins la noi **din cele două partide mari.**

Deci **au împrumutat ca doctrină**, în mare parte, **doctrina matcă.**

Este deci dificil sau poate inutil să fac o analiză specială pentru fiecare din ele , cu atât mai mult cu cât **o mare parte din formulele** care au fost determinate la această despărțire **s-au perimat în timp** și nu mai prezintă astăzi decât **un interes istoric.**[---]

PNL-geroigist ...

" Pe Partidul Georgist , pe care îl socotesc **un episod întunecat în istoria atât de luminoasă a**

Partidului Liberal (întreruperi, protestări la PNL-g) coroborat și cu faptul că

doctrina lor este pur și simplu doctrina noastră și care , lipsită în ultimul timp de altă țintă, **s-a menținut pe poziția ridicolă de gardian al doctrinei noastre** socotesc inutil să răpesc

atențiunea aceste Camere , ocupându-ne prea mult de el "

(**vii aplauze la PNL ; dezaprobări la PNL-g**)

C.Tătăranu / 17 dec.'34

30.) **Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD: discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi pune la zid PNL-georgist .

Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...

Reușește performanța ca , după un discurs amplu, presărat cu polemici și paranteze ,

să nu pomenească decât formal **numele lui Dinu Brătianu**, ca conducător al PNL

Sincer sau la fel de formal, Iamandi **preferă să invoce spiritul tutelar al lui IGDuca**

pe Tătărașcu îl apără de anume critici ;Doc.integral, **fișier PNL IX**

Consens parlamentar fără Gh.Brătianu Monarhie

Giurescu - Colonizări

PNL-georgist / gh.Brătianu -Iamandi / Gh.Brătianu -PNL / Brătianu -Restaurația

PNL-2 Carol II / Gh.Brătianu -Garda de Fier / PNL-2 = p.de escroci, impostori /

[-----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Consens parlamentar .**

▣ **Solidaritate guvernamentală**

Monarhie

[LD : plătește poliță grea lui Gh.Brătianu ; ignoră murmurul anticarlist dinspre PNTJ]_

" Din îndelungatele debateri ce s-au făcut asupra Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului, trebuie să constatăm , în primul rând , **călduroasa manifestare de devotament**

față de Coroană din partea tuturor aceluia care s-au perindat la această tribună.

A lipsit doar din această generală manifestație de **devotament și de încredere necondiționată**

față de Coroană , glasul grupării lui Gheorghe Brătianu ,

ai cărui exponenți la această tribună au socotit că este mai potrivit pentru atitudinea rectilinie pe care o urmează , **să nu-și îndeplinească această insignifiantă datorie.** [---]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Naționalism ▣ Naționalism exclusivist**

[LD : îl consider pe Iamandi un naționalist competent, lucid , echilibrat și optimist.

Argumentele lui sunt istorice , logice și de bun simț.

Pledoarile pentru îmbinarea naționalismului și toleranței.

Concluziile lui pot fi vulnerabile și subiective , numai privind aplicarea metodelor și supraestimarea calităților românilor, ca națiune creatoare de istorie.

Realizarea viziunii lui optimiste, presupunea timp, conjunctură, coerență și perseverență]

" Trăim sub **psihoza** , ceva mai redusă în momentul de față , a unui **naționalism exclusivist** , cu orice preț. **De doi ani** și mai bine, dar, în special, din **toamna aceasta**,

n-am auzit în această incintă , n-am încetat de a vedea, într-o **bună parte a presei**,

decât accentuându-se necesitatea unei urgente naționalizări în toate direcțiile.

" Am curajul de a spune că **nu vreau să mă număr printre cei ce concurează la bursa exclusivismului naționalist.**

Eu socot că întreaga noastră clasă conducătoare nu s-a găsit un singur moment în carență față de ideea de bază a Statului nostru , față de ideea națională .

Au putut fi **greșeli de metodă**, au putut fi **unele neglijențe** , au putut fi **unele omisiuni ; dar problema** , în întregul ei, **s-a găsit în permanență în atenția conducătorilor noștri.**

" S-a făcut în ultima vreme - la unii din interese politice - o exagerare voită ;

la alții s-a ajuns la un fel de confuziune ; s-a confundat criza economică , cu ravagiile pe care le-a făcut în toate direcțiile, cu criza de naționalism.

E adevărat că acum **ne găsim pe scoborâșul pantei** , în această direcție, **dar ,încă ne găsim pe această linie a concurenței în materie de naționalism**

Colonizarea ...

De pildă, printre altele, s-a adus în discuție **chestia colonizării** .

DI deputat **Giurescu** [**nu este prezent în incintă**] , **istoric, și zelos** în asigurarea unei **continuități a rasei noastre** în toate direcțiile teritoriului românesc, ne-a spus că sunt **în Macedonia 400.000 de macedo-români** ,care **așteaptă fie colonizați** pe cuprinsul țării, acolo unde este nevoie.

" Evident, toată lumea recunoaște și apreciază spiritul practic, hărnicia și vioiciunea impresionantă a românilor macedoneni. Avem în această privință o dovadă elocventă a rolului și activității pe care ei au desfășurat-o în Dobrogea.

Dar să vii și să propui în bloc o colonizare într-un an sau doi, **a unui număr atât de însemnat** și să faci din neîmplinirea acestui deziderat **o vină guvernului** care se găsește la cârma țării , **aceasta este nedrept.**

Pentru a se putea face **o largă colonizare**, trebuie îndeplinite neapărat **două condiții :**

întâi , să existe **posibilitatea de a-i așeza imediat** în anumite centre și

al doilea, centrele acelea **să nu dea naștere la complicații de ordin intern**, care ar putea să anuleze însăși importanța actului făcut .

În sfârșit, pentru efectuarea pe teren, trebuie ca **stația să aibă și mijloacele materiale necesare** , care s-ar ridica la **sute de milioane** și pe care **bugetul țării nu le poate acoperi.**" [---]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ Minoritățile

" S-a vorbit de **minorități** și de **politica Statului față de ele.**

Noi **nu trebuie să uităm** că avem în România **peste 4 milioane de minoritari** .

Aceștia reprezintă **o continuitate istorică** în unele părți ale țării și , din toate punctele de vedere, **se găsesc pe același plan de drepturi cetățenești cu noi.**

" Nu se poate preconiza o politică oficială de Stat împotriva a 4 milioane de oameni ."[---]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro '30 - '33

▣ PNL-georgist

▣ Iamandi - Gh.Brătianu

[LD : subiectiv, subiectiv ! O relație concurențială, minată de orgolii , transformată în ură personală. Cauză și efect - pe lângă alte considerente , printre care Carol II a avut rolul său al unui episod care a ținut pe Gh Brătianu despărțit de familia sa, de trunchiul liberal, 8 ani
Interesant este însă drumul : Iamandi se va rupe de acest trunchi , iar Brătianu își va relua locul Deocamdată, însă , suntem în 1934 și este clar că , între ei , nu este cale de împăcare
Parlamentul asistă la **o execuție moral-politică fără precedent** (comparabilă , poate cu cea făcută lui Stere) Și ce execuție ! Ceea ce nu știu eu este dacă acest moment ... nu constituie, în același timp, și convertirea lui Iamandi la ceea ce este clar că s-a format : grupul Tătărescu , împotriva lui Dinu Brătianu.]

Regretă că reprezentanții **grupării lui Gh Brătianu au părăsit incinta** .Este un sistem care **nu-i onorează** , dar se simte mândru că **prezența lui la tribună i-a determinat să plece...**

" E adevărat că eu **mă găsesc în luptă cu d-lor de la 1930.** Am dus lupta **întâi la Iași** unde, trebuie s-o spun sincer, rămăsesem în stradă **cu aproximativ 10% din membrii organizației liberale** , în fruntea căreia făcusem noi greșala de a-l aduce pe d-l **Gheorghe Brătianu.**

" Cu acei 10 % am pornit la acțiune și **am izbutit în câteva luni să dau ființă** , nu numai statură, dar **ființă reală organizației liberale de la Iași.** De atunci am dus lupta nu numai acolo, dar **în toate părțile țării.** La Iași am reușit să **mă aleg în opoziție de două ori** și să mă găsesc în toate domeniile de activitate politică din **însuși centrul de unde a pornit defecțiunea d-lui Brătianu**, totdeauna într-o **accentuată superioritate față de gruparea sa.**

" Nu poate fi vorba , așa dar, din partea mea de nici o considerațiune de interes personal care să-mi întunece obiectivitatea atunci când vorbesc de d.l George Brătianu.

De altfel, dacă nu **am fi provocați**, n-aș fi introdus în discuția la Mesaj, acest capitol dedicat

grupării d-lui Gh.Brătianu . Din 1931, în Parlament, nici o dată nu am vorbit despre el. Chestiunea au adus-o d-lor, cu **un pronunțat caracter personal**, coborându-se la **atacuri calomnioase și insultătoare** .

Constantinescu -Bordeni și-a transformat discursul într-o serie nesfârșită de trivialități și infamii la adresa primului ministru și a guvernului .

CCGiurescu , pe un ton mai civilizat dar perfid și plin de insinuări , a încercat să arate că PNL și-a părăsit tradiția liberală , pe chestiunea națională și politică ;că în această tradiție îl poate îngloba doar pe IC Brătianu și Vint.Brătianu ,refuzând să-l pomenească pe Duca ...

" Am înțeles atunci care sunt păreri d-sale și care este atitudinea grupării din care face parte)!.De altfel aceste păreri **concordă perfect cu apologia asasinării lui Duca** , pe care o făcuse în ziua de **30 decembrie** , în județul Putna ,când se găsea chiar la locuința șefului Gărzii de Fier de acolo.

D-lui Giurescu nu pot să-i acord nici un rol în raporturile sale cu PNL.

El este liberal de dată recentă ; ar putea să stea de vorbă, cel mult, cu Gh.Brătianu .

Dl Constantinescu - Bordeni , însă, a crezut de cuviință să-l acuze că este distrugătorul PNL- g , și că a intrat în guvern cu misiunea specială să le distrugă partidul !

Gh.Brătianu

" Țin să declar [.....] că nu am nimic de împărțit cu dl Gh.Brătianu și nu am nimic cu gruparea d-sale " [LD : ei, pe dracu !]

D-l Gh.Brătianu a plecat din PNL - am să arăt imediat de ce a plecat , pentru că trebuie să lămurim o dată această problemă aici, în Parlament - a plecat când a voit.

D-l Gh.Brătianu **dacă** dorește să se reîntoarcă , noi nu ne opunem.

Dar d-sa nu se poate reîntoarce cu pretențiunea de a trata de la forță la forță , pentru că noi nu-i recunoaștem d-sale nici un fel de forță și nici un fel de drept special. (aplauze la PNL)

" Situația mea față de dl Gh.Brătianu e limpede. N-am avut nici un fel de îngrijorare nici când mă găseam în opoziție, și trebuia să lupt cu d-sa , cu atât mai puțin pot să am astăzi un asemenea sentiment , când mă găsesc la guvern , ca biruitor prin propriile mele mijloace .

" L-am pus în inferioritate în alegerile din 1932 , când dl Armand Călinescu , factotul la Ministreul de Interne, i-a sprijinit oficial gruparea , dând-o drept adevăratul PNL,în locul nostru (ilaritate) Era și o necesitate a PNȚ ...

Armd.Călinescu : Te rog să observi că surâd ...

Iamandi : "Surâzi pentru că d-ta știi adevărul.

"Nu puteți nega că ați tratat cu d-l Gheorghe Brătianu .

"D-l Vaida a tratat cu d-l Gheorghe Brătianu o colaborare la guvern , dar neputându-se înțelege , l-au menajat și l-au sprijinit în alegerile generale din vara anului 1932.

Lupta electorală și lupta politică , **guvernul Vaida o dădea cu noi** și , dacă nu ar fi fost **vigilența d-lui Călinescu** ,nu se știe dacă național-țărăniștii obțineau cele 40%necesare pentru a dobândi majoritatea în Parlament.

S-a căutat a se provoca de către guv.Vaida o **diversiune** , mai ales la sate , prezentând atențiunii alegătorilor că noi eram arătați drept o cantitate neglijabilă.

Gh.Brătianu a avut 200.000 de voturi ...fiind transformat în "**coadă de topor**" în mâna PNȚ

Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro'30

▣ PNL și Restaurația

▣ Gh.Brătianu și Resataurația

" **Dacă** nu pleca din PNL și dacă rămânea , cum l-am sfătuit noi, și în special eu, în ziua de 11 iunie, și-ar fi ajuns țelul , dar dacă ar fi avut țeluri precise , așa cum spune d-sa : **reluarea raporturilor normale cu Coroana** .

Dar nu aceasta era era scopul pe care-l urmărea d-sa .

Reluarea raporturilor normale cu Coroana era numai pretextul acțiunii sale din iunie 1930

Telul urmărit de dl Gh.Brătianu era să ajungă șeful Partidului Liberal , la 30 și ceva de ani, fără ca nimic să-l îndreptățească pentru o asemenea situațiune.

IGDuca a stabilit atitudinea pe care a avut-o fiecare partid în problema Restaurației :

PNL a recunoscut restaurația mai târziu și a luat raporturile normale cu Coroana .

Cel mai mare merit pentru un om este de a **recunoaște greșelile** atunci când le face.

Firește că poate **era mai bine ca la 1930** să fi avut altă atitudine ,dar astăzi **chestiunea aparține istoriei**

"**DI Gheorghe Brătianu** însă, care era **nou nouț în scris în PNL** , **înscris abia în 1927**, după ce **a practicat exact aceeași poliică** pe care o făcuse Partidul Liberal, și vă dau un amănunt precis : **la 25 mai 1930 , cu 13 zile înainte de Restaurație**, a ținut **o întrunire la clubul liberal din Iași** , unde **ne-a cerut nouă și mi-a cerut și mie** , care eram vicepreședintele organizației , **să facem declarații categorice că vom urma direcțiunea partidului pe această chestiune**.

D-sa a vorbit , cu acel prilej, **mai hotărât ca orișicine** , în sensul vederilor conducerii partidului liberal, de pe atunci . Mai mult decât atât , **a împărțit și broșurile acelea** pe care le cunoașteți și **de care noi am fost acuzați** , și pe care , **recunoaștem**, că **le-am împărțit**.

Toate aceste manifestări nu l-au împiedicat pe **dl Gh Brătianu ca la 8 iunie să schimbe brusc o atitudine** . D-sa ce a urmărit ? **D-sa n-a urmărit decât un singur lucru :**

a urmărit răsturnarea de la șefia PNL a lui Vintilă Brătianu , înlăturarea succesiunii inevitabile a lui IGDuca și asigurarea conducerii în persoana sa.

D-lor deputați , **este ceva care mie îmi repugnă** oricât ar fi scoborât nivelul politic al țării noastre și **oricât de josnic ar fi năravurile** care ne stăpânesc , **îmi repugnă metoda.**

A pornit lupta împotriva lui Vintilă Brătianu . Pe atunci îl numea pe unchiul său :

Vintilă -bancar, Vintilo-falit, om sclerozat , incapabil să înțeleagă spiritul vremii etc etc;

iar **astăzi dl Gh.Brătianu** , pentru a găsi **o justificare în atitudinea sa diametral opusă** aceleia din 1930, **invocă memoria și tradiția pe care o reprezenta Vintilă Brătianu !**

De altfel, **Gh.Brătianu**, în zilele de frământări din iunie 1930, după ce **ne asigurase sub cuvânt de onoare că nu va întreprinde nici o acțiune care să zădărnicească reîntrarea sa în partid**, după ce **ne dăduse aceeași asigurare că nu se va duce la întrunirea** ce fusese convocată la **sala Frascati** pentru ziua de **15 iunie 1930**, de cei care se agitau atunci în jurul său, **a călcat în picioare toate angajamentele** ce și le luase față de noi **și s-a proclamat** , în fața agenților

electorali pe care îi pusese la dispoziție guvernul național-țărănesc și care alcătuiau majoritatea asistenței de la Frascati ... **șef al Partidului Național-Liberal.**

Acesta este dl Gh.Brătianu : una promite și alta face , și tot ce constituie activitatea sa politică de atunci și până astăzi, are același **caracter de nesinceritate și de contradicție.**

A avut prilejul să se reîntoarcă în partid , dar a refuzat.

D-sa nu vrea să se reîntoarcă decât în calitate de șef !

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

■ PNL-Carol II

■ Gh.Brătianu -Carol II

" **DI George Brătianu ne acuză** pe noi că suntem **slugarnici față de Coroană.**

În ce constă **slugărnicia noastră** ?

În faptul că ne-am declarat și **suntem leali față de Coroană** ?

În faptul că **slujim cu devotament și credință pe Rege** ?

Că suntem **apărătorii monarhiei** și că vedem în aceasta **garanția cea mai temeinică**

a consolidării și a dezvoltării statului nostru ?

Că de la 1930 și până astăzi n-am ieșit un singur moment de pe linia acestor comandamente în atitudinea noastră față de Coroană ? **Este aceasta slugărnicie** ?

)! " Dar care este atitudinea de astăzi a d-lui G.Brătianu față de Coroană ?

A precizat-o în **discursul de la Oradea Mare** - discurs ale cărui ecouri au ajuns

la această tribună - când **a declarat că dacă la 1930 a strigat < Trăiască Regele ! >** ,

astăzi trebuie să strige **< Deșteaptă-te Române ! >** .

)! " E de prisos să ne mai întrebăm ce se ascunde în dosul acestei formule.

De altfel, întreaga ținută a d-lui G.Brătianu în această privință ,

criticile aduse Coroanei în public, ale căror ecouri au ajuns în parlament, prin reprezentanții săi

, arată că, **după ce d-sa a șantajat , în 1930 , conducerea PNL ,**

astăzi sfârșește prin a șantaja Coroana " (**aplauze la PNL**)

▪ PNL- g = escroci, impostori

▪ Complicitatea partidelor adversare

Constantinescu -Bordeni s-a străduit să dovedească că **georgiștii nu sunt impostori, escroci politici**, cum au fost învinuiți. **Impostori** - i-a numit Dinu Brătianu , în 1932 ;

escroci - i-a numit conducerea PNL , pentru că **și-au însușit o firmă care nu le aparținea .**

În România , au mai fost dizidențe , dar nimeni n-a procedat ca Gh.Brătianu .

PSAurelian și-a numit dizidența sa gruparea "**Drapeliștilor**"

Take Ionescu și-a numit dizidența "**Partidul Conservator Democrat** "

Marghiloman și-a numit fracțiunea "**Partid Conservator Progresist** "

Nicolae Filipescu a rămas cu numele de "**Partid Conservator** "

Goga , plecând din PP, s-a numit "**P.N.Agrar**"

Gr.Iunian, plecând din PNȚ s-a numit "**P.Radical Țărănesc** "

dr.Lupu , când s-a rupt din PNȚ , și-a numit "**Partid Țărănesc**"

)) " Dar pretențiunile d.lui Gheorghe Brătianu de a reprezenta Partidul Liberal , pe ce se întemeiază ? Pe simplul fapt că d-sa este fiul lui Ion I.C.Brătianu ?

Să-mi dați voie să fiu foarte rezervat față de o asemenea justificare.

)) DI IGBrătianu , însă , are cutezanța de a ne contesta nouă tradiția Partidului Liberal.

A fost atăcat primul ministru, am fost atăcați, **noi, membrii guvernului** , în cinstea noastră personală, **am fost atăcați** în ce privește acțiunea pe care am defășurat-o în politica țării , recunoscută de toată lumea ca expresie categorică a calității noastre de vechi statornici ai Partidului Liberal.

)) " Nu vreau d-lor deputați , să fac personalități [?!] , dar în 1927, când dl Gh.Brătianu s-a înscris în PL , d-sa n-a invocat decât un singur lucru : numele pe care îl purta . Nu avea nici un fel de altă acțiune în urma sa.

Dacă d-sa , înscris în 1927, poate pretinde că numai în virtutea numelui reprezintă tradiția , fără ca prin faptele sale să fie de acord cu ceea ce reprezintă această tradiție și **acest nume ilustru** , atunci să ne dați voie

să repudiem cu toată indignarea această pretenție, care , în orice caz, **nu poate constitui o normă de conducere în viața politică a unui Stat democrat .**

(**aplauze puternice , strigăte de bravo la PNL**) Tradiție liberală la dl Gh.Brătianu ? Prin cine ? Câți din colaboratorii lui Ion Brătianu se găsesc lângă d-sa ?

)) Îi contestă lui Gh.Tătăreanu dreptul să revendice tradiția Partidului Liberal !

)) Îi contestă meritul și dreptul lui IGDuca de a deveni șef al PNL , îl consideră uzurpator, deși Ion Brătianu i-a recunoscut în permanență rolul de factor esențial în acțiunea de partid ; deși Vintilă Brătianu îi recunoscuse același rol ; deși Dinu Brătianu îl proclamase șef al PNL. Ceea ce e mai trist, însă , pentru moravurile noastre , e faptul că dl Gh.Brătianu

)) a găsit încurajări și din partea presei și din partea celorlalte partide , în promovarea ambițiilor și întregii sale acțiuni , izvorâtă dintr-un act de felonie, și sprijinită pe specularea unui nume și a titulaturii unui mare organism politic , însușită prin cea mai provocatoare uzurpație.

)) Pentru combinațiuni mărunte și pentru a se crea dificultăți Partidului Liberal, toți adversarii noștri n-au luat nici o atitudine în contra unor norme de ascensiune și de consacrare în viața publică, incompatibile cu un regim de democrație sănătoasă.

)) Datorită acestor moravuri și acestor practici politicianiste, dl Gheorghe Brătianu a ajuns în mâinile adversarilor noștri , un fel de instrument pe care îl utilizează în acțiunea pe care o întreprind împotriva noastră.

▣ Gh.Brătianu și Garda de Fier.

"Desigur, că eu n-am căderea de a face pronosticuri , dar socot că, mai ales , după rolul pe care l-au avut acea din gruparea d-sale,

!) în crearea atmosferei care a dus la asasinarea lui IG Duca,

rol care s-a dovedit în ședința de vineri [LD : Giurescu ?!]

prin recunoașterea fățișă a cartelului electoral cu Garda de Fier,

și , adaog, și a continuării relațiilor cu acea grupare teroristă ,

și, mai adaog, cu însușirea directivelor , atâtea câte sunt , ale acestei grupări de extremă dreapta , de o bună parte din reprezentanții grupării d-lui Gh.Brătianu ,

!) prăpastia dintre noi și d-sa a luat proporții considerabile.

Acea care au ascultat expunerea d-lui Giurescu , s-au putut convinge că nu e vorba de a introduce în mijlocul grupării d-lui Gheorghe Brătianu , câțiva membri ai Gărzii de Fier, ci era vorba de o orietare înspre țelurile urmărite de această grupare teroristă a însăși organizației georgiste .

" Cu aceste **impedimente de ordin moral**, cari rămân ca un permanent memento în conștiința fiecărui om cinstit, **cu actul de felonie** pe care l-a comis în 1930,

cu zigzagurile atitudinii de astăzi și cu atacurile josnice , pe care n-au îndrăznit să le schițeze nici adversarii cei mai înverșunați împotriva Partidului Liberal ,

nu se mai poate pune pentru noi chestiunea dacă între Partidul Liberal

și între **această grupare decăzută** de pe linia celei mai elementare îndatoriri morale ,

mai pot exista raporturi și dacă se mai poate sta de vorbă cu dumnealor "

(**aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNL**)

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

31.) Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) , 22 ian.'35

Al.Popescu -Necșești (PNL-1),. **CCGiurescu** (PNL-2) - **replică , intervenții**

(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[**LD : scandalul dinaintea sărbătorilor , continuă . Pe banca ministerială, nu mai era nimeni . Iamandi are avantajul de a dispune de tribuna parlamentului la discreție.**

Și-l folosește din plin. Înăltură, rând pe rând , toate acuzațiile ce i s-au adus.

Măhnit, jignit, dar ofensiv, Iamandi recapitulează , pe bază de documente,

aportul lui la lupta democratică și națională .

O face evocând momente semnificative, cu citări masive din discursurile proprii ,

încât, față de discursul din 17 dec. , acest nou discurs este și o autobiografie politică ,

și o trecere în revistă a concepției și realizărilor PNL în chestiunea națională.

În parlament sunt "detractorii" : Popescu-Necșești , CCGiurescu -

] Doc.integral - fișier PNL X

CCGiurescu :

/ Răspunderea lui Iamandi / Răspunderea guvernului /

/ Orașele din Ardeal / Românizarea orașelor /

/ " Continuitate istorică " la minorități ? ! / Singura continuitate : românească /

/Reacțiile Budapestei la discursul lui Iamandi /

/ " Psihoza naționalistă ? " Luptă națională ! /

CCGiurescu / replică la Victor Iamandi / 22 ian.'35

▣ Răspunderea lui Iamandi

▣ Răspunderea guvernului

LD : nenorocită misiune și-a asumat Giurescu și în cazul lui Duca , și în cazul lui Iamandi .

Va trebui să tratez aceste episoade în lumina întâmplărilor din 1933, din 1934 și din 1940.

Trebuie că ura lui Giurescu față de Iamandi a depășit animozitatea personală,

că el și-a avut partea lui de vină la prăpastia săpată între George Brătianu și ceilalți Brătieni,

că , de fapt, lui nu i-ar fi convenit revenirea în PNL , ș.a.,ș.a. Dar asta pentru 1934 !
Pentru că , **acești doi oameni, se vor despărți de partidele** pe care le susțin și apără în 1934,
și se vor alătura regimului carlist, pe care , amândoi, îl vor sluji cu abnegație.]

)! " Problema discutată depășește persoanele. Nu este vorba de **cazul Victor Iamandi, ci de un caz** , care, dacă situația continuă să rămână așa , cum este în momentul de față, **angajează întregul guvern și califică o directivă de guvernământ.**

)! " Nici prin gând nu ne-a trecut să punem la cale un asasinat moral - cum s-a exprimat dl Victor Iamandi - împotriva d-sale. **Dacă** lucrurile se vor termina , în cele din urmă, **prin scoaterea din viața publică a d-lui Iamandi, să se știe că vinovat nu este decât el însăși :< ale tale dintr-u ale tale ! >.**

)! Noi nu am făcut decât să relevăm și să comentăm o declarație nenorocită , care a fost rostită de la această tribună.

" Ascultam adineauri expunerea, așa de limpede și de convingătoare , în ce privește succesiunea textelor, cuprinzând declarațiunile d-lui Iamandi, și cred că pentru orice om de bună credință , s-a făcut dovada recunoașterii greșelii de către însuși cel ce o făptuise , pentru că filtrarea sau retușarea textului e concludentă.

)! " Problema însă, depășește persoana. Ea este în legătură cu una din **preocupările esențiale ale poporului nostru în momentul de față.** Așa îmi explic eu **răsunetul extraordinar** pe care l-a trezit în toate păturile opiniei publice.

)! Dacă ar fi fost vorba de-o chestiune personală, eu nu-mi explic cum oameni din partide politice diferite, cu profesii diferite, din diferite colțuri ale țării, să se unească într-un **imresionant acord pentru a vesteji aceste declarații.** "

[-----]

" Evident, nu-mi trece prin gând , să spun că **dl. Victor Iamandi a greșit cu voință și cu știință**

)! , fiindcă atunci faptul ar fi fost așa de grav, încât nu pe banca ministerială ar fi trebuit să stea, ci în fața plutonului de execuție. [!!!]

Pentru că, atunci când un ministru spune un asemenea lucru , conștient , cu știință, și voință, **el trădează interesele cele mai sfinte ale Nației.**

Așa că, dați-mi voie să spun, că nici nu se poate pune problema astfel.

Totuși, problema și în celălalt aspect, are o deosebită gravitate.

)! , Fiindcă, greșind în felul în care a greșit, aceasta nu înseamnă că trebuie absolvit ; aceasta poate constitui doar **o circumstanță atenuantă.**

Dacă îmi dați voie să caracterizez printr-un termen juridic ce a făcut dl Iamandi,

)! aș spune că fapta d-sale este o crimă prin imprudență.

" O pedeapsă trebuie să fie , pentru că ceea ce s-ar tolera , la urma urmei , unui particular, nu se poate tolera aceluia care are un rol calificat pe banca ministerială.

)! Faptul este cu atât mai grav, cu cât dl Victor Iamandi este în acest guvern

ministru al propagandei .Iată gravitatea problemei : d-sa este ministru al propagandei într-un Partid Național-Liberal.

[**citează din declarațiile contradictorii, divergente , ale lui Iamandi și Tătărescu , despre caracterul orașelor din Ardeal]**

)! Pe cine să credem, pe primul ministru sau pe dl Iamandi ?

[-----**orașele ardelenesti** -----]

Iată explicația pentru care **noi nu am putut să stăm în unele orașe [LD : Sic !]** și acest lucru îl știa și l-a spus și dl Iamandi.

)! Dar tocmai de aceea întreb, dacă se știau aceste lucruri, dacă dl Iamandi , în calitate de elev al lui Xenopol , cum spunea, și în calitate de profesor de istorie, știa că în Ardeal orașele nu au fost ale noastre [LD : Sic !] nu din vina noastră , ci fiindcă ni s-a interzis accesul [LD : Sic !]

, fiindcă am fost izgoniți și casele noastre arse [LD : Sic !] ,

)! trebuia oare, ca ministru al propagandei române, să facă o asemenea declarație ?

- **Iamandi : Eu nu sunt ministru al propagandei.** Nu sunt decât ministru fără portofoliu ;

- n-am nici o atribuție de propagandă .Vă rog să se ia act de acest lucru.
- **CCGiurescu** : S-a spus că aveți atribuții de propagandă.
 - **Iamandi** : N-am nici un fel de atribuție de propagandă.
Asta nu înseamnă că nu sunt conștient de drepturile națiunii mele.
 - **Giurescu** : Iau act cu satisfacție de această declarație, însă era mai bine să fi fost făcută la 17 decembrie. [----- **ecouri în presa maghiară** -----]
- CCGiurescu** / replică la Victor Iamandi / 22 ian.'35

▣ Naționalizarea orașelor .

" Este , așa dar , mai mult **decât o chestiune personală** , este o chestiune care **interesează întreaga politică a Statului** , într-un domeniu esențial , **în domeniul demografic** . !

(**aplauze la PNL-g**) " **Țin să aduc o rectificare** la spusele d-lui Victor Iamandi .
Îmi pare rău că d-sa , care a făcut studii istorice în tinerețe , nu a păstrat din această disciplină obiceiul de a cita exact , **de-a reproduce întocmai , pasagiile care se atribuie altor persoane** , pentru că **dacă făcea acest lucru** , nu putea **să-mi atribuie două declarațiuni pe care nu le-am făcut nici o dată , nici aici , nici în altă parte** .

!) " Eu nu am spus că trebuie să urmărim **naționalizarea orașelor și naționalizarea naționalităților** .Aceasta este expresiunea d-lui Iamandi.

Nu mi-a trecut prin cap să cer **românizarea celorlalte naționalități** de pe teritoriul românesc , pentru că știu din istorie că **acest lucru nu se face în chip violent** . [**LD : !? ?**]

" **Noi vom români**za pe cei care stau alături de noi , **dacă vom izbuti să-i atragem , să-i asimilăm prin prestigiul culturii noastre** , prin perfecțiunea **instituțiilor noastre** , prin **facilitățile pe care le vom acorda** vieții lor naționale , în limitele Statului național și în conformitate cu interesele lui .

" Prin urmare , **naționalizarea orașelor , da** ; o repet și o voi susține întotdeauna , este un imperativ categoric al politicii noastre în acest moment , pentru că **naționalizarea orașelor nu înseamnă decât o operă de reparație istorică** .Am fost jefuiți , acesta este cuvântul pe care îl spun

în calitate de profesor al Istoriei Românilor " (**aplauze la PNL-g**)

" Poporul românesc din Ardeal a fost depozat de anumite proprietăți , de anumite teritorii .

Când cerem naționalizarea orașelor , nu facem altceva decât **să cerem o operă de reparație istorică , o operă de dreptate istorică** ." [-----]

[**citează din declarațiile contradictorii , divergente , ale lui Iamandi și Tătărașcu , despre caracterul orașelor din Ardeal**]

!) Pe cine să credem , pe primul ministru sau pe dl Iamandi ?

[-----**diverse paranteze problematice** -----]

" Eu , dlor nu pun accentul pe problema personală .

!)Cred , totuși , că această problemă trebuie să-și găsească **o soluție politică** . Guvernul **dacă** găsește că este suficientă retractarea care s-a făcut , **îl privește** ; opinia publică , însă , **crede că greșelile făcute fără voință , trebuie plătite** . **Logic este ca dl Iamandi să plătească această greșală pe care a făcut-o**

Țara , pe deasupra noastră , și orice am crede noi , **țara va judeca** , iar **istoria va pune pe fiecare în adevărata lui lumină** " (**aplauze la PNL-g**)

CCGiurescu / replică la Victor Iamandi / 22 ian' 35

▣ Continuitate istorică la minorități ?!

▣ Singura continuitate istorică : cea românească

[LD sunt absolut **stupefiată vehemența lui Giurescu** , de **purecarea unor termeni**

din discursul lui Iamandi ,care vorbise de **continuitatea** ungarilor și sașilor , din unghiul vechimii așezării lor , ca populații ce nu puteau fi alungate

fără să conteste continuitatea și vechimea românilor .

Dar și mai **stupefiată** sunt de **lipsa de reacție a colegilor lui Iamandi** .

Să fi fost în locul lui îmi dădeam demisia și-i părăseam !]

" Vorbind de minoritățile etnice care reprezintă o continuitate istorică, în anumite porțiuni ale teritoriului național ... (**deputatul IGVântu întrerupe**)
D-le Vântu, d-ta ca om de cultură și profesor universitar , știi regulile metodei științifice.
Te rog ia textul și o să vezi că sunt cuvintele " continuitate istorică " .
Nu putem nega evidența . Cuvintele sunt tipărite .

)! Această afirmație a continuității istorice, este, în concepțiunea mea,
tot așa de gravă ca și afirmația cu orașele care nu ne-au aparținut nici o dată .
Continuitate istorică ? Apoi , d-lor deputați, **aceasta o susține și Budapesta !**
Ce facem noi în momentul de față ?
Căutăm să lămurim opinia publică din apusul Europei - care este infectată zilnic de veninul
distilat cu atâta măiestrie - căutăm să lămurim apusul asupra acestei grosolane erori,
și să stabilim că, în ceea ce privește continuitatea istorică, pe teritoriul românesc,
nu poate fi de cât una singură : a poporului nostru, a poporului Românesc !

Ungurii...

(**Aplauze**) **Toți ceilalți au venit mai târziu pe pământul pe care stau astăzi.**
Sunt fapte elementare : au venit ungurii la 896, iar în Ardeal la 1100 - 1200 .

Sașii ...

Au venit apoi sașii,)! dar nu așa cum afirmă dl Iamandi , care le mai face
un cadou de 200 de ani, în Ardeal, spunând că au venit în sec.al X-lea (**întreruperi)**
Mă iertați, d-lor, dar eu nu pot face un cadou de 200 de ani în favoarea elementului
săsesc , fiind că sașii nu au venit în sec. X sau XI.

Cele dintâi așezări de sași s-au făcut la mijlocul sec. al XII-lea ...

și având - mă grăbesc să adaog - tot respectul și pentru calitățile lor

de excelenți muncitori și pentru sentimentele de lealitate pe care le arată statului nostru
- ce o fi în cugetul lor eu nu pot să știu , și nici nu vreau să știu,
dar mă mulțumesc să constat că formal sunt leali -

)! totuși să nu mi se vorbească de continuitate istorică,
nici a elementului săsesc , nici a elementului unguresc în Ardeal.
Aici continuitatea istorică este numai a oropsiților de valahi,
a valahilor care au dus pe umerii lor , toată trufia și toată gloria și bogăția
grofilor de la Budapesta . (**aplauze)**

Noi am fost elementul de continuitate istorică în Ardeal.

Am fost buni de dus la luptă să murim, să muncim ca să ținem cu munca și cu sângele nostru
, fala, acea extraordinară fală, cu care se împodobește Regele de la Budapesta ,

)! declarând că valahii sunt servitorii prea plecați ai lui. " [-----]

" Am fost deposezați. S-a exercitat , în dauna poporului românesc din Ardeal,
un act de rapt. Să vă citez numai câteva texte :

Când Regele Andrei al II-lea dă sașilor , la 1224 , privilegiul,

celebru privilegiul Andreian, el spune că < vor avea dreptul

să utilizeze pădurea Valahilor și a Pecenegilor > [**LD : deci și pecenegii !**]

adică pădurea care era a noastră , o dă să se folosească de ea sașii.

Când în 1223, același rege dă mănăstirea Cârța , o serie de proprietăți ,

se spune textual , într-un document latin, că o moșie a fost luată de la Valahi :

teram exemptam de Blacși , adică a luat-o de la valahi și a dat-o mănăstirii.

Așa s-a petrecut peste tot în Ardeal.

- **Victor Iamandi** : **" Nici nu am spus "toate orașele " , și nici nu m-am ocupat pe larg de**
această chestie. Am spus "mai ales în Ardeal" , și nu am spus cuvântul " toate " .

De altfel, dacă v-aș da anumite declarații , făcute de anumiți oameni politici,

ați vedea că s-ar ajunge la lucruri foarte grave , și că există încă o categorie de

oameni politici în situațiunea de a fi tratați ca și mine , de " trădători" .

Cunosc cheștiunea foarte bine. Știu cum s-au dezvoltat și orașele din Ardeal,
știu unde au fost întâi românii , cunosc și cheștiunea târgurilor , cunosc totul.

" Vă declar încă o dată, de pe această bancă, că

)! mi s-a confundat o simplă constatare statistică ,

cu drepturile noastre de suveranitate asupra orașelor .

M-am explicat suficient și , dacă ar mai fi fost ședință și pe 19 decembrie, veneam și lămuram complet , încă de atunci, această chestiune.

Declar încă o dată, că **am fost victima unei mari nedreptăți** , făcută pe o chestiune , care este limpede și clard ovedită din toată activitatea mea, și din toate declarațiile mele.

(**aplauze la PNL**) Prin urmare, **nu mai stăruți**, pentru că **sunt de acord cu dvs** , **le știu toate** , și dacă doriți , **vă aduc și lucrările mele de seminar** , de pe vremea când eram student la litere, ca să vă arăt că am tratat această chestiune.
Am aici colegi, ca Cristea Dumitrescu ...

- **CCGiurescu** : Dle ministru, **vă cred, și vă rog să nu mai aduceți alte mărturii.**

[**LD.polemica continuă, mai intervine și Necșești, se dau în spectacol...penibil , penibil....**]

Giurescu continuă să citeze documente care atestau abuzurile față de români...]

Românii în orașe ...

lată explicația pentru care **noi nu am putut să stăm în unele orașe** [**LD : Sic !**]

și acest lucru îl știa și l-a spus și dl lamandi.

)! Dar tocmai de aceea întreb, dacă se știau aceste lucruri, dacă dl lamandi , în calitate de elev al lui Xenopol , cum spunea, și în calitate de profesor de istorie, știa că în Ardeal orașele nu au fost ale noastre [**LD : Sic !**] **nu din vina noastră , ci fiindcă ni s-a interzis accesul** [**LD : Sic !**]

, fiindcă am fost izgoniți și casele noastre arse [**LD : Sic !**] ,

)! trebuia oare, ca ministru al propagandei române, să facă o asemenea declarație ?

- **lamandi** : Eu nu sunt ministru al propagandei [-----]

CCGiurescu / replică la Victor lamandi / 22 ian.'35

Reacțiile Budapestei

[**LD : la acest capitol , Giurescu îl prinde în șah pe lamandi.**

Este adevărat că, în circumstanțele date, presa Budapestei a exploatat copios incidentul din Parlamentul român , pe subiectul minorităților din Ardeal.

Cu atât mai mult cu cât Ungaria fusese pusă la punct de Titulescu

Poate asta a și amplificat atât de grav învinovățirea lui lamandi ;

poate asta a determinat pe Tătărăscu să meargă la Cluj , pe 27 decembrie,

să țină acea întrunire națională . Indiferent de explicații, este clar că lamandi

devine victima unei campanii de presă concertată de " Universul" ;

că în spatele acțiunii s-au aflat și georgiștii ; că... unii au căzut în plasa " Universului " și că guvernul ... a ezitat să-l apere .]

" Ca să vedeți efectul acestei cuvântări a d-lui ministru lamandi, dați-mi voie

să vă citez un document. Am aici ziarul oficios al d-lui Tibor Eckhardt ,

reprezentantul oficial al Ungariei la Geneva. Ce spune " Magyaraszag" , acest ziar unguresc, care apare la Budapesta , în urma cuvântării d-lui ministru lamandi ?

)! Vă semnalez faptul că acest ziar nu a putut intra în țară .

- **lamandi** : Și voiți să-l popularizați dvs acum ?

- **Giurescu** : Nu ; dar adevărul trebuie spus.

- **lamandi** : **Dacă** nu ați vorbi dvs cum vorbiți și nu mi-ați pune în sarcină

intenții pe care nu le-am avut nici o dată, fiți sigur că nici acea gazetă ungurească nu ar scrie cum scrie (aplauze la majorități)

- **Giurescu** : Fraza scrisă de " Magyaraszag", din Budapesta , este scrisă înainte ca noi să fi pronunțat vreun cuvânt de la această tribună.

- **lamandi** : **)! Dar în ziarul " Universul" , a doua zi chiar, am fost făcut tovarășul acestui reprezentant al Ungariei la Geneva.**

- **Giurescu** : D-lor deputați, în această gazetă se arță că d-nii Maniu, Goga și Vaida-Voevod , **conducătorii valahi ai Ardealului ,)! au făcut comentarii inexacte , mincinoase , asupra discursului d-lui ministru lamandi .**

Se comentează, apoi , **politica națională , din trecut, a PNL, și în special un discurs**

al lui **Ionel Brătianu** , ținut la Sf. Gheorghe, pe care îl denunță **Europei ca de rea credință**

-)!** și se ajunge la concluziunea că singurul om politic corect al nostru este d-l Iamandi.
- **Iamandi :** Credeți că mă onorează pe mine asemenea recunoașteri , d-le Giurescu ?
 - **CCGiurescu :** Tocmai ; sunt sigur că le disprețuiți . Dar nu este mai puțin semnificativ că, în urma unui discurs al dvs, **)!**s-au putut scrie asemenea lucruri în presa din Budapesta
 - **Iamandi :** După ziarul " *Universul* " ...
 - **Giurescu :** **)!** După câte știu eu, nici dl Vaida, nici dl Goga, nici dl Maniu, nici dl Lupaș, nici profesorii de la cele patru Universități, nu sunt în slujba " *Universului* "
 - **Al.Popescu -Necșești :** Dar cu toții sunt în slujba unei idei mari .
 - **NCPopescu :** **)!** Au citit declarațiunile așa cum au fost redate de ziarul " *Universul* "
)! dar nici unul din d-niile lor, n-au fost aici de față . "
 - **CCGiurescu :** " D-lor , eu voi încheia , pentru că în ceea ce privește fondul chestiunii, dl Victor Iamandi a arătat că a fost o inadvertență .
Noi luăm act de această declarație a d-sale.
-)!** Noi considerăm , totuși , că asemenea inadvertențe nu trebuie să aibă loc de pe banca ministerială , pentru că , oricât s-ar retracta , oricât s-ar explica , aceste declarațiuni vor rămâne și vor fi folosite întotdeauna și poate în momente deosebit de critice pentru poporul nostru, de către adversarii noștri milenari .
Vor veni și de la Geneva ; vor veni de oriunde din Europa apuseană , în presa rothermezigă , în presa italiană , și vor specula aceste declarațiuni "
(aplauze PNL-g și LANC)
- CCGiurescu** / replică la Victor Iamandi / 22 ian.'35

■ Psihoza naționalistă ?

Giurescu : Dl Iamandi a amintit de **psihoza naționalismului**.

Iamandi : Excese ale naționalismului, asta am înțeles . Am vorbit o iarnă întreagă în această Cameră , când am răspuns tuturor acelor care apărau pe asasinii lui Duca, și am combătut această " **psihoză naționalistă** " .La aceasta m-am referit .

- **Giurescu :** **)!** Psihoza naționalismului? Ei bine, d-lor , - să nu facem diversiuni - cuvântul acesta de " **psihoză** " este nefericit întrebuințat.
- **Iamandi :** Credeți dvs că m-am referit la dvs și la toți aceia care au răspundere și conștiință a datoriei lor către țară ? Dvs știți bine cine face parte din această categorie de oameni , care intră în caracteristica pe care am dat-o de " psihoză a naționalismului " Duca a fost asasinat din cauza acestei " psihoze " ...
- **Giurescu :** N-am să fac d-lui Iamandi imputarea că d-sa caută o diversiune .

Noi considerăm termenul greșit . Nu este o psihoză a naționalismului , în momentul de față este începutul unei manifestări a naționalismului românesc , de pretutindeni . Este începutul **naționalismului românesc** în forma lui deplin , cuprinzând pe **Românii din toate părțile locuite de ei** . (aplauze PNL-g și LANC)

Pentru prima oară , se dă posibilitatea acestui popor, să-și exprime hotărât dorințele și tendințele lui . Acum suntem în pozițiunea de a o face . [-----]

Până acum am trăit prea multă vreme sub acea pătură de care vorbea genialul Eminescu , sub pătura suprapusă . **)!** Toate scursorile veneau la noi și , în împrejurări foarte tulburi, puteau să se ridice deasupra . Poporul adevărat , poporul românesc, de desubtul păturii aceleia suprapuse , astăzi capătă conștiința de sine și cere dreptul la viață [-----]
Este un fenomen de proporții mult mai mari , de o rezonanță mult mai adâncă, este un fenomen care cuprinde tot poporul nostru, și-și găsește exprimarea până în cele mai ascunse sate din fundul munților .

)! Cercetați dvs manifestări ale acestei " **psihoze naționaliste** " , cum se spune.

Eu le-am văzut în cele mai umile cătune din Transilvania, din Dobrogea, din Basarabia.

Este începutul marelui mișcări spirituale , care va da posibilitatea poporului nostru să ajungă la o manifestare desăvârșită în toate domeniile , și ale civilizației și culturii.

Încă o dată, nu este vorba de o problemă personală, de oameni cu talent sau fără, cu consecvență sau fără, **interesează ideile și interesează națiunea, această realitate superioară** în slujba căreia trebuie să ne punem

Aşa dar , d-lor, **nu chestiunea lamndi ci chestiunea politicii Statului Român** ,
în problema demografică, **în problema naţionalismului** care era caracterizată
prin **cuvântul " psihoză"** , aceasta este **preocuparea de căpetenie**.

Dacă s-a dat atâta amploare declaraţiunilor d-lui lamandi,
s-a dat fiindcă ele ating această problemă fundamentală. [-----]

Eu sunt preocupat de această problemă care nu se rezolvă pe partide politice ,
fiindcă este a noastră, a tuturor .

)! Noi ne mâncăm între noi şi alături, peste graniţă, adversarii noştri se întăresc.
(aplauze) **Măine,d-lor, când va sosi un ceas greu pentru noi - fiindcă sunt naivi**
sau de rea credinţă cei care cred că pacea va putea să dureze la infinit - mâine
nu va interesa cine a spus cutare sau cutare cuvânt,
ci va interesa cum se va prezenta poporul românesc
sub raportul moral şi material în acel moment.

" Eu , dlor nu pun accentul pe problema personală.

)!Cred , totuşi, că această problemă trebuie să-şi găsească o soluţie politică .
Guvnul dacă găseşte că este suficientă retractarea care s-a făcut, îl priveşte ;
opinia publică, însă, crede că greşelile făcute fără voinţă , trebuie plătite .
Logic este ca dl lamnadi să plătească această greşală pe care a făcut-o
Țara , pe deasupra noastră, şi orice am crede noi, țara va judeca ,
iar istoria va pune pe fiecare în adevărata lui lumină " (aplauze la PNL-g)

CCGiurescu / 22 ian.'35

32.) Eug. Titeanu (subs.de Stat Interne): problema macedoneană , 12 febr.'34

Răspuns la comunicarea - întrebare **Gh.Brătianu** ;

b) Gh.Brătianu - replică la răspuns.

c) N.Batzaria - intervenţie.

d) Titeanu - contra-replici

(DAD, MO 34, şed. din 12 febr.'34 , p. 821- 825)

[LD : Titeanu era cam de aceeaşi vârstă cu Gh.Brătianu ; se întâlniseră prin familie,
în studenţie, împărtaşiseră frământările din universităţile de după război,
făcând parte dintr-o generaţie cu mare sensibilitate românească .

Polemica pe tema macedoneilor, un pretext în plus de discordie PNL1-PNL-2,
de a face "valuri " pe teme naţionaliste .]

Doc. integral la fişier Români peste hotare

Titeanu

/ Răspuns la comunicarea lui Gh.Brătianu /

/ Tradiţia PNL în chestiunea macedoneană /

/ Problema macedoneană : Raportul GhFotino /

/ Incidentul de la Giurgiu (ian.'35)

/ Legislaţia privind macedonenii / legea încetăţenirii în masă - Gh.Fotino /

/ Guvernul Tătărescu şi-a făcut datoria /

Gh.Brătianu

/ Nemulţumit derăspunsul lui Titeanu /

/ Politica PNL, a lui I.Brătianu- 1927 /

Titeanu

/ Contrareplică lui Gh.Brătianu : meritele lui Duca şi Tătărescu /

33.a) Eug.Titeanu /

Într-o şedinţă a Camerei, **George Brătianu** a adus în discuţiune ,
sub forma **semnalării unui incident** ,[**Giurgiu, 4 ian.'35**]

întreaga chestiune a **politicii guvernamentale faţă de problema macedoneană**
şi faţă de **problema colonizării noastre româno-macedonene .**

)! Incidentul ridicat de d-sa , se referă la un grup de aromâni , originali din Giumaia,

cari ar fi fost respinși , fără motiv , după d-sa , și predați autorităților bulgare .

A răspuns atunci că nu cunoaște incidentul, dar că se va interesa.

)! " În adevăr , **speța semnalată de d-sa** , așa cum a fost semnalată,
pur și simplu, nu există !

Eug.Titeanu / 12 febr.'35

▣ Tradiția PNL în problema macedoneană

Comunicarea d-lui George Brătianu , trecea de semnalarea incidentului de la Giurgiu, fiind transformată într-un proces general al politicii noastre de guvernământ față de problema atât de gingașă a **românilor macedoneni** ,îmi voi îngădui să vin în fața Camerei cu toate datele , cu tot ce a făcut acest guvern într-un an , pentru frații noștri de sânge , macedoneni .

Tot ce am făcut pe planul administrativ, tot ce am făcut pe planul cultural și tot ce am făcut pe planul de legiferare , aceasta pentru a arăta tuturor acelor care sunt de bună credință că politică de guvern, expresiunea credincioasă a Partidului ,

)! **nu poate în nici un moment să se abată de la o tradiție stabilită** , și că tradiția noastră de ieri , **corespunde deplin acțiunii noastre de astăzi.**

" Noi nu ne-am abătut nici un moment de la linia stabilită de Ionel Brătianu .

Mai mult decât atât, în acest domeniu al politicii macedonene , politica lui Ionel Brătianu , a avut o falangă de inițiatori : această falangă de întemeietori și falanga de pionieri

)! , **se găsește azi în rândurile noastre , nu în a d-lor. "** [-----]

- Gh.Brătianu : Trebuie să am răbdare , dle Titeanu, ca să vă ascult ..

- Titeanu : Vă enervează statisticile... [LD : urmează o tachinărie penibilă]

)! Dvs , d-le Brătianu, care din ce în ce mergeți spre căile tacticii politice

care nu are decât un singur nume, acela al clandestinismului politic,

înțeleg foarte bine **ce tentative de recrutare [LD : aluzie la legionari ?]** faceți dvs când ridicați - așa cum ridicați - aceste chestiuni delicate pentru ordinea publică. [-----]

Eug.Titeanu / 12 febr.'35

▣ Legislația pentru macedoneni.

Macedonenii aveau o situație de fapt, fără să aibă și o situație de drept. [-----]

Această anomalie juridică care făcea fragilă situația lor de drept,

am curmat-o printr-o **lege din inițiativă parlamentară** ,

pentru încetățenirea în masă a macedonenilor

al cărui merit revine d-lui George Fotino , majorităților care au votat-o și guvernului care și-a însușit-o.)! Pe această lege **nu există semnătura nici unui georgist !**

- CCGiurescu : Ni s-a cerut și n-am iscatit ? Fiți de bună credință !

)! **Ați ținut această lege în secret** ,ca noi să nu aflăm nimic. Aceasta este realitatea .

[LD: felul cum prezintă Titeanu semnătura lui Grigore Duca , pe legea de încetățenire a macedonenilor.... mi se pare o speculație politică jenantă .

Cu atât mai mult cu cât i se ceruse să nu facă această indiscreție.

Chiar dacă asasinii lui Duca, Caranica și Belimace, erau macedoneni....]

Eug.Titeanu : Parcurgând aceste **semnături** de sub proiectul de lege ,

am găsit una pe care am fost rugat să nu o aduc aici în discuțiune ,

dintr-un sentiment de eleganță foarte omenească , dar vă rog să mă credeți

că-mi e imposibil , căci nu pot diminua nici valoarea umană ,

nici valoarea dramatică a acestei adeziuni prin tăcere.

Între semnăturile proiectului pentru încetățenirea în masă a macedonenilor ,

figurează **semnătura lui Grigore Duca** , fratele lui Ion Duca,

această semnătură **are și valoarea creștinească a unei iertări** ,

și mai ales **bărbăteasca hotărâre de a nu face injuste generalizări .**

Dar odată cu **absența semnăturilor dvs** pe acest proiect,

este bine să se știe că **semnătura semnificativă a fratelui lui Ion Duca**

figurează aici, la loc de cinste . (**aplauze la majorități.**)

- CCGiurescu : Nu ești deloc de bună credință .

Nici nu ni s-a prezentat proiectul. [-----]
Eug.Titeanu / 12 febr.'35

▣ Guvernul și-a făcut datoria.

" Iată răspunsul guvernului .Este un răspuns total, un răspuns la o chestiune de fapt, la incidentul de frontieră pe care d-l George Brătianu l-a ridicat ,și în care , **dacă** mi s-ar da cea mai mică dată, **care să răstoarne documentarea adusă** de organele în subordine, **sunt gata** , nu numai **să dau reparațiunea necesară, dar și să aplic cele mai implacabile sancțiuni** acelor care au înșelat buna credință a organelor superioare , **fiindcă înșelăciunea aceasta s-ar îndrepta** în primul rând **împotriva politicii guvernului** , pe care ați văzut-o și **care este așa cum v-am înfățișat-o.**

[-----]

" Voi termina aceste explicațiuni [-----] cu un apel ,
este **apelul** pe care-l face **guvernul către toți românii de peste hotare ,**
spunându-le că **granițele acestei țări sânt astăzi mai deschise decât oricând ,**
fiindcă noi înțelegem ca , **la frontierele noastre diplomatice ,**
la frontierele noastre geografice și la frontierele noastre istorice,
să adăugăm meterezul neclintit al sângelui românesc "
(**apaluze , bravo , la majorități**)

33.b) Gh.Brătianu

▣ Replică lui Titeanu

" Or cât de mult și or în ce formă ar căuta să mă aducă în discuție,
reprezentantul sensibilității Ministerului de Interne,
eu nu voi veni la o discuție directă cu d-sa .

Mă voi mărgini dar la **o singură observație** , în treacăt , întrucât a pomenit de **colegii mei de studii și de vârstă** , vă pot da un singur amănunt : pe colegii mei de studii și de vârstă **i-am întâlnit în tranșeele războiului [LD : Gh.Brătianu a fost , într-adevăr , voluntar în război]** și acolo **n-am avut plăcerea să întâlnesc pe acela** care reprezintă astăzi sensibilitatea acestui minister.

" Dar să trecem la fapt. Voiam să aduc o singură lămurire.
În ce privește **sursa informațiilor** pe care le-am adus la tribuna Camerei ,
ele aparțin **Societății de cultură Macedo-Română.**
Asupra bunei sau relei credințe a acestei societăți, sunteți liberi să judecați.

" În ce privește **cifrele aduse cu atât bogăție de statistică** în această dezbatere ,
eu vă întreb un singur lucru.

Eu cunosc politica pe care **o inițiasse în 1927 Ion C.Brătianu ,**
cunosc și **Raportul d-lui Fotino** asupra **colonizării din Cadrilater,**
raport care era , de altfel, **urmarea vizitei pe care o făcusem ,** în vara aceluiaș an,
coloniilor macedonene din jud.Durostor,

însoțit de prietenul meu , care era atunci deputat ,Constantin Hențiescu.

)! Dar vă întreb : **comparație poate fi** , nu între numărul de familii intrate în ultimul an din 1934 și anul precedent de guvernare ,
dar între **numărul de familii macedonene intrate în 1934** și între acela al familiilor macedonene intrate în țară între anii **1923-1927** , în timpul lui **Ion C.Brătianu ?**

)! Aceasta este comparația care trebuia s-o faceți și atunci **ați fi văzut**
cât de ridicolă este afirmarea că **140 sau 200 de familii ,**
reprezintă **urmarea credincioasă a tradiției politicii naționale a lui Ion C.Brătianu .**

Xenofobie ...

)! " Ca să închei, vreau să **constat că nu s-a răspuns la nici una din întrebările pe care le-am formulat** deunăzi, și , mai ales, **nu s-a răspuns la cea din urmă :**
ce proporție există între numărul de macedoneni admiși sau respinși ,
și acela al străinilor de altă natură , intrați în țară în ultimii doi ani de zile "

(**aplauze la PNL-g**) Aceasta este întrebarea pe care o făcusem ,
aceasta este întrebarea la care nu se răspunde . (**aplauze la PNL-g**)

)! " Nu pot încheia decât constatând că **acest răspuns nu aduce nici o lămurire**
alta decât aceea a unei **frazeologii goale** , cu care guvernul actual a obișnuit
să acopere **lipsa sa de fapte** " (**aplauze la PNL-g**)
[-----]

Eug.Titeanu / replică la replici / 12 febr.'35

▣ **Replică lui Gh.Brătianu**

DI Brătianu, doborât de statisticile inflexibile , a venit și a făcut o răstălmăcire a cifrelor. A spus că
nu-l interesează câți români au intrat în 1934, în comparație cu românii intrați în 1927. **.Eu știu**
câți români au intrat în 1927.

)! **Dar mai știu că titularul de la Interne de atunci se numea Duca ,**
iar **subsecretarul de Stat** cu atribuțiuni de siguranță generală **se numea Gh.Tătărăscu.**
.(**aplauze prelungite la majorități**)

Problema macedoneană / 12 febr.'35

Vacanța parlamentară

33 .)D.I.Suchianu, *Polemica Iorga -Giurescu* ,chestiuni istoriografice / 24 iun.'35

(Rev." Parlamentul românesc" , 24 iun.'35 , p. 3)

În general, **presa română** , atunci când **face polemică** , se ocupă mai mult de **chestiuni etico-**
economice , decât de cele culturale. Duelurile se poartă asupra cutărei sume
de bani de bizară proveniență, asupra cutărei hotărâri neașteptate a cutărui demnitar, etc

)! **Controversele cu caracter științific sunt o mâncare rară** pentru consumatorul român de
hârtie tipărită. **Iată de ce** - și oricum ar fi fost redactate atacurile în legătură cu
lucrarea d-lui **Giurescu , *Istoria Românilor* -**

)! **polemica dintre cei doi profesori de la București a dovedit că presa se poate ocupa și de**
chestiuni propriu-zis culturale . Dar iată faptele.

)! **DI Giurescu scrie o *Istorie a Românilor* , care are multiplul inconvenient**
de a fi **limpede , precisă, plăcut redactată și mută cu privire la d.lorga .**

Într-adevăr, în **prefața lucrării**, autorul, citând pe antecesorii săi,

)! **nu pomeneste decât pe istoricii morți ;**

deci omite pe d.lorga care - toată lumeaștie - este bine, sănătos.

)! **D.lorga se supără : pe autor, pe editor, și pe *Istoria Românilor*, în genere.**

De aici , **o dublă aprigă hotărâre** .Pe de o parte , **o serie de atacuri împotriva d-lui Giurescu ;**
pe de altă parte, **în plină Academie,un discurs înaripat** în care spune că
are de gând să suspende oricare altă activitate și **să se apuce de o " magnifică "**

***Istorie a Românilor*, în foarte multe tomuri .**

)!În acest scop, **savantul nostru cere Academiei bani, bani mulți** , pentru sus amintita
magnifică operă .(d.lorga a desmințit această aserțiune)

)! **Ce poate fi Istoria cea nouă a d-lui Iorga, o știm dinainte ,** ca unul ce am frecventat din cea
mai fragedă copilărie , **literatura acestui inepuizabil autor.**

Ex.: într-o lucrare de a sa, d.lorga utilizează de trei ori același document,
și de fiecare dată, altfel.

[**LD . Dă și alte penibile exemple, care arată mai mult neglijență decât ...**]

[LD : **dă și exemple de vânătoria de greșeli făcută de Iorga lui Giurescu ...**]

DIGiurescu are aproape în totul dreptate .

Are dreptate că a scris o Istorie a Românilor, bună ;

are dreptate că a afirmat tot ceea ce d.Iorga îi reproșează că a afirmat

.Are dreptate că rezistă atacului și își continuă opera începută.

Așteptăm cu plăcere celelalte volume ale d-lui Giurescu ,

)! și cu oarecare aprehensiune " magnifica " lucrare în x volume

a colegului său, d.Iorga.

Suchianu / 24 iun.'35

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , **15 nov.'35 - apr.'36**

34.) Gh.Brătianu , Întrebări , Comunicări , 26 nov.'35

/ Către Titulescu : acordul de trecere a trupelor sovietice prin țara noastră ;

/ **Către Tătărăscu și Inculeț : cenzurarea cuvântărilor lui și g-ral Averescu** (Iași)

(DAD, MO 4. șed. de marți, 26 nov.'35 , p. 23 -24)

(BCS, Mss16.690 [N.Titulescu] f. 1-3) **Doc.integral - fișier PNL-g**

/ **Argumente constituționale, drept internațional, pentru respingerea Convenției /**

/ **"Frontul Constituțional "**-Iași : Averescu -Gh.Brătianu /

/ **Ravagiile cenzurii , subiecte tabu : monarhia ; opoziția ; politica externă /**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Întrebare adresată ministrului Titulescu :**

" În ziua de **5 octombrie** , am depus pe biroul acestei Adunări , **textul unei întrebări**

adresate d-lui ministru al Afacerilor Străine , cu privire la **încheierea unei convenții**

pentru **trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României** ,

de care fusese vorba în presa străină.

" După 11 zile, la **16 octombrie** , ministrul de externe a **răspuns** printr-un **Comunicat**

în care **desmințea categoric orice tratative** în această chestiune , **ca și intenția de a încheia**

cu URSS un pact de asistență mutuală , care ar fi dus, pe altă cale, la **același rezultat** .

)! " **Ar fi fost desigur locul să mă declar satisfăcut** de termenii atât de categorici

ai acestei declarațiuni , **dacă nu ar fi intervenit** , de câțva timp, o serie de **comentarii și**

interpretări , mai mult sau mai puțin oficiale , **care mă obligă**

să consider chestiunea încă deschisă.

" **Din aceste comentarii** , dar mai ales **din cenzurarea unor cuvântări și articole** care se

răspândeau, am putut desprinde **o îndoită concluziune :**

că, **fără a fi nevoie de un nou tratat , alianțele noastre cu Franța și Cehoslovacia**

)! ar cuprinde obligațiunea pentru noi de a deschide hotarele noastre armatelor sovietice.

)! " **Că, în special art. 16 al Pactului Societății Națiunilor , ne obligă,** fără nici un drept de

discuțiune, **a pune teritoriul nostru la dispoziția unei armate străine,**

printr-o simplă hotărâre a Consiliului de la Geneva ,

hotărâre ale cărei efecte ar urma să se producă automat ,

prin perfecționarea sistemului de securitate colectivă , la elaborarea căruia se lucrează în prezent , în legătură cu sancțiunile aplicate în conflictul italo.etiopian.

" **Asemenea interpretări** constituie, de sigur, cea mai strălucită dovadă

a **înțelepciunii făuritorilor României moderne**, care au avut **prevederea** de a înscrie în textul

legii noastre fundamentale , păstrate de **art. 123 al Constituției** de astăzi, **dispozițiunea că**

< nici o trupă , armată străină, nu poate a fi dmisă în serviciul Staului, nici nu

poate intra sau trece pe teritoriul României , decât în puterea unei anume legi. >

" Nu mai insist asupra concluziunilor scoase atât detendențios din **tratatele noastre de alianță cu Franța și Mica Înțelegere** , care **nu prevedeau** și nu puteau prevedea , **eventualitatea unei cooperări cu Sovietele**, pe atunci, în afară de Societatea Națiunilor.

Voi aminti doar că **Pactul Societății** prevede , la art. 5 , că **hotărârile Adunării sau ale Consiliului sunt luate cu unanimitatea membrilor Societății** reprezetați la întrunire .

): " A ne supune unei deciziuni luate în afară de noi și fără consimțământul nostru , ar fi deci , în termenii însăși ai convenantului , o dispozițiune formal contrară prezentului pact. "

" Deoarece alianțele noastre , și în special aceea cu Franța , sunt în totul conforme cu dispozițiunile **Pactului**,

): o astfel de interpretare este nu numai potrivnică Constituției României, dar și așezământului fundamental al ordinei internaționale de astăzi.

În asemenea împrejurări, și fără a mai stăruî asupra primejdiei ce-o reprezintă , pentru țara noastră , care nu poate dori cu U.S. decât raporturi normale de bună vecinătate , **orice convențiuni care ar cuprinde sau ar pregăti trecerea armatelor roșii pe teritoriul unei țări , totdeauna amenințate de imperialismul rusesc, ca și de propaganda comunistă,**

am onoarea de a întreba din nou pe d-l ministru al Afacerilor Străine , independent de expunerea ce va socoti util a face Corpurilor Legiuitoare :

): dacă politica externă a României este determinată numai de dispozițiile art. 16 și nu de întregul Pact al Societății Națiunilor , în litere și în spiritul lui ?

): " Dacă d-sa nu crede că, în virtutea Pactului Micii Înțelegeri din 1933, România nu avea dreptul și datoria de a examina recentul Pact de asistență , încheiat între Cehoslovacia și URSS , și de a se opune la orice ar fi putut primejdii securitatea și sistemul general de alianțe ale Statului nostru , care cuprinde Franța ,Mica Înțelegere și Polonia ?

): " Dacă d-sa nu vede în însăși Pactul franco-sovietic, astăzi încă neratificat , și cu deosebire în dispozițiunea care prevede înlocuirea lui cu o convenție mai largă, cuprinzând toate celelate țări interesate < pe baza consultațiunii neagresiunii și neajutării agresorului > , un motiv mai mult de a nu grăbi încheierea unei înțelegeri deosebite cu URSS ce ar fi astfel nu numai în detrimentul intereselor României, dar și a păcii generale ? "

(aplauze la PNL-georgist)

- **Mircea Djuvara** (vicepreșed.) : Se va comunica d-lui ministrului Afacerilor Străine .

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Întrebare adresată priului ministru și ministrului de Interne**

Am onoarea de a adresa d-lui președinte al Consiliului și d-lui ministru de Interne , următoarea comunicare :

" **Am protestat împotriva cenzurii devenit un lucru banal** și , desigur, nu-mi face iluzia că o repetare a acestor protestări , **ar mai putea avea vreun efect**

): asupra sistemului pe care l-a adoptat , în această privință, **guvernul.**

)! " Trebuie însă să constat că din modul cum operează cenura , se pot trege unele concluzii asupra politicii generale a guvernului , care o inspiră și o îndrumază.

)! Din acest punct de vedere, ajungem, într-adevăr la unele rezultate interesante , deși, chiar pentru noi, surprinzătoare ."

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Frontul Constituțional , Iași**

▣ **Vigilența cenzurii !**

" Cuvântările rostite în recenta întrunire de la Iași a Frontului Constituțional, de d-l Mareșal Averescu și de mine, au avut parte de un regim cu totul deosebit .

DI Mareșal Averescu își va spune , desigur, cuvântul , atunci când d-sa va socoti necesar .

" În ce mă privește , cred însă că trebuie de pe acum să **vă aduc la cunoștință** ce mi s-a interzis să public chiar în ziarul pe care îl conduc.

Monarhia...

Constat, astfel, că **nu am voie** , declarându-mă odată mai mult **monarhic și dinastic**,

)! să adaog că înțeleg Monarhia în rosturile ce i le-au definit legile fundamentale ale țării ."

Partidele opozante

)! " Nu am voie, atunci când este vorba de extremismisme în politica internă sau cea externă, **să discut atitudinea altor partide din opoziție.**

)! Vor fi deosebiri de vederi între noi și PNȚărănesc sau PNCreștin , dar cred că nu convine reprezentanților acestor organizații politice , să fie acoperiți de binevoitoarea ocrotire a cenzurii .

- **Virgil Madgearu** : Nu am cerut nici odată această favoare din partea d-lui Inculeț .

Politica externă...

- **GH.Brătianu** : Dar mai este o chestiune închisă , de o deosebită gravitate :

)! nu am voie , examinând unele probleme de politică externă, **să declar că nu vom îngădui ca măsuri luate în afară de noi, fără știința și voința națiunii, să expună această țară la cele mai nemăsurate și mai grave primejdii .**

)! " În aceeași zi, într-un articol publicat în același ziar, s-a suprimat o frază care reproducea în alți termeni aceeași idee :

< **Dacă ne-am ridicat împotriva controlului Societății Națiunilor asupra economiei noastre , revendicând independența deplină a Statului național ,**

)!vom putea oare admite ca hotărârile forurilor internaționale să dispună , fără știința și fără voința României , de teritoriul și de hotarele noastre ? >

" O întrebare deci : Răspunsul a venit numaidecât : <**Cenzurat .>**

Concluzie ...

Concluziile se impun de la sine . Le vom rezuma doar , constatând că **pentru a fi pe placul cenzurii în România, trebuie să declari**

)! că monarhia nu poate fi constituțională .

)! că extremismul social sau politic nu poate fi discutat ,

)! că țara aceasta nu este independentă , alți factori hotărând de destinele noastre .

" Orice alte comentarii ar fi , desigur, de prisos.

)! Cum rămâne , însă, **declarația solemnă** isvorâtă dintr-o convingere de care , nu mă îndoiesc , a **președintelui nostru** cu prilejul **recentei realegeri a d-sale** [**NNSăveanu**]

în fruntea acestei Adunări :< **Să nu uităm că democrația și libertățile au trăit și s-au dezvoltat numai în cadrul regimului reprezentativ și chiar azi - cu toate atacurile împotriva - i -**

tot el e acela care răspunde mai bine idealului ce au popoarele despre guvern , căci el înlătură soluțiile violente : dictatura și revoluția > ? "

(**aplauze la PNL-georgist**)

- **Mircea Djuvara** : Se va comunica d-lui președ. a Consiliului și ministrului de Interne .
Gh.Brătianu / interpelări / 26 nov.'35

35.) **ACCuza** (PNC) , discurs la mesaj , 12 dec.'35

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215)

[LD, 17 mai 2003 : atmosferă de nervozitate. Sunt mulți înscrși la mesaj, și se dorește încheierea dezbaterilor. **Grupul PNC** se manifestase zgomotos și agresiv.

Pe 29 nov. , **Gh.A.Cuza** prezentase **Programul PNC** (14 iul) iar **O.Goga** prezentase Programul BPN, care îl angaja și pe Al.Vaida -Voevod ;

O.Goga , rostise un discurs la Mesaj imens , în două reprize (5, 9 dec.)

Atât în programe , cât și în discursuri, **PNC cerea guvernarea.**

Nu dezbat chestiuni legate de guvernare, ci...doar **platforma naționalistă**, din toate unghiurile , în care cereau rezolvarea **"problemei jidănești "** .

Cu discursul său, ACCuza ...încheie ciclul . Tot ce au avut de spus, se spusese.

Doc.integral xeroxat ; problematizat- fișier LANC IV - PNC - I -

Eug.Titeanu (subsecretar de Stat Interne) / 12 dec.'35

▣ **Replică : "colonizarea" evreilor din Basarbia**

▣ **" Jewish Colonisation"**

[LD : nu spune explicit, dar ... cred că respectiva Asociație , sub paravanul unei societăți de binefacere , se apucase să cumpere pământ, cf **legii de circulației** a lui Mihalache]

[-----]

- **CCGiurescu** : Amintește lui Titeanu că **a cerut dosarul acestui caz**, și că nu l-a primit.

Adaugă că , în respectivul Jurnal de Consiliu , **se acorda acele asociații evreești , autorizația de a procura semințe și mașini agricole !**

Abia acum , după ce opoziția s-a sesizat, organele administrative au cercetat tranzacțiile și înstrăinările de pământ făcute în ultimul timp, pentru a le anula . Cere insistent dosarul.

- **Eug.Titeanu** : Veți avea dosarul . Tranzacțiunile nu s-au făcut acum., în 12 zile.

Asociația asta funcționează de 40 de ani. În ce privește **înstrăinările de loturi și tranzacțiuni** a acestor proprietăți rurale, ele au fost posibile pe baza **legii Mihalache**.

[-----]

PNL-georgist ...

- **ACCuza** :[...] de dvs , georgiștii, nu se ocupă nimeni , pentru că **nu aveți posibilitatea să faceți nici o combinație utilă pentru țară. Veniți la noi** , suntem un partid național, un partid românesc, **vă primim cu brațele deschise, nu rămâneți în acest partid minim al dvs,** care nu vă poate duce la nici un rezultat , și unde nu faceți decât să **vă pierdeți vremea.**

)! " Ceea ce vrem să spun este că **nici unul din aceste partide**

nu are nici o formulă de rezolvare a problemei jidănești"

- **CCGiurescu** (PNL-g) : " D.le profesor, vă rog să-mi dați voie , cu toată eferența, să vă citesc punctul întâi din **programul partidului d-lui Gheorghe Brătianu** :

< 1. O politică de apărare demografică , prin naționalizarea orașelor și a regiunilor de la frontieră , cu o deosebire amenințate .

2. O politică de apărare demografică , prin colonizarea internă a românilor , în special a celor din afara hotarelor. >

" Sper că veți recunoaște că acest punct , **punctul prim al programului nostru, nu se deosebește prea esențial de programul dvs.**

- **ACCuza** : D.le coleg, eu am convingerea că , dacă **punctul acesta** este înscris în programul dvs, **el nu se poate înfăptui decât cu noi** Prin urmare, **binevoiiți și veniți la noi să lucrăm împreună "** (**ilaritate ; aplauze la PNC**)

ACCuza / 12 dec.'35

36.) Nicolae Titulescu , răspuns lui Gh.Brătianu : negocierile cu URSS , 13 dec.'35

(DAD, MO 13, 13 dec.'35, p. 222- 223)

(BCS, Mss 16.689 ,Cameră , 13 dec.'35 ; mss , 16.690 , Senat , 13 dec.'35)

[LD , 19 mai 2003 : este imposibil să-mi reprim sentimentul de uimire în fața naivităților, în fața speculațiilor , a acelor jocuri diplomatice ...cu care era atât de mândru Titulescu , când îl punea la punct pe Gh.Brătianu. Sigur, în acel moment, când se trăia în acele iluzii ,

Titulescu apărea ca un geniu al diplomației românești. Poate a și fost.

Mie îmi va fi foarte greu , ca autor al cărții România ' 39 - Pactul Hitler -Stalin, atăcarea și împărțirea Poloniei ,ultimatumul din '40 , răpirea Basarabiei, a Transilvaniei.. etc etc , cu tot ce a urmat - să abordez cu detașare personajul acesta , care a fost Nicolae Titulescu.

Bine că , de data asta , nu fac aprofundări în istoria diplomatică, ci caut doar felul cum a fost privită , sprijinită sau contestată , de forțele politice interne, diplomația titulesciană.

Le voi da lor cuvântul.] Nicolae Titulescu / 13 dec.'35

▣ Întrebarea lui Gh.Brătianu

" Dle președinte, d-lor deputați, în ziua de 5 octombrie , dl deputat **Gheorghe Brătianu** a depus pe Biroul acestei Adunări **textul unei întrebări** , tinzând **să obțină de la Ministerul Afacerilor Străine răspuns** la chestiunea de a ști ,

dacă este exact că România ar negocia cu URSS o convențiune care ar deschide , în anumite eventualități , granițele de Nord -Est ale țării , trecerea armatelor sovietice.

" La 16 octombrie, într-un comunicat oficial, Ministerul Afacerilor Străine, a opus știrilor din care izvora această întrebare, cea mai categorică desmintire .

)! Totuși, la 26 noiembrie, dl deputat Gheorghe Brătianu - citez din textul întrebării :

< pe baza unei serii de comentarii și interpretări , mai mult sau mai puțin oficiale. > consideră chestiunea încă deschisă și o pune din nou , cu anumite variante, în formă.

Nicolae Titulescu / 13 dec.'35

▣ Pedagogie diplomatică

▣ Trecerea trupelor străine

[LD : aici se relevă tot **caracterul suspicios, ultra sensibil , ranchiunos** chiar , al lui Titulescu atunci când cineva îi pune la îndoială vreun act , vreo intenție, vreo vorbă.

Mai mult de atât ! Nimeni nu avea dreptul să aibă păreri diferite de el !

Nimeni nu avea dreptul să pășească pe " domeniul " lui !]

"Ași putea să mă opresc aici.

Este însă în felul cum mi s-a pus această întrebare și în felul în care ea s-a repetat ,

)! ceva inuzitat asupra căruia **nu pot să nu atrag atenția acestei Adunări.**

Făcând-o, **departe** de mine gândul **de a pune în discuție buna credință a interpelatorului .**

Ea rămâne pentru mine întreagă. Fac, dimpotrivă, apel la ea, **pentru a putea obține în viitor o autolimitare voită , nedictată de nimeni ,** care **ar servi în chip prețios**

opera de pacificare a spiritelor , de care țara are atâta nevoie , mai ales în vremurile tulburi pe care le trăim . (**aplauze**)

" **Trecerea unei armate străine** , oricare ar fi ea, **pe teritoriul național , este un act grav** , pe care **nici un om politic nu l-ar putea consimți cu inima ușoară** , fără motive imperioase , trase **din interesul suprem al apărării naționale .**

"Dl deputat Gh.Brătianu, o realizează atât de bine , încât merge până a afirma în întrebarea d-sale - citez - **<Faptul intrării armatelor URSS pe teritoriul României constituie o primejdie de moarte , nu numai pentru securitatea Statului român și a granițelor sale , ci și pentru existența însăși a națiunii . >**

"Dacă este așa, să-mi fie îngăduit să constat că

sunt îndoieli , care echivalează cu o acuzațiune ,

precum **sunt acuzațiuni , care echivalează cu un omagiu.**

În consecință, la rândul meu , întreb :

)! " Este admisibil ca o acuzațiune de felul acesta , sinonimă pentru interpelator cu o încercare de distrugere a neamului , să fie adusă unui ministru care și-a consacrat întreaga viață apărării intereselor naționale

)! și aceasta numai pe baza unor informații din presa străină ? "

(**aplauze prelungite, strigăte de bravo**)

)! "Este admisibil , dacă cu adevărat un dubiu a putut să se nască în mintea interpelatorului , ca el să nu profite de relațiunile personale , pe care acest ministru și le-a

creat ,
prin aplicarea strictă a obligaţiunilor de curtenie faţă de toţi şefii de partid, fără nici o deosebire,
şi în loc să-l întrebe direct , care e adevărul, să recurgă la interpelarea anticipată,
întovăraşită de o largă publicitate . ca şi cum patria ar fi în primejdie ?
(aplauze la majoritatea PNL)

**)! " Este admisibil ca atunci când acest ministru răspunde oficial , printr-un comunicat
care îi angajează răspunderea morală faţă de toate Statele lumii ,
că nici nu negociază , nici n-a negociat vreodată trecerea trupelor sovietice pe teritoriul
românesc , este admisibil, întreb eu la rândul meu, ca acelaşi interpelator să afirme în
Parlamentul Ţării că, pe baza unor comentări şi interpretări , mai mult sau mai puţin oficioase,
el consideră chestiunea deschisă şi o repetă ?**

)! " Cu cine polemizează onorabilul deputat de Iaşi ?

Cu autorii articolelor de presă pe care le vizează ?

Ministrul Afacerilor Străine n-are a da răspuns în acest caz .

Cu ministrul Afacerilor Străine ?

**)! El ar putea să tacă , făcând să se observe numai atât : dacă cuvântul său n-a fost crezut la
16 octombrie , pentru ce l-ar da din nou şi pentru ce ar fi crezut el astăzi ?**

Pentru că am spus că pun buna credinţă a interpelatorului în afară de discuţie, şi pentru că voiesc

**)! să arăt cât de primejdios se pot agita spiritele prin procedări de acest fel,
nu voi refuza, o dată aceste observaţii făcute , să satisfac cu precizie curiozitatea
interpelatorului , în forma în care a manifestat-o "**

----- **Vezi răspunsurile la fişier Politică externă** -----

Nicolae Titulescu / 13 dec.'35

▣ Relaţiile cu URSS .

Ceea ce mai ştiu, în fine, este că **)! nu serveşte nici cauza păcii, nici interesul ţării , dacă pe
baza unor informaţiuni greşite sau a unei lipse de încredere în sentimentul naţional al
conducătorilor, se iau atitudini din acelea** , din care ,un Stat vecin nouă , oricare ar fi el, dar
mai ales acela care este cel mai mare şi mai puternic, **ar putea deduce că noi nu nutrim faţă
de dânsul sentimente de încredere şi de curată prietenie.**

" Dlor deputaţi, vorbind cu bună credinţă,

)! nici un Stat străin nu poate considera ca un act îndreptat contra lui

şi, în special, **ca o tendinţă de încercuire ,**

sfortările României de a câştiga încrederea unui popor

care reprezintă a 6-a parte din planetă şi 170 milioane de suflete şi care, mai presus de toate,
soarta a voit să-l așeze la hotarele noastre. (aplauze prelungite la PNL şi PNT)

Este vorba aici de un comandament al Geografiei ! Voi adăuga : şi al Istoriei ,
pentru că **Istoria n-a înregistrat nici o dată un război** între poporul român şi poporul rus.

(**aplauze prelungite la PNL şi PNT**) [-----]

Dlor deputaţi, **eu nu cunosc fobie în nici o direcţie ! (aplauze prelungite la PNL şi PNT)**

Nu cunosc limită în setea mea de înţelegere cu alţii . (aplauze prelungite la PNL şi PNT)

**Dar , pentru ca misiunea pacifică a României să reuşească, într-una din cele mai frământate
părţi ale Europei, şi într-unul din momentele cele mai tulburi ale vieţii internaţionale,**

**să profităm de experienţa marilor îndrumători ai politicii noastre externe ,
a căror zbucium şi sfortări mi-a fost dat mie să le continui,**

şi care ne învaţă că nimic trainic nu se poate clădi ,

până ce nu aşezi temelia întreprinderilor noastre ,

însăşi lozinca din care a ieşit România Mare : pace la Răsărit ! Pace pe Nistru ! "

(**aplauze unanime, îndelung prelungite şi repetate.**

Adunarea , în picioare , ovaţionează îndelung) [-----]

- **Gh.Deleanu** (PNL-2) : DI deputat Gh.Brătianu a făcut o interpelare la 26 nov.

Acum lipseşte din ţară, şi nu pot răspunde. Când se va întoarce, va da răspuns .

- **Voci** : Ce răspuns ?

- **Deleanu** : Răspunsul pe care îl va crede de cuviinţă , bazat pe acte şi documente.

- **NNSăveanu** : L-a căutat personal pe Gh.Brătianu.
D-sa lipsind din țară, **va avea dreptul , conform regulamentului, să dea replică.**
Nicolae Titulescu / 13 dec.'35
-

37.) CCGiurescu , Comunicare : către ministrii Instrucției și Af.Ext., 17 dec.'35

Operele de artă și tezaurele românești din arhivele de la Viena și Budapesta
(DAD, MO 16 , șed. din 17 dec.'35 , pag. 419)

" **Ce măsuri au luat** cei doi miniștri pentru ca , pe baza art. 176-177 ale **Tratatului de la Trianon**, și a art. 196 al **Tratatului de la Saint- Germain en Laye**, **Statul Român să intre în posesia arhivelor și obiectelor de artă** de la Budapesta și Viena , **la care avem dreptul ?**

" După cum se știe, **în ambele aceste capitale** , există **tezaure importante , de documente și piese de o deosebită valoare artistică** , pe care **Statul Român le poate revendica.**

" În ceea ce privește **arhivele**, menționăm numai faptul că **două din cele mai mari fonduri** de documente din Transilvania, al **Capitolului de Alba Iulia** și al **Conventului de Cluj-Mănăstur**, **se găsesc la Budapesta** , unde au fost duse intenționat de către guvernul maghiar.

" În ce privește **fondul de la Viena**, există acolo **un întreg tezaur**, atât în Arhivele de Stat , cât și în cele ale Curții Ministerului de Război.

" În ceea ce privește **obiectele de artă**, mă mulțumesc să semnez numai **tezaurele alcătuite din piese unice , de aur**, de la **Apahida, Șimleul Silvaniei, Sănnicolaul Mare** , în diferite părți ale Banatului și Ardealului , care actualemente se află **la Muzeele din Budapesta și Viena.**

" **La Viena** se află o celebră **pânză a lui Franken** , reprezentând **un portret** din cele mai bune al lui **Mihai Viteazul**, precum și o **Evangelie** de mare valoare a lui **Ștefan cel Mare** , care , prin diverse împrejurări, a ajuns de la muntele Athos , **la Muzeul din Viena.**

Art. 196 al Tratatului de la Saint Germain en Laye , prevede următoarele :

< În ce privește toate **obiectele având un caracter artistic, arheologic, științific și istoric**, și făcând parte **din colecțiile care aparțineau în trecut monarhiei austro-ungare sau Coroanei**, dacă nu fac obiectul altor dispoziții din prezentul tratat ,

Austria se obligă :

a) Să negocieze cu statele interesate , atunci când va fi solicitată, **un aranjament amiabil**, în virtutea căruia toate părțile ziselor **colecții sau ale obiectelor mai sus vizate** , care trebuiau să aparțină **patrimoniului intelectual al provinciilor cedate** , vor putea fi , cu titlu de reciprocitate , **înapoiate provinciilor de origine ;**

b) Să nu înstrăineze nimic sau să împrăștiel zisele colecții și să nu dispună de nici unul din aceste obiecte , timp de 20 de ani, în afară de cazul că un aranjament special ar fi intervenit înainte de expirarea acestui termen; **să garanteze siguranța și conservarea lor și să le țină , ca și inventarele , cataloagele ,și documentele administrative , reative la zisele colecții, la dispoziția cercetătorilor aparținând fiecăreia din puterile aliate și asociate . >**

" D-lor deputați, în ce privește **arhiva de la Viena, din 1920** , se spune că ar fi funcționând acolo **un domn Auner , care culege piese pentru Statul Român.**

Întreb pe dl ministru al Afeacerilor străine,cât și pe dl ministru al Instrucțiunii , **care sunt rezultatele activității acestui domn Auner**, ce piese de la arhivele de la Viena au ajuns în stăpânirea Statului Român ?

" În ce privește **piesele artistice, de muzeu**, a fost o serie întreagă de tratative duse de reprezentantul guvernului român, dl **prof. Tzigara -Samurcaș**, în urma cărora s-a ajuns , la **6 aprilie 1929, la un aranjament** prin care **guvernul austriac se obligă să ne cedeze acel tablou al lui Franken** , noi având a da în schimb 2 tablouri care au un interes mult mai mic. Nu înțeleg de ce se întârzie aplicarea acestei convenții ?

" De asemenea , **de ce nu se iau măsuri ca fondul de documente de la Budapesta să fie aduse în țară** , așa cum ne dă dreptul Tratatul de la Trianon ?

" **Insist asupra termenului de 20 de ani**, prevăzut de tratat . **Au trecut 16 ani și jumătate . Când vor expira și acești 3 ani și jumătate , Statul român va avea să înregistreze încă o pierdere** , pentru că , după acest termen, guvernele de la Viena și Budapesta , vor fi în drept să declare că nu mai sunt obligate nici să trateze , nici să pună la dispoziție ,

contra compensații, obiectele și arhiva pe care le revendicăm. "

- **I.Hudiță** (PNT) : **depune o Comunicare identică .**
- **N.Constantinescu -Bordeni** : Depune și el o **Comunicare identică .**
- **Dr.Virgil Solomon** : el a depus o Comunicare cu acest conținut încă **din martie '35**, dar nu a primit nici un răspuns ...

Comunicări : recuperarea arhivelor din Budapesta și Viena / 17 dec.'35

38.) Gh.Brătianu , replică la răspunsul lui Titulescu (13 dec.) / relațiile cu URSS / 19 dec.'35

(DAD, MO 18, șed. din 19 dec.'35 , p. 452-453)

[LD : 25 mai 2003 .Am a judeca două tipuri de mentalități : a istoricului și a diplomatului.

Și unul și altul au fost mari patrioți. Și unul și altul aveau convingeri - credințe privin destinul României. Ce resorturi le dirijau credințele ? de ce mie îmi place , la acest capitol , mai mult de Gh Brătianu ? Pentru că sunt istoric ?

Probabil dacă aici aș introduce **patimile lui Gh.Brătianu** ,

ar fi ca o **previziune asumată de el** , pentru martirajul de la **Sighet , de mare efect .**

Nu o voi face, pentru că nu vreau să fac speculații fataliste.

Dar : cum este posibil ca acel parlament , la care se adresa Brătianu ,

să fi fost **atât de orbit de argumentația lui Titulescu, atât de naiv, privind intențiile URSS ?**

Sau ... Gh.Brătianu greșea , pentru acel moment, și numai evoluțiile ulterioare i-au dat ,

întâmplător dreptate ? **Atunci la ce ajută - sau dacă ajută - învățămintele istorice ?**

Și are , oare , **istoricul , un simț în plus**, sau este , dimpotrivă, **înrobite de prejudecăți , fie ele și istorice ?** Dar diplomatul ?] Doc. integral- xerox ; **fișier PNL-g - II -**

/ **Contratimpul dialogului Brătianu - Titulescu /**

/ **Buna credință , cenzura , secretele , suspiciunile /**

/ **Sistemul de alianțe ; introducerea unui element nou : factorul sovietic /**

/ **Prioritate : Recunoașterea hotarelor de către URSS /**

/ **Propaganda sovietică ; documentele PCR /**

Nesinceritate ; echivoc ; jocul dublu /

/ **Antecedentele politicii rusești /**

/ **Învățămintele istorice românești /**

/ **România : nu câmp de trecere a trupelor străine ! /**

Gh.Brătianu / 19 dec.'35

▣ **Contratimpul replicilor.**

" D-lor președinte , d-lor deputați , am ținut să cer cuvântul chiar la începutul ședinței , pentru a nu întârzia cu o clipă să mă folosesc de dreptul la replică la răspunsul ce mi l-a dat , în ședința de vineri, d-l ministru de externe.

" Împrejurările vă sunt cunoscute. **La 26 noiembrie a.c. am formulat** de la această tribună o **întrebare adresată d-lui ministru al Afacerilor Străine** . Am așteptat o săptămână încheiată răspunsul d-sale , care n-a venit. Neputând amâna mai mult o călătorie de informații absolut necesară, am plecat . Am aflat că **mi s-a răspuns în lipsă**. Întorcându-mă ieri seara, am avut surprinderea să constat că , pe **când coboram pe un peron al Gării de Nord**, de pe celălalt peron , **pleca d-l ministru de externe** .Deci nu este vina mea, dacă acest dialog se petrece cu atât de mari întreruperi , în timp și în spațiu , în lipsa unuia sau altuia dintre interlocutori.

Gh.Brătianu / 19 dec.'35

▣ **Buna credință , cenzura , suspiciunile...**

" **Dar** , d-lor deputați , **pentru că s-au făcut unele observații** în acest răspuns, cu privire la **motivele ce m-au determinat să formulez întrebarea** , la metoda ce o folosesc în discuțiunile de politică externă, să-mi îngăduiți să încep și eu prin **câteva observațiuni**.

" **La 5 octombrie** am depus pe Biroul Camerei - Adunarea era închisă - o **întrebare** asupra unor probleme care vă sunt cunoscute.

Mi s-a răspuns printr-un Comunicat foarte categoric, la 16 octombrie .

Aș fi fost foarte îndreptățit , să consider chestiunea închisă ;

însă, imediat **după întoarcerea d-lui ministru de externe de la Geneva**, a început **o campanie de presă** , redeschizând această chestiune , sub altă formă.

" O să-mi spuneți : **cum pot să mă întemeiez pe campanii de presă** , cărora , de altfel, **li s-a tăgăduit caracterul oficios !**

)! Ceea ce **însă nu se poate tăgădui** , este **caracterul oficios al cenzurii** , care a intervenit în discuțiune , **împiedicându-ne să răspundem la această campanie de presă** , și între altele **suprimându-mi fraze** ca acestea

< **Nu vom îngădui ca măsuri luate în afară de noi** , **fără știința și voința noastră** , **să expună această țară la cele mai nemăsurate și grave primejdii.**> [-----]

Constat că buna mea credință nu a fost pusă la îndoială.

)! **Aș fi fericit să pot spune același lucru și despre cei care îmi răspund.** [-----]

Am mai fost înrebat **dacă este admisibil să dau crezare unor zvonuri**, **fără să întreb direct pe dl ministru de externe**, **fără să profit de relațiunile personale** pe care acest ministru și le-a creat [-----]

)! "Vă voi aminti **însă un singur lucru** : **aceste relațiuni personale** , pe care d-l ministru le-a întreținut cu **toți șefii de partide**, **nu l-au împiedicat** , anul trecut , **să pună în fața faptului îndeplinit** , un act tot atât de important ca **reluarea legăturilor diplomatice cu Uniunea Sovietică** și **să împiedice publicarea tuturor observațiunilor și tuturor rezervelor** care le-au făcut , împreună , **șefii de partide ai opoziției** , **cu acest prilej** " (**aplauze la PNL-g**)

)! "**Atunci era**, **poate locul să mă întreb** : **trebuia să aștept și acum faptul îndeplinit** , pentru ca pe urmă **intervenția mea și orice discuțiune pe această temă să fie inutile ?**

Gh.Brătianu / 19 dec.'35

▣ **Sistemul de alianțe : introducerea unui element nou !**

▣ **Factorul sovietic.**

" Îngăduiți-mi să trec la **examinarea răspunsului însuși**. O fac fără a avea pretenția că dispun de o ședință specială, și mai ales o fac pentru că , întemeiat pe informațiile ce le-a putut culege în ultimul timp, a datorita de a aduce aici o lămurire.

Reiau întâi, **din răspunsul d-lui ministru**, două elemente care, într-o formă de neagațiune, reprezintă , pentru mine, **partea pozitivă a acestui răspuns.**

Întâi : < **nu s-a negociat și nu se negociază nici convențiuni de trecere** , **nici de asistență cu Sovietele.**>

Al doilea : < **politica externă a României est ecălăuzită , nu numai de art. 16** , **cî de întregul Pact al Societății Națiunilor** ...>

)! " **Prețioasă afirmare . O rețin pentru viitor**, mai cu seamă când s-a afirmat alaltăieri în **Camera franceză** , de la locul de răspundere ,

că < **art. 16 ne poate angaja pe toți într-un război** > ,

)! **Și rețin , mai ales promisiunea: < Voi face totul ca acest articol să nu jignească interesele românești.**> [-----]

" Nu este locul să fac aici o desvoltare mai largă, dar îmi va ajunge să vă amintesc că, de la război încoace , **România s-a întemeiat și-și întemeiază pe un sistem de alianțe bine echilibrat și bine încheat** , care , din fericire , e în ființă și astăzi : în politica hgenerală , Franța ; în Europa Centrală , Mica înțelegere ; prietenii balcanice în sud-est ; Polonia la răsărit.

)! " **Pătrunderea în acest sistem al factorului sovietic** , cuprinde **un element nou**, **un element nou care, oricare ar fi aparențele, aduce, el, prin trecutul său, un element de nesiguranță , de nestatornicie,** **de care vă asigur , că nu suntem singurii care suntem neliniștiți "**

)! " Deci, aș ține să **precizez acest fapt** : **nu îndrumătorii politicii noastre externe** de după război , **făuritorii României întregite, ne-au dat această orientare .**

Este aici un element nou, care trebuie cântărit cu toată grija.

!) Și sunt două părți ale răspunsului care , **nu numai** că nu mă satisfac, **ci mă îngrijorează** , prin consecințele de viitor pe care le cuprind . [citează din răspunsul lui Titulescu]

A vorbi astfel, înseamnă să nu mai fii delegatul unei țări în forurile internaționale, ci delegatul forurilor internaționale, în politica țării ."

Gh,Brătianu / 19 dec.'35

▣ Recunoașterea hotarului de către URSS !

În al doilea rând **< să topim neânțelegerile, în focul amicitiei , a strânsei legături cu Uniunea Sovietică >**

" Aici , o lămurire se impune : pentru ce am făcut anul trecut - și mulți dintre dvs m-ați ascultat - **pentru ce am făcut rezerve la reluarea legăturilor diplomatice cu Sovietele ?**

Pentru că **aș fi fost împotriva destinderii , stăpânit de cine știe ce fobie ?**

Pentru că **nu aș fi ținut seama de realitățile geografice și istorice ?**

Nu, d-lor, tocmai pentru că **țin seamă de aceste realități, de această experiență.**

Pentru că **doresc o destindere în raporturile noastre cu vecinii de la răsărit , dar o destindere întemeiată pe sinceritate, nu pe echivocuri.**

Care este , într-adevăr realitatea ?

Am reluat raporturile și suntem gata să ne topim în focul prieteniei muscălești ,

!) fără să avem recunoașterea precisă și formală , din partea Sovietelor , a granițelor noastre de răsărit .

< Pace la Nistru ? > De sigur.

Dar pace la Nistru recunoscută și de cei de dincolo , ca hotar al Romniei Mari .

(**aplauze, strigăte de bravo, numai la PNL-g**)

Gh,Brătianu / 19 dec.'35

▣ Propaganda sovietică , doc.PCR

▣ Nesinceritate, echivoc, joc dublu .

" Și trebuie să adaug o informație și , în același timp să vă fac o declarație : **cât timp vor apare în Rusia Sovietică , în Ucraina Sovietică**, unde știți bine că **nu există decât publicații oficiale, hărți și broșuri** ca acelea ale căror **fotografii le depun le Biroul Camerei** , pentru a fi la dispoziția oricui, **cât timp vor apare manifeste ca acesta al Partidului Comunist Român**, după reluarea raporturilor cu URSS, în care se precizează că **Sovietele nu și-au modificat atitudinea principială în chestia Basarabiei** și dvs știți că **partidele comuniste , pretutindeni, sunt la ordinele Moscovei voi stăruți să susțineți, cu orice risc de partid sau peronal, politic sau fizic**, că **nu există în raporturile noastre o bază de sinceritate deplină și că nu poți fi , în același timp, antirevizionist la Geneva și revizionist la Moscova sau la Kiev.** (**aplauze, strigăte de bravo, numai la PNL-g**)

"Dacă era de folosit o împrejurare , era aceea în care **Sovietele** aveau nevoie de destindere, pentru a obține nu un număr de **legațiuni sau relațiuni** , **ci declarația categorică** ce ne-a lipsit , din partea lor, de la război încoace , până astăzi, **cu privire la graniță. "**

Gh,Brătianu / 19 dec.'35

▣ Antecedentele politicii rusești

▣ Învățămintele istorice românești

" Dar comparați aceste situații paradoxale.

La 1920, **Polonia a făcut război cu Sovietele**. Armatele ei au pătruns până la Kiev.

În contra-ofensivă **trupele sovietice au apărut sub zidurile Varșoviei** de ude

vă aduceți aminte - **le-a respins contra-atacul** genrealului Pilsudsky

și generalului Weygand Și totuși, câteva luni mai târziu , la **Tratatul de la Riga**,

Sovietele au recunoscut frontierele de astăzi ale Poloniei.

)! " Noi , în 1920, am rămas neutri , și desigur că putem spune că această atitudine a noastră nu a fost în detrimentul URSS , și atunci, ce ?

)! Să regretăm că nu am putut obține prin război ceea ce toată voința noastră de pace , până acum, nu a putut obține ?

)! " Și atunci , d-lor deputați, **să nu ni se vorbească , mai ales de comandamentele istorice Istoria - ni se spune și este exact - nu a înregistrat nici un război între România și Rusia.** Să nădăjduim că nu va înregistra nici în viitor.

)! " Da , ea a înregistrat , de la Vodă -Cantemir încoace , prietenii și alianțe , de pe urma cărora , vorba lui, s-a întipărit în mintea poporului nostru , printr-o adâncă experiență, zicătoarea : **< Ferește-mă , Doamne , de prieteni , căci de vrăjmași mă feresc eu singur ! >** (aplauze la PNL-g)

)! " Istoria , de pildă, a înregistrat cuvântul principelui Gorciacov la Congresul de la Berlin , atunci **când delegatul român , protestând împotriva răpirii de către aliați a celor 3 județe din Bsarabia de miazăzi** , îi amintea că Rusia ne garantase integritatea teritorială , iar cancelarul Imperiului rusesc îi răspundea :

< Da, v-am garantat integritatea față de alții , dar nu față de noi. >

)! "Istoria a mai înregistrat cazul unui război pornit de Rusia împotriva Puterilor Centrale, război isprăvit prin nestabilitate organică a unui regim de constrângere și greutatea de a purta un război de lungă durată, **prin pacea încheiată cu aceste puteri , tocmai pe socoteala Statelor intermediare** , a acestor **state așezate** nu numai - ca să folosesc expresia unui scriitor francez - **la răspântia împărățiilor moarte**, ci care sunt **așezate și astăzi la răspântia imperialismelor , rămasă vii, și după moartea imperiilor "** (aplauze la PNL-g)

Gh.Brătianu / 19 dec.'35

▣ România : nu câmp de trecere pentru armate străine !

" Și atunci, pentru a încheia scurtele mele observațiuni [-----]

să nu ne încărcăm cu niște angajamente internaționale luate fără cea mai atentă priveghere și apărare a intereselor naționale.

) : **Să nu ne expunem , ca alții să-și exprime mirarea ca tocmai reprezentantul României să fie acela care să împingă mai adânc în politica Europei , pătrunderea factorului sovietic , în care alte țări , mai departe decât noi, pot vedea la un moment dat , un element de echilibru, dar nici decum un element permanent , în orice vreme și în orice împrejurare .** (aplauze la PNL-g)

" De aceea, fără nici o prejudecată , întemeiați pe experiența trecutului și pe simțul exact al tuturor realităților geografice , economice, diplomatice și militare , putem afirma cu hotărâre de la această tribună : **opinia publică a țării noastre nu este potrivnică destinderii cu Uniunea Sovietică ;**

o dorește , **dar o dorește întemeiată pe sinceritate și nu poate îngădui , și nu va îngădui, ca țara să ajungă , în nici o împrejurare , drum de trecere pentru armate străine și câmp de bătălie penzru alte interese decât ale ei.**

(aplauze la PNL-g și , pentru prima oară , PNC -Goga -Cuza)

< Pace și securitate la Nistru și aiurea ! > - ni s-a spus .

Desigur, dar în primul rând și mai presus de toate , **pacea și securitatea României !"** (aplauze la PNL-g și PNC -Goga -Cuza)

Gh.Brătianu / 19 dec.'35

39.) V.Răutu : Gh. Brătianu și politica noastră externă, (articol-profil) 15 febr.'36

(Rev." Parlamentul românesc " , an VII , nr 193, 15 febr.'36)

[LD : le înregistrez ca **simple păreri** și ca **mostră** privind **percepția contemporană internă** reprezentată de **curentul antisemit** , despre diplomația românească dusă de Titulescu

Care a fost diplomația oficială , se știe. Care au fost pozițiile partidelor democratice , se știe. Se știu mult mai puțin alte poziții. Important este că ele ... se exprimau.]

Document integral la [fișier Politică externă .VI](#)

Ion Russu Ardeleanu (dir.) / 15 febr.'36

În același număr , vorbind despre " marea diplomație " , cu precădere despre Anglia , dar și despre Franța , cu a ei slăbiciune pentru Rusia , spunea că în lupta aceasta , ministrul afacerilor străine ale Românieinu-i **decât** micul șurub care ar vrea să lege două lumi ce nu se pot lega prin nimic.

V.Răutu / 15 febr.'36

"**Universul**" a dovedit până la evidență , **interesele străine** datorită cărora **declarațiile recente** ale lui **Gh.Brătianu** , privitoare la politica Germaniei în sud-estul european , și în deosebi față de România , au iritat la culme pe procuriștii României din Sărindar . **Ambasadorul occidental al culturii noastre , N.Iorga** , a lămurit definitiv aceleași interese oculte care , prin glasul "francezului" **Leon Blum** , au doborât pe "conducătorul galic" , **Pierre Laval** .

Laval a înțeles că datoria Franței este să nu nesocotească imperativul politic permanent , care impune poporului francez o **prietenie de fapte față de Italia** , nu numai pentru că de ea o leagă **unitatea de rasă** , dar și mai ales **unitatea politică mediteraniană** , dar și **nevoia de sprijin din partea Italiei** , împotriva veșnicei politici egoiste de hegemonie a Angliei.

Leon Blum (ce nume simbolic !) , **purtătorul de cuvânt al iudaismului** în **sforăria politicii franceze** , nu-și putea afla liniștita rumegare a **copioasei pofte de stăpânire** , a acestui **cel mai șovin dintre naționalisme** , atâta timp cât premierul francez , în loc să se închine "acordului" cu **sovietele** , făcea cele mai **nobile eforturi patriotice** pentru **ajutorarea politicii lui Mussolini** , care , pentru reînvierea strălucitelor virtuți italiene , **a trebuit** , între altele , să distrugă masoneria , acest **corp de ieniceri ai alianței israelite universale** .

" **Gh.Brătianu** își dă perfect de bine seama că **lozinca istoriei noastre seculare este :**
< În nici un caz cu Rusia ! >

Bună vecinătate cu această vecină , desigur ; și chiar puțină curtenie , intră în totul în tradiția delicateței noastre sufletești. **Dar alianță cu un vecin care :**
de la uciderea acelei splendide Domnițe , **fata lui Ștefan cel Mare** , pe care noi românii am dat-o cheazășie vie de prietenie , **noră țarului Ivan cel Groaznic** , pentru a o vedea împărăteasa tuturor rușilor și întemeietoare de dinastie de țari ruși , cu sânge moldovenesc ; și până la răpirea Basarabiei , după vreo 300 de ani ; **felonia de la 1878** ; lașa trădare din ultimul război ;
nu ne-a vrut decât pierzarea noastră ;

alianța cu rușii , cu sau fără soviete , cu sau fără conducere evreească , nu , nu , niciodată ! Și tocmai pentru că **interesele noastre naționale sunt contrare celor evreești** , **Blumul "românesc"** , care se cheamă **Kalman** , tună și fulgeră împotriva lui **Gh.Brătianu** , stegarul demnității noastre naționale. .

Gh.Brătianu simte dogoarea sângelui latin , căci e român autentic , cu **strămoși** înscriși în **războiul luptătorilor de elită** , dea lungul generațiilor întru apărarea gliei străbune. **Gh.Brătianu** , iubește Franța și Italia , ca noi toți .

Dar , ca istoric și ca om politic român , născut iar nu făcut ,
știe ce înseamnă și vitregia vecinătății colosului de la răsărit și imposibilitatea de apărare a noastră , altfel decât cu ajutorul unui vecin apropiat și cu interese egale.

Grigore Filipescu , acest pasionat îndrăgostit de Franța , a spus-o asvară că
< pe cât este de sigur că Franța atăcată , va găsi tot poporul strâns unit pentru apărarea libertății sale , tot pe atât este de sigur că nici un soldat nu ne va trimite marea republică să se bată pentru noi , de vom fi noi atacați. >

" Și este clar ca lumina zilei că genialul **Take Ionescu** , tocmai pentru că era pătruns de acest adevăr , în toată ființa lui , **ne-a dat alianța cu Polonia** .

Și înțelege oricine , că nu pentru a ne apăra de Germania , a fost făurită această unire de forțe de la granița de vest a Rusiei.

" Că Germania are nevoie de expansiune , e sigur ; **dar** nici drumul ei spre coloniile pierdute , nici calea înspre Siberia și platourile asiatice , **nu trece prin România .** **Un atac german împotriva noastră este lipsit de orice rost și orice scop nemțesc ; iar un război al nostru , alături de Rusia sovietică , împotriva Germaniei naționaliste , înseamnă pur și simplu distrugerea noastră ca neam și ca Stat.**

" Dar deslegarea politici noastre externe , mai atârână încă de o putere tot mai de temut , aceea care sub numele de **Internaționala a III-a**, cuibărită între zidurile Kremlinului, stă gata să pornească în iureș fantastic , muscălimea inconștientă , peste noi, spre Parisul în care să se așeze fățiș **guvernul ascunsei iudeo-masonerii universale - îndată ce opera-i nefastă** de pregătire prin **spionaj , corupție și imoralizare** a tuturor popoarelor europene, va fi destul de înaintată , pentru ca **guvernele naționale să nu mai poată stăpâni vermina evreo-sovietică."**

" Ori , **împotriva acestui gozav de amenințător pericol, ce altă politică putem face noi, decât** aceea desemnată de însuși **destinul nostru istoric**, în acest colț al Europei , și pe care **trâmbițașul generației noastre , Gh.Brătianu , o sună cu patriotic curaj,** pentru ca în jurul ei să ne înfrățim toți acei ce vrem să fim stăpâni , nu slugi, în propria noastră țară. **Și această politică nu este numai politica intereselor noastre naționale , ci expresia vie a politicii de solidaritate europeană ,** împotriva **popoareleor semi-asiatice ale Rusiei.**

" Nu alianță cu Rusia țarilor roșii, albi sau fiștichii, contra Germaniei , și pentru interesele domnilor de la Moscova , ci **alianța cu Franța, cu Polonia , cu vecinele din Mica Înțelegere ,** și exclusiv **numai pentru apărarea drepturilor noastre românești și** pentru **promovarea civilizației noastre naționale,** într-un **regim de pace și liniște europeană . "**

V.Răutu / 15 febr.'36

Vacanța parlamentară , 1936

40.) **Gh.Brătianu, noul program al PNL (9 puncte) , apr.'36**

(Rev." Parlamentul Românesc" , 25 apr.'36 , p. 14)

(Rev." Parlamentul Românesc", 25 sept.'36)

[LD : având în vedere că , cu acest program, nu s-a realizat revenirea lui Gh Brătianu în PNL ci va sta la baza pactului de neagresiune semnat cu PNȚ și Garda de Fier...

programl a avut mai mult o importanță electorală. Altfel, este destul de eclectic și superficial întocmit , dând impresia unor simple note de discurs .]

Revista / 25 apr.'36

Gh.Brătianu , șef prezumtiv al PNL- reîntregit [!? ! ?] a publicat un program nou , de mare interes politic românesc . Iată principalele puncte :

1. Afirmarea permanentă a independenței Românieiși realizarea în toate țărâmurile a ideii de stat național și unitar.

O politică de apărare etnică .Naționalizarea orașelor și a regiunilor de graniță .

Revizuirea încetățenerilor și permiselor de emigrare.

2. Respectarea libertăților constituționale . Reducerea numărului parlamentarilor și raționalizarea operei legislative .O reformă a Statului.

3. Consolidarea păcii prin raporturi normale cu toți vecinii noștri.

Respingerea oricăror obligațiuni de a deschide frontierele țării unor armate străine , sau de a subordona securitatea și integritatea României , altor interese ,

decât a celor ce îi sunt proprii.

4. Organizarea națiunii armate, prin întrebuințarea exclusivă a elementului național.

Dezvoltarea industriei naționale de armament .Apărarea populației pentru caz de război.

5 . Garantarea libertății în viața economică și a dreptului de proprietate , cu revizuirea tuturor concesiunilor oneroase, făcute în dauna statului, județelor, comunelor.

6. Favorizarea agriculturii, viticulturii, pomiculturii și numai a acelor industrii care pun în valoare materia primă a țării , sau interesează părarea națională.

Naționalizarea factorilor de energie, în special a petrolului.

7. Degrevarea producătorilor și o mai dreaptă repartitie a sarcinilor fiscale .

Desființarea taxelor speciale abuzive. Simplificarea , organizarea și raționalizarea aparatului de Stat .Concentrarea serviciilor cu dublă întrebuințare . Revizuirea numirilor legale și aplicarea cizierului .Reglementarea dreptului de petiționare . Responsabilitatea efectivă a tuturor slujbașilor Statului, începând cu miniștrii

8 Justiției ieftină și eficace

9. O școală adaptată structurii și nevoilor românești de azi.

O biserică de prestigiu .

----- Gh.Brătianu / Programul PBL / apr.'36 -----

Revista / 25 sept.'36

[LD : republică unele puncte din program, fără multe alte comentarii .

Remarcă apropierea de programul PNȚ - punctul 6]

În noul program PNL anunțat de Gh.Brătianu , își făcuse loc următoarele idei]

41.) Gh.Brătianu , Interpelare adresată lui Nicolae Titulescu , 18 iun.'36

(AIC, fond Casa Regală, dosar. 25 / 1936, f. 1-3)

[LD : Interpelarea a fost transmisă președ. Adun.Deput., la 16 iun. ;

Ea a fost transmisă la Minister.Af.Străine , la 18 iun.; MAS , informează Casa Regală ...

Asta ca să se înțeleagă mișcarea hârtiilor și aparenta desincronizare .

Pe mine mă interesează , având în vedere perseverența cu care Brătianu a urmărit " tema", în cânt poate fi considerat unul din "autorii" interni ai debarcării lui Titulescu]

Gh.Brătianu a înaintat președenției Adunării Deputaților o scrisoare

în care se arată îngrijorat de angajamentele guvernului român ,pentru eventuala trecere pe teritoriului țării ,a unor formațiuni militare și materiale de război sovietice.

Brătianu arată că a citit cu câteva zile în urmă un interviu pe care l-a dat Beneș unui ziarist francez, după conferința șefilor de stat ai Micii Înțelegeri , care a avut loc la București .

Dar dacă Anglia și Franța ar fi atât de oarbe încât să nu-și înțeleagă misiunea, cele trei state [Mica Înțelegerere] au prevăzut toate ipotezele .

Ele se vor apăra după un plan comun.

De altfel, ele știu că , în orice caz ,Răsăritul le va trimite în ajutor arme și oameni.

Brătianu întreabă : " pe unde va trimite Răsăritul oameni și arme ,

și dacă Pactul de asistență mutuală încheiat între Cehoslovacia și URSS ,

cuprinde obligații de această natură pentru România ? "

Brătianu întreabă : " cine a luat asemenea angajamente și cine răspunde de ele ?

Încotro și în folosul cui este îndrumată politica externă a României și

ce rămâne astăzi din sistemul nostru de alianțe ?"

Gh.Brătianu / 16 iun.'36

42.)